לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום א', כ"ג באייר תשמ"ו, 1 ביוני 1986 / שנה מ"ג מס' 13051 / המחיר 73 אג' כולל מע"מ

סוף עידן התחנות המוארות בי"ם?

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

„אם לא תהיה לנו ברירה נאלץ לדרוש מעיריית ירושלים להוציא כמחצית מתחנות האוטובוסים המוארות, משום שדרישות החרדים הפכו אותם ללא רנטביליות". — אמר אתמול מנכ"ל „פוסטר־מדיה", עמנואל שלם, לכתבת „על המשמר" (ראה „צלצול מהיר" עמוד 2). שלם הכחיש, שחברת „פוסטר־מדיה" נכנעה לטרור החרדי ותסיר את כרזות הפרסומת לבגדיים מתחנות האוטובוסים בכל רחבי הארץ. אולם הוא הודה, שבעקבות מסע הטרור החרדי שכלל את השחתת התחנות, סתימת מרכזיית הטלפון של החברה, שביתות־מחאה במשרדיה והודעת־שווא על הטמנת פצצה ב„גוטקס", ולנוכח אוזלת ידה של המשטרה ואי־יכולתה של החברה להגיע להסדר עם הדתיים על סגנון פירסום שיניח את דעתם, הפכו התחנות בירושלים לבלתי־רנטביליות. עם זאת, אמר שלם כי לא יהיה שינוי באופי הפירסום בערים חילוניות כת"א וחיפה.

פרשת פולארד שוב בכותרות עיתוני ארה"ב

צו־מעצר אמריקני נגד קצין בחה"א הישראלי

תגובה מישראל על מימצאים חדשים, לפיהם פעל פולארד במסגרת רשת ריגול ישראלית מסועפת ● מחלוקת בין משרדי החוץ והמשפטים בארה"ב ● תיק פולארד יוגש השבוע לביה"מ ● ידיעות כי „פרס ידע על פרשת הריגול" ● עוד נאמר: „ישראל שיקרה לנו" ● משרד החוץ: ידיעות חסרות־בסיס

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי וזאב בליצר, כתבנו בארה"ב

אגף התביעה במשרד המשפטים האמריקני הוציא צו־מעצר נגד קצין בחיל־האוויר הישראלי, בשל חשד שהוא מעורב בפרשת הריגול של ג'ונתן פולארד.

הידיעה, כי פרשת הריגול של ג'ונתן פולארד מקבלת ממדים חמורים מבחינתה של ישראל, הגיעה לישראל כבר באמצע השבוע שעבר. „וושינגטון פוסט" ציין, כי ארה"ב העבירה לידיעת ראש הממשלה, שמעון פרס, את המידע על הסתבכות הפרשה באמצעות אברהם סופר, היועץ המשפטי של משרד־החוץ האמריקני, ששהה בישראל במסגרת הניסיון למצוא פתרון לבעיית טאבה. אברהם סופר עמד באמצע דצמבר 1985 בראש צוות חוקרים ממשרדי המשפטים והחוץ של ארה"ב, שגבה עדויות

(המשך בעמוד 2)

נובמבר 1985 – אן וג'ונתן פולארד לאחר דיון משפטי בפרשת הריגול בה הם מואשמים. (צילום: אי.פי.)

ברעם עדיין לא שוחרר בערבות

● עמוד 2

עברי במשרד־הביטחון אך הוד עדיין לא בתעשייה האווירית

● עמ' 20

פאריס: אין מו"מ עם ישראל על הקמת כורים גרעיניים

פאריס - צרפת קיימה מגעים מוקדמים עם ישראל על אפשרות של אספקת כורים גרעיניים, אך לא נכנסה למשא ומתן מלא - מסרו אתמול מקורות צרפתיים רשמיים.

הם הכחישו ידיעות, כי צרפת הפסיקה לא מכבר משא ומתן עם ישראל, בלחץ ערבי, והדגישו כי שיחות כאלה כלל לא התחילו.

במגעים עם ישראל היתה מעורבת החברה הממשלתית „פראמאטום", היצרנית הצרפתית העיקרית של כורים גרעיניים ויצואנית מובילה של טכנולוגיה גרעינית. (עי"ר)

למרות המדיניות המוצהרת – מעוכב פירסום מינוי בכיר בצה"ל

מאת כתב „על המשמר"

בצה"ל מסרבים לאשר פירסום בכלי התקשורת אודות מינוי בכיר של קצין בדרגת אלוף, שעומד להתמנות לתפקיד בעוד זמן קצר.

הסירוב לאשר את הפירסום אודות המינוי מבוצע, למרות שהוכרז לפני מספר חדשים על שינוי במדיניות פירסום מינויים בכירים בצה"ל.

בתשובה לשאילתה של „על המשמר" אמר ב־24.1.86 דובר צה"ל, תת־אלוף אפרים לפיד: „כלי התקשורת יוכלו לפרסם מעתה דבר מינויים עתידיים בצה"ל גם אם לא יצאה בנושא הודעה רישמית, זאת אם כניסתם של הקצינים לתפקיד נקבע סופית".

הנחייה זו אינה מבוצעת, כאמור, במקרה המדובר, בנסיבות תמוהות.

הפתרון שיובא היום לממשלה בעניין ראש השב"כ:

ועדת חקירה פנימית ללא סמכויות – בראשות מאיר שמגר

שמיר מעדיף חקירה משטרתית על ועדת חקירה, כי אי־אפשר להסיר את חסינותו

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי, ודליה שחורי, כתבתנו המדינית

הפתרון בפרשת ראש השב"כ, כפי שהסתמן לקראת סוף השבוע בדרגים מדיניים בכירים, הוא הקמתה של ועדת חקירה פנימית בראשות שופט, שתבחן את הראיות לכאורה שהגיש היועץ המשפטי לממשלה נגד ראש השב"כ.

בישיבת הממשלה היום תתבקש הממשלה לאשר את הקמתה של ועדת חקירה כזו, כנראה בראשות נשיא בית המשפט העליון, מאיר שמגר.

לפי־שעה, ימשיך ראש השב"כ למלא את תפקידו, גם לאחר הקמתה של ועדת החקירה הבלתי־תלויה.

אפשרות מצמצמת

ועדת חקירה פנימית בראשות שופט, זו האפשרות המצמצמת ביותר שהייתה בידי הממשלה

(המשך בעמוד 2)

תיקו מפתיע פתח אליפות העולם בכדורגל

מקסיקו־סיטי — בתיקו מפתיע של 1:1 בין איטליה, אלופת העולם, ובולגריה, נפתחה אמש במקסיקו־סיטי אליפות העולם ה־13 בכדורגל.

בולגריה הפתיעה בשער שוויון בדקה ה־85.

למעלה מ־100 אלף חובבי כדורגל, שהירבו לשיר ולנופף בדגלים צבעוניים, מילאו אתמול את איצטדיון אצטקה, בטקס הפתיחה של התחרויות.

אמצעי הביטחון היו קפדניים ביותר. שוטרים וחיילים חמושים בנשק אוטומטי נעו ברחובות המקיפים את האיצטדיון ואלפי חיילים ושוטרים נוספים ניצבו סביב האיצטדיון, כשמטוס צבאי חג ממעל.

המשטרה ערכה חיפושים

(המשך בעמוד 2)

רקדני: עם מקסיקנים משעשעים את הרבבות שמילאו אתמול את איצטדיון האצטקים במקסיקו־סיטי, בטקס הפתיחה שנערך לפני המשחק הראשון בין איטליה לבולגריה על אליפות העולם בכדורגל. (צילום: אי.פי.)

דו"ח בנק ישראל: מדיניות הריבית הגבוהה של מנדלבאום – מוטעית

בניגוד למסוכם, לא התפטר מנדלבאום עם הגשת הדו"ח, אך זה „עניין של ימים בלבד" ● מדיניות הפיחותים הכשילה עיסקת החבילה הראשונה

מאת כתבנו הכלכלי מירושלים

דו"ח בנק ישראל [illegible] של משה מנדלבאום, והמדיניות המוניטרית שנקט הנגיד במהלך 1985.

הדו"ח קובע, שמדיניות שער הריבית הגבוה שננקטה במחצית השנייה של 1985 היתה לא רק יקרה ובלתי־הכרחית, אלא גם לא השיגה את מטרותיה המוצהרות.

מנדלבאום הגיש בסוף השבוע את הדו"ח לממשלה ולועדת הכספים של הכנסת. אך למרות [illegible] הוא לא הגיש את התפטרותו [illegible] ועדת בייסקי [illegible]

(המשך בעמוד 2)

הדו"ח והנגיד

שלוש מסקנות נחרצות נובעות מקריאתו הקפדנית של הדין־וחשבון השנתי של בנק ישראל, המתפרסם היום, והוא האחרון בחתימתו של הנגיד משה מנדלבאום: ראשונה, שאת האינפלציה המסחררת היה ניתן לבלום מוקדם יותר; שנית, שהיה ניתן לבלום אותה במחיר נמוך יותר. ושלישית, שבפיגור ובייקור המיותרים אשמה המדיניות הכלכלית שניהל הבנק עצמו, וליתר דיוק, נגידו ד"ר מנדלבאום. זו איפוא גם מסכת של ביקורת עצמית, אך אין להתפעל במיוחד מן תכונות התפאומיות להודות בשגיאות: זו משקפת הפעם את מעמדו החולף ונחלש של מנדלבאום המפטר, מול התחזקות קולותיהם והשפעתם של אותם חוגים בבנק ישראל, אשר מלכתחילה היו ביקורתיים ביותר כלפי שיטת הפיחותים המואצים, ואחר־כך שיטת הריביות המדהימות.

הפיחותים התריגים שחזרו בנק ישראל לבצע, כאילו בהחבא וללא ידיעת הציבור, העוקב יום־יום אחר שערו של הדולר, בשלהי 1984, מוטטו את עיסקת החבילה הראשונה, שהיו לה סיכויי הצלחה לא מבוטלים, אומר הדו"ח בעקיפין. לית מאן דפליג, כי אילו נבלמה האינפלציה אז, ולא כתשעה חודשים לאחר מכן, היה המשק נמצא כבר היום על תוואי של צמיחה בריאה, וללא חששות לחידוש הסיחרור. כשהופסקו הפיחותים הללו, פסקה האינפלציה המהירה כבמטה קסם. מצער אותנו לחשוב כמה שנים בזבזו על ניסיון סרק ליישם במציאות הישראלית את העיקרון המוטעה של „שמירה על פיחות ריאלי על ידי פיחות נומינאלי מתמשך": יישום שתוצאתו היחידה היתה תדלוק בלתי־פוסק של קיטור האינפלציה.

בוודאי אשתקד אולץ נגיד הבנק לקבל את הדין, ולחדול מלשחק בשער החליפין של הדולר מול השקל. אך לא אלמן ישראל – במקומו של הפיחות שהוקפא החלה הריבית לדהור לשיאים עולמיים. לא פקידים וכלכלנים בכירים בבנק ישראל אשמים בעיוות זה; הם רק השתדלו לבצע בצורה מדויקת את אותה המדיניות המעשית, שלה הסכים הממונה על הרשות המוניטארית המרכזית, הלא הוא הנגיד עצמו. מחובתו של הנגיד היה לומר למתכנני „התוכנית הגדולה", כי לא ניתן במשקנו ליצור חנק כספי על־ידי יוקר הכסף עד כדי שיעורים מטורפים, וכי לחץ לריסון כזה יביא לשקיעת המגזר העיסקי של המשק בחובות כבדים, העלולים למוטטו, או למוטט את מערכת הבנקאות כולה. זאת ועוד, ריבית גבוהה שנקבעה על־ידי בנק ישראל במחצית השנייה של '85 שיקפה את חוסר האמון של הבנק עצמו בהצלחתה של התוכנית לבלימת האינפלציה; זאת תחזיתו לחידושה. לכן הלך גם המגזר העסקי הראציונאלי בעיקבות האיתות שבא מגבוה, ולא הקטין את היקפי האשראי הריאלי, מתוך שיקול שעוד מעט יבוא גל הייקור הבא, ומחוק את החובות הנוספים שצבר, כמו שהיה בכשלוני עיסקת החבילה הקודמת. משלא בא אותו גל, והתוכנית הצליחה בהקפאת המחירים, נותר המגזר העיסקי בישראל עם גיבנת חובות של מעל למיליארד דולר, כולה פרי החלטות שגויות של ראש הבנק המרכזי.

ד"ר מנדלבאום עוזב, אומנם את בנק ישראל בימים הקרובים, בגלל מסקנותיה של ועדת בייסקי, אך זו הסיבה העגלונית הפחותה ביותר במשקלה להליכתו. לעומת הסיבות הכלכליות המכריעות באמת, שבגללן היה האיש צריך לעזוב את תפקידו כבר לפני שנה, כמשתמע עכשיו מדו"ח בנק ישראל עצמו.

קיסר: צפוי „קיץ חם" במשק אם לא יהיו הסכמי עבודה חדשים

דוחה עמדת הממשלה והמעסיקים שחידוש הסכמי השכר יגביר האינפלציה

מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, אמר אתמול כי הוא חושש מ„קיץ חם" מבחינת יחסי העבודה במשק, אם הממשלה והמעסיקים לא יבינו בצורך בהסכמי עבודה ארציים חדשים.

אם הממשלה והמעסיקים יהיו יותר ריאליסטיים ויבינו שאי־אפשר בארץ בלי הסכמי עבודה ארציים, הם לא יגרמו לכך שיהיה לנו „קיץ חם" מבחינת יחסי העבודה, הטעים המזכ"ל. „יש לנו ועדות ארציות המקיימות מעקב ועושות בדיקות איזה מפעלים יכולים לתת תוספות שכר ואת הבדיקות האלה נעשה לפני שנצא למלחמה", אמר.

עוד אמר: „אני רואה בעניין הגדלת הפריון, את אחד הכלים המרכזיים, גם להבראת המשק וגם לשיפור תנאי השכר של העובדים".

מזכ"ל ההסתדרות היה אתמול אורחה של המושבה כפר תבור.

בשיחה עם עתונאים התייחס קיסר לנושא המו"מ לחידוש הסכמי השכר במשק ואמר: „נתנו אור ירוק לוועדי העובדים לפתוח במו"מ ברמה המפעלית, בהנחה שמפעלים היכולים לתת הטבות שכר, יקדימו בכך את המו"מ על ההסכמים הארציים, שם אני צופה לבעיות".

„בראשית השבוע הבא, כאשר יחזור ארצה הנשיא החדש של התאחדות התעשיינים, דב לאוטמן, וכן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד, אני אפגש עם נשיא התעשיינים ונחדש את המו"מ ברמה הארצית. אנחנו רוצים שיהיו הסכמי עבודה במשק ולא מקובלת עלינו עמדת הממשלה והמעסיקים בנידון. זאת כשברור שאין לנו, כהסתדרות, כל עניין בחידוש האינפלציה", אמר קיסר.

ח"כ ישראל קיסר התקבל קודם בואו לכפר תבור ע"י ראש המועצה המקומית, מיכה גולדמן, וסייר בחברתו במפעלים, במוזיאון המושבה ובבית הספר כדורי. הוא נפגש עם תושבי כפר תבור ועם אורחים מישובים אחרים סמוכים בגליל התחתון ובעמק. (עתי"ם)

סכסוכים ב„צקלון" ו„אוסם" בגלל פיטורים ושכר נמוך

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר", וסוכנות עתי"ם

מועצת פועלי כרמיאל הכריזה על סכסוך עבודה במפעל „ציקלון" במחאה על פיטוריהם של 18 עובדי המפעל, ביניהם בעלי ותק של 15 שנה ומעלה.

לפני כשבועיים שלח המפעל מכתבי פיטורין לעובדים וועד העובדים התנגד לכך בתוקף. מזכיר מועצת פועלי כרמיאל, עזרא פיק, תבע מהנהלת המפעל לבטל את הפיטורים ומשסירבה ההנהלה הכריזו מועצת הפועלים וועד העובדים על סכסוך עבודה. אם בתום פסק הזמן החוקי לא תחזור בה ההנהלה, תוכרז שביתה במפעל.

מפעל „ציקלון", אשר העסיק לפני כמה חודשים 650 עובדים, צימצם את מספרם ל־500 בשל היעדר הזמנות.

ועד עובדי מפעל „אוסם" ביוקנעם עלית קיים אתמול בבוקר אסיפת הסברה והשבית על ידי כך את העבודה במפעל.

באותה שעה חסמו המכוניות של מובילי התוצרת את שערי המפעל. הנהלת המפעל סירבה בתום אסיפת ההסברה לאשר את חידוש העבודה עד שהעובדים לא יתחייבו שלא לשבש יותר את מהלך העבודה.

במפעל „אוסם" ביוקנעם פרצה בראשית חודש מאי שביתת מחאה בת־יום, מיד אחרי שהתקבלו תלושי משכורת אפריל. העובדים קבלו על שכר נמוך שאינו מאפשר קיום בכבוד. מאז נמשכת המתיחות במפעל „אוסם" ביוקנעם עלית והמו"מ שהחל בין הוועד ובין הנהלת „אוסם" נתקל בקשיים בגלל הפער בין דרישות העובדים ובין עמדת ההנהלה.

מזכיר מועצת פועלי יקנעם עלית, מר רפי טולדנו, אמר אתמול, כי הוא פסימי לגבי ההתפתחויות הצפויות ב„אוסם" בשל עמדת הצדדים.

הנהלת „אוסם" אומרת, שהיא מעוניינת בהמשך עבודה תקין במפעל ובהמשך המו"מ, בתנאי שהעובדים יתחייבו שלא לנקוט יותר לשיבושים.

ועדה ממליצה להוציא הטיפול בבחינות הבגרות ממשרד־החינוך

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

ויכוח קשה מתנהל לאחרונה בצמרת משרד־החינוך בדבר השאלה, אם להוציא את הטיפול בבחינות הבגרות מידי המשרד ולמסרו לגוף חיצוני, או להשאירו בידי המשרד, כמו עד עתה.

הוויכוח התעורר בעקבות דו"ח ועדת מומחים, בראשות חנה רוזן מן האוניברסיטה העברית בירושלים. ועדה זו ממליצה לפני השר נבון למסור את הטיפול בנושא לגוף חיצוני, אשר לא יהיה תלוי במשרד, אך יהיה כפוף מינהלית למנכ"ל או ליו"ר המזכירות הפדגוגית.

השר נבון זועם נוכח הפיגור בהנפקת תעודות הבגרות באיחור הנע בין 3־5 שנים והחליט לשים קץ למה שהוא מכנה „ביזיון".

אנשי מינהל החינוך, ובראשם המנכ"ל א. שמואלי, מאמינים כי יצליחו להתגבר על התקלות. מה עוד שעד כה הוכנו תעודות בגרות של מחצית נבחני אשתקד. הצלחה כזאת לא היתה למשרד־החינוך זה שנים רבות. לעומתם טוענים „המדגוגים". ולצידם יועצי השר, אורי שפירא וד"ר גולדברגה, כי טוב יהיה אם גוף חיצוני יבדוק את עבודת מערכת החינוך.

ועדת חנה רוזן ציינה בדו"ח שהונח על שולחן הנהלת משרד־החינוך, כי למצב שנוצר אחראים מחלקת הבחינות, המזכירות הפדגוגית והמחלקה למיכון. מספר שאלוני הבחינות לשנה נאמד ב־1135.

העתקה משתלמת

ועדת רוזן קבעה, כי מאז החלו תוכניות המחשב להיכתב, לפני שבע שנים, הם לא עברו רוויזיה יסודית. תפקיד מנהל מחלקת המיכון במשרד־החינוך איננו מאוייש זה חמש שנים. המפקחים אינם מוסרים שאלונים בזמן, בתי־ספר מוסרים נתונים שגויים ומשרד־החינוך אינו נוקט סנקציות נגד בתי־ספר מתרשלים.

במספר בתי־ספר אין הגינות בשמירה על הבחינות. העתקות נעשות בחופשיות רבה. מדי שנה מתגלים בתי־ספר הנותנים ציוני מגן אינפלציוניים, רחוקים מן הרמה האמיתית.

בין היתר מציעה הוועדה לבדוק אפשרות של הנפקת תעודות גמר בבתי־הספר, לפתח מערכת ממוחשבת חדשה במשרד־החינוך ולהעמיד אחראי לבחינות בכל בית־ספר.

בסך הכל מטפל משרד־החינוך ב־120,000 תלמידים בכיתות י'־י"א־י"ב הנגשים לבחינות בגרות. הם לומדים ביותר מ־500 בתי־ספר על־יסודיים.

מינוי הבכירים בבנק המזרחי תלוי בתוצאות הבחירות במפד"ל

סיעת „מפנה" תומכת במינויו של יצחק יגר למנכ"ל הבנק בעוד שצעירי המפד"ל תומכים ביצחק דוכן ● הנהלת דיסקונט בחוזר לעובדים: המלצות ועדת בייסקי אינן גזר־דין שחובה לקיימו

מאת אייל שגב, כתב „על המשמר"

ישיבת מועצת המנהלים של בנק המזרחי, שנועדה להיערך ביום ראשון, נדחתה והיא תתקיים כנראה רק לאחר הבחירות למפד"ל שיתקיימו ביום שלישי.

תוצאות הבחירות ישפיעו ככל הנראה על איוש המשרות הבכירות בבנק המזרחי. על־פי הערכות, טובים סיכוייו של יצחק יגר לזכות במשרת המנכ"ל אם תזכה סיעת „מפנה" בבחירות. במקרה כזה יתמנה ח"כ אברהם מלמד, לתפקיד יו"ר המפלגה, והוא תומך במינויו של יגר למנכ"ל. יגר משמש כיום כמנכ"ל חברת הבניה הדתית „משהב".

לעומת זאת אם יזכו צעירי המפד"ל בשליטה במפלגה, טובים סיכוייו של יצחק דוכן, המשנה למנכ"ל בבנק המזרחי, לזכות בתפקיד המנכ"ל.

תיתכן גם פשרה שלפיה יכהנו שלושת המישנים למנכ"ל, מיכאל צבירי, יצחק דוכן ואלי אונגר כמנכ"לים משותפים, ואילו חיים גריניר יו"ר מועצת המנהלים לא יכהן כיו"ר פעיל. אפשרות אחרת היא שגריניר ישמש יו"ר פעיל ותחתיו ימונה מנכ"ל אחר, בעל סמכויות מוגבלות.

בנק דיסקונט הפיץ אתמול חוזר בקרב עובדיו, החתום על־ידי ההנהלה „המרכזית". בחוזר זה מבהירה ההנהלה, כי המלצות ועדת בייסקי אינן בגדר פסק־דין שיש חובה לקיימו.

„בימים האחרונים עומד הבנק שלנו בפני מיתקפה רבתי מצד חברי כנסת המסיתים את הציבור נגד המערכת הבנקאית ונגד בנק דיסקונט ומר רקנטי בפרט. חלק מאמצעי התקשורת נוקטים בדרך כלל עמדה חד־צדדית ועויינת ונותנים ביטוי רב לידיעות העולות בקנה אחד עם המגמה שהם מנסים ליצור" — נאמר בחוזר.

בחוזר נאמר, כי ועדת החקירה אינה הליך שיפוטי ולפיכך מסקנותיה הינן המלצות בלתי מחייבות.

משלחת הפנטגון החלה בבדיקת עלויות הצוללות וה„לביא"

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

משלחת הפנטגון, השוהה בימים אלו בארץ לצורך בדיקת עלויות פרוייקט חיל הים ומטוס ה„לביא", החלה את יום עבודתה הראשון בביקורים בתעשיות הבטחוניות, מפעלי התעשייה האווירית ומספנות ישראל.

היום יגיע ארצה ראש המשלחת, עוזר סגן מזכיר ההגנה האמריקני דב זקהיים, שיקיים דיונים בשני הנושאים, ה„לביא" ופרוייקט חיל הים.

מקורות אמריקניים ציינו, כי הבעיה המרכזית שעומדת בפני מערכת הבטחון בדיונים אלו תהיה להסביר כיצד תעמוד ישראל בשני פרוייקטים אלה נוכח ההגבלה הקבועה בסיוע החוץ הבטחוני האמריקני לישראל. פרוייקט חיל הים אמור לעלות למעלה ממיליארד דולר שיתפרסו על פני מספר שנים בסיוע החוץ ופרוייקט ה„לביא", על־פי החישובים האמריקניים, עשוי להגיע לכדי מיליארד דולר מדי שנה מתוך סיוע החוץ.

משלחת הפנטגון בראשותו של דב זקהיים תשהה בארץ עד אמצע השבוע הבא ותצא לאירופה לבחון חלופות לבינוי פרוייקט חיל הים במספנות באירופה.

פסטיבל ישראל '86

ביל ג'ונס וד"ר פרנקשטיין

„שדות נסתרים" הוא שמו של המופע השני של ביל ט. ג'ונס וארני זיין ולהקתם, וחבל שבתוכניה כתובה עלילה מסובכת ומפורשת, כי מה שנעשה על הבימה אינו קשור בה כל־כך. זהו סיפורו של מין ד"ר פרנקנשטיין והמפלצת המלאכותית שהוא יוצר — הפעם ביל ט. ג'ונס.

זרימת האנרגיה ואיכות התנועה אלה הם העיקר בעבודתה של להקת מחול זו, ולא המסרים הכביכול ספרותיים שלה.

חלקו השני של המופע משעשע בצבעוניות תלבושותיו ושעשועי התנועה שבו, כגון להקת קופים המופיעה בו, תוך זניחה של הסיפור שהיה מיותר מלכתחילה.

רקדנים מצויינים, היודעים לשעשע — אבל היו בתוכנית שלהם גם חלקים שוממים לא מעטים.

אחה"צ הופיעה הלהקה הישראלית „תנועטרון", שבהנהלת דורית שימרון, בריקודיה המכניים מאוד, בהם משתתף עדר שלם של ילדות מאולפות היטב. הילדים בקהל ועל הבמה נהנו — אבל מה לזה ולפסטיבל ישראל, לא ברור.

גיורא מנור

קרן הפלאים של באומן

הקהל הישראלי הוכיח אמש שהוא פחות סנובי ממה שנדמה, כאשר מילא עד אפס מקום את אולם הקונצרטים הירושלמי החדש והאזין לשלישית יובל ואורחיה, פרט לאחד, כולם מתוצרת כחול לבן.

במרכז הערב נוגנה יצירתו האהובה של שוברט החמישיית „דג השמך". החמישיה לכינור, פיאנקה, ויאולה (לבנטל), צ'לו (חלדה), באס (קלינג) ופסנתר (זס) ניגנה יצירה זו מתוך חדווה עמוקה, סוחפת.

האורח המערב־גרמני הרמן באומן השתתף בנגינת שתי יצירות. קרן היער בפיו של באומן הפכה לקרן פלאים. לילי טונה (סופרן) שרה את „על הנחל" מאת שוברט לקול פעמונים עשיר.

יצחק שור

ראש עיריית אום־אל־פחם מבקש מאה ימי חסד

מאת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

משלחת מטעם סיעת חדש בעיריית אום־אל פחם בראשותו של ראש העירייה האשם מחאמיד, תבוא השבוע לפגישה עם יו"ר ועדת המעקב לסיוור העירייה מוחמד מוסטפה מחאמיד, בנסיון להניאו מלפנות לשר הפנים בבקשה לפזר את העירייה.

יו"ר ועדת המעקב מוחמד מוסטפה מסר, שראש העירייה ביקש ממנו מאה ימי חסד כדי להוכיח את עצמו.

ראש העירייה, שניסה לדבר על ליבו של יו"ר ועדת המעקב, אמר לו עוד כי המצב הכספי בעירייה השתפר, ושהוא מתחייב לבצע מספר פרוייקטים בחודשים הקרובים.

חברי ועדת המעקב, שדחו על הסף את בקשתו של ראש העירייה להעניק לקואליציה החדשה מאה ימי חסד, אמרו שזוהי מחבת וכי מה שלא הצליח ראש העירייה לעשות במשך שנתיים וחצי, הוא לא יצליח לעשות משך חודשיים — שלושה.

החליטו לסיכום חברי ועדת המעקב לפנות בימים הקרובים לשר הפנים בבקשה לפזר את העירייה.

לכתבנו נודע, שעורך הדין חמוה מצביע במכתבו על ליקויים חמורים בעבודת העירייה שלדעתו גובלים במלילים.

שרון ייענה להזמנת קיבוץ שניר

מקורביו של שר המסחר והתעשיה אריאל שרון הודיעו אתמול, כי הוזמן לטקס חנוכת המפעל בקיבוץ שניר ברמת־הגולן ב־9 ביוני וכי בכוונתו לכבד את ההזמנה.

לשר שרון לא נמסר עד אתמול על שינוי בהחלטה להזמינו לטקס, או על ביטול האירוע.

בקיבוץ שניר קיימת החלטת־שיחה, לאחר ערעור, להזמין את השר שרון בהתאם לעמדת הקיבוץ הארצי הגורסת, כי חובה להזמין את השר שרון שסייע להקמת המפעל בשניר.

לפי־שעה לא ברורה ההחלטה הסופית של שניר בשל עמדתם של קבוצת חברים המתנגדים בתוקף להזמנת שרון לקיבוצם.

הקלטה משיקאגו תקבע אם השחקנים השמיצו

מאת כתבת „על המשמר"

נועם סמל מנכ"ל תאטרון חיפה וגדליה בסר, אחד משני המנהלים האמנותיים של התיאטרון, נפגשו שלשום עם יו"ר המועצה לתרבות ולאמנות אבנר שליו על פי פנייתו של שר החינוך והתרבות יצחק נבון לחקור ענין התבטאויות השחקנים דורון תבורי ויוסף אברזורדה בפסטיבל התיאטרון בשיקגו.

כזכור, פורסם בשידורי ישראל שהשחקנים השוו את הישראלים לנאצים בדיון שנערך במסגרת פסטיבל שיקגו.

סמל פנה אתמול לפסטיבל שיקגו בבקשה לשלוח את הקלטת הדיון. כן מתכוונים לבוא של ירון לנורת, מנחה הדיון, העומד להגיע היום מפריס.

מזהירים מהתמוטטות מפעלי אלקטרוניקה

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

הקפאת שער הדולר פוגעת בצורה חמורה ביותר בתעשיות האלקטרוניקה המייצאות, בעיקר לאיזור הדולר, טוענת נשיאות איגוד תעשיות האלקטרוניקה במכתב שנשלח שלשום לחברי ועדת השרים לענייני כלכלה.

במכתב הם מזהירים, כי המפעלים עומדים בפני התמוטטות בגלל הקפאה דראסטית של תקציבי משרד־הביטחון, הקטנת הסיוע למימון היצוא וירידה בהשתתפות הממשלה בביטוח והמימון עסקאות יצוא. הם מדגישים, כי מיולי 85' ועד אפריל 86' עלה המדד ב־53 אחוז, ואילו שער הדולר אינו מותאם למדד.

הנשיאות קוראת לממשלה לתקן את המצב ולתת לתעשיית האלקטרוניקה את המגיע לה.

ברעם עדיין כלוא בניו־יורק וממתין לדיון בערעור התביעה

מאת חנה איש־הורוביץ, כתבתנו בניו־יורק

ניו־יורק. — תת אלוף (מיל.) אברהם ברעם טרם יצא לחופשי.

התובעת, לורנה סקופילד, הגישה ביום שישי לשופט המחוזי במנהטן, סאודנרס, ערעור על החלטת רשם בית־המשפט לשחרר את ברעם בערבות של 750 אלף דולר. ואולם, לפי בקשת פרקליטו של ברעם, עו"ד נייט סילברמן, הערעור לא נדון ביום שישי ושמיעתו נדחתה ליום שלישי אחה"צ.

הפרקליט הסביר שהוא זקוק לכמה ימים נוספים כדי לבסס את ההערכות בדבר שווי רכושו של ברעם בישראל שכולל, לדבריו, דירה בראשון לציון ובית בתל־אביב, וכדי לבדוק האם יש באפשרותו של ברעם לגייס את יתרת סכום הערבות שקבע הרשם בסך 750 אלף דולר. עד אשר תתקבל החלטה בערעור ימשיך ברעם להיות כלוא.

נראה מתוח

ברעם פסע ביום שישי לאולם השופט, כששומרים מצדדיו וידיו נתונות באזיקים. הוא היה לבוש בהידור: חליפה אפורה, חולצה בצבע תכלת ועניבה תואמת, ונראה מתוח. זאת, לעומת האופטימיות שקרנה ממנו ביום חמישי, כשהחליט רשם בית־המשפט על תנאי שחרורו בערבות. השחרור בערבות מותנה בכך, שבית־המשפט ישתכנע שלברעם ערבויות אמינות ברכוש או בכסף.

ביום שלישי תישמע גם עתירתו של ברעם, כי בית־המשפט יורה לתביעה להחזיר לו את תיק המסמכים שלו, ששלטונות ברמודה לקחו ממנו והעבירו לידי סוכני המכס האמריקנים. גם הנאשמים האחרים בפרשה — ישראל וגורי אייזנברג, ויליאם נורתרופ וסמואל אוונס — מבקשים שמסמכיהם יושבו להם, וייתכן שכל הבקשות יישמעו ביחד.

שאלת המסמכים

הפרקליטים טוענים, שאלה מסמכים פרטיים וכי בתיקים לא היו סמים, נשק או פריטים מוברחים, ולכן לא הייתה לקציני המכס סמכות לקחת אותם. עורכי־הדין מבקשים למנוע את העיון במסמכים, הן מהתביעה והן מ„חבר המושבעים הגדול", שתפקידו לדון בהאשמות כדי להחליט על הגשת כתב־אישום.

בשלב הנוכחי, כלולות ההאשמות בתלונה עם הצהרה בשבועה שהגיש קצין מכס וטרם הוגשו כתבי־אישום.

צו־מעצר בארה"ב נגד קצין חיל־האוויר

(המשך מעמוד 1)

בישראל לצורך הכנת תיק התביעה על ג'ונתן פולארד ורעייתו.

קצה קרחון

מן הממצאים החמורים שהעלתה התביעה האמריקנית, כפי שפורסם בתקשורת האמריקנית, עולה, כי פרשת פולארד היא קצה קרחון בפרשה מסועפת יותר, שבה מעורבת רשת ריגול ישראלית בארה"ב. הקצין הבכיר בחיל־האוויר שבתקופה שבה פעל פולארד היה, לדברי התקשורת האמריקנית, בדרגת אלוף־משנה, נחשד, כי קיים קשר עם פולארד אגב ביקורים שערך בארה"ב במסווה של טיפול בעניינים חינוכיים. לפי הפירסומים בארה"ב, עולה מתיק החקירה שמו של חשוד נוסף שהיה בקשרים עם פולארד.

עד השבוע שעבר האמינו שפרשת פולארד מצויה, מבחינתה של ישראל, בפרופיל נמוך מאוד. כזכור, קשורה פרשת פולארד לפעילותה של הלשכה לקשרי מדע במשרד הביטחון, בראשותו של רפי איתן, בשנים שבהן כיהן משה ארנס כשר הביטחון. ממשלת ישראל הודיעה בפומבי, כי הוחלט לפרק את הלשכה לקשרי מדע לצמיתות.

שמות רבים

מקורות אמריקניים ציינו, כי במהלך החקירה, מסר ג'ונתן פולארד לחוקריו שורה ארוכה של שמות של ישראלים שאיתם היה בקשר כלשהו. כך שמאז התפרצה הפרשה בסוף השנה שעברה ועד סיום הגשת התיק קיבלה החקירה תפנית, וההתמקדות הראשונית בפולארד ובפעולותיו אינה לב הפרשה, אלא חלק מפרשה הרבה יותר נרחבת. בין ישראל לארה"ב קיים הסכם הסגרה, אולם אין זה נראה סביר כלל כי ישראל תסגיר את הקצין הבכיר לידי שלטונות ארה"ב.

לאחר שסיים צוות המשפטנים האמריקני, שגבה עדויות בסוף שנת 1985, את עבודתו, פירסם משרד החוץ האמריקני הודעה, שבה הוא מביע שביעות רצון משיתוף הפעולה עם ישראל וקובע כי אין כל תביעות נוספות מישראל. צו המעצר שהוציא אגף התביעה מבטא מחלוקת בין משרד החוץ האמריקני, המבקש למתן את ממדי הנזק שנגרם ליחסי ישראל עם ארה"ב עקב הפרשה, לבין אגף התביעה והבולשת הפדראלית, המבקשים לחקור פרשה זו עד תום. הודעת משרד החוץ האמריקני, שלפיה אין תביעות נוספות מישראל, אינה מחייבת את משרד המשפטים האמריקני. משרד החוץ האמריקני לחץ להגיע לעיסקת טעון עם פולארד ולצמצם את ממדי הפרשה לפעולותיו בלבד, אך משרד המשפטים והבולשת התנגדו לכך. מחלוקת זו לא הוכרעה ובאמצע השבוע הקרוב תגיש התביעה האמריקנית את תיק פולארד לבית־המשפט. לפי הפירסומים בתקשורת האמריקנית, כולל תיק זה פרטים מביכים וקשים לגבי פעילות הריגול הישראלי בארה"ב.

חלק ממבצע גדול

משרד־החוץ האמריקני פנה לממשלת ישראל וביקש ממנה להגיב על ראיות חדשות, שגילו חוקרים של הבולשת הפדראלית האמריקנית, לפיהן היה פולארד חלק ממבצע ריגול ישראלי נרחב יותר בארה"ב — מסר אתמול „וושינגטון פוסט".

לדברי העיתון, אמרו לו פקידי רשות אמריקניים, שממשלת ישראל עדיין לא השיבה תשובה כלשהי. לדבריהם, עלול המידע החדש להסעיר שנית את הפולמוס בעניין הריגול הישראלי בארה"ב ולגרום מבוכה נוספת לממשלת ישראל.

פרס ידע?

„לוס אנג'לס טיימס" מסר ביום ו', כי „כמה פקידי רשות אמריקניים יודעי דבר מאמינים עתה, שפרס ידע על רשת הריגול", למרות ההבטחות הרשמיות שנתנה ישראל, בדצמבר אשתקד, לחוקרים אמריקניים, כי כל פעולת ריגול שנעשתה בארה"ב לא נעשתה על־פי סמכות והרשאה מטעם ממשלת ישראל. העיתון מוסר, עם זאת, כי אנשי משרד־החוץ האמריקני אינם משוכנעים שפרס אכן ידע על היקפה של פעילות הריגול בארה"ב.

עוד מוסר העיתון, כי ההחלטה שתקבל ממשלת ארה"ב, אם לפרסם ברבים את המידע החדש על רשת ריגול ישראלית נרחבת יותר, עשויה להשפיע על „יציבותה של ממשלה בעלת־ברית חשובה".

אחד מפקידי הרשות האמריקניים, שעליהם מסתמך העיתון, אמר: „ישראל שיקרה לנו. זה לא היה סתם מבצע קטן ובלתי חשוב. זה היה הרבה יותר שיטתי. זה היה מבצע שעלה כסף רב. אין לשום שגרירות די כסף בקופה הקטנה שלה כדי לממן משהו מעין זה."

עיסקת הטיעון

בתגובה על ידיעות אלה, אמר ביום ו' דובר משרד־החוץ האמריקני, צ'רלס רדמן: „פעלנו בשיתוף פעולה הדוק עם משרד־המשפטים כדי להבטיח אכיפה מלאה של החוק האמריקני בפרשה זו. ואנו ממשיכים לעשות זאת".

במסיבת עיתונאים סירב רדמן לדון בהיבטים הנוספים של הפרשה, בטענה שהעניין כולו נמצא בחקי־רה. עם זאת ציין, שאין לו שום סיבה לשנות את ההודעות שפירסם משרדו לפני־כן בפרשת פולארד.

אשר לעסקת הטיעון נמסר, כי פולארד משתף פעולה עם חוקריו ככל הנראה כדי למנוע הטלת עונש מאסר כלשהו על אשתו, אן הנדרסון פולארד, ששוחררה בערבות. הוא גם מקווה שהתביעה לא תדרוש להחמיר בעונשו, כגמול על שהוא משתף פעולה עם חוקריו. פקידי רשות אמריקניים וישראליים קיוו, כי הוא יודה באשמה וימנע בכך משפט ממושך ועדויות חושפות, העלולות להביך מאד את ישראל.

„חסרות בסיס"

אמש פירסמה שגרירות ישראל הודעה מנוסחת בקפדנות, המגדירה כ„חסרות בסיס" את כל הידיעות שהתפרסמו בימים האחרונים באמצ־עי התקשורת בארה"ב בדבר רשת ריגול ישראלית נרחבת שפעלה בארץ זו.

דובר משרד־החוץ, אבי פזנר, פירסם הודעה זהה בתוכנה.

ועדת חקירה פנימית

(סוף מעמוד ראשון)

לבדוק את הראיות לכאורה נגד השב"כ, נוכח קובלנותיהם של שלושת העובדים הבכירים בשירות.

הדרגים המדיניים הבכירים פסלו את האפשרות של ועדת חקירה משטרתית כולל חקירה משטרתית בדלתיים סגורות. זהו למעשה הפתרון אותו ביקש היועץ המשפטי לממשלה, הפרופ' זמיר, לממש, נוכח התנגדות, בעבר של הקבינט הבטחוני לכל הצעת פשרה שהעלה לפתרון בעיית ראש השב"כ.

לעומת זאת, פסלו הדרגים המדיניים אפשרות של ועדת חקירה ממלכתית, אשר יכולה לחייב עדים להופיע בפניה בשבועה, כמו בפני בית־משפט. יתירה מזו: ועדת חקירה על פי חוק יכולה להתייחס לכל תחומי הפעולה של השב"כ הנוגעים לנושא החקירה ולהמליץ המלצות בתחום רחב. אפשרות מעין זו לא קיימת בוועדת בדיקה שבראשה יושב שופט.

הבעיות של שמיר

חוגים מדיניים בירושלים העריכו אתמול, כי שמיר יעדיף חקירה משטרתית על־פני הקמת ועדת חקירה ממלכתית, למרות הסיכון שידלפו פרטי החקירה. על־פי הערכות אלה, הסיבה לכך היא שעל־פי חוק חסינות חברי הכנסת, אי־אפשר להסיר את חסינות שמיר עבור מעשים שהוא ביצע במילוי תפקידו, גם אם חקירת המשטרה תגלה ממצאים כאלה.

חשדים ודיווחו

פרשת ראש השב"כ תעלה היום על שולחן הממשלה, אף־על־פי שאינה רשומה על סדר־היום. השר יגאל הורביץ יתבע לחקור איך דלף הנושא לכלי־התקשורת. שרים אחרים יקבלו על כך שהנושא נימצא בטיפולו המוחלט של הקבינט, ומליאת הממשלה אף לא קיבלה עד כה דיווח על הפרשה.

רה"מ עשוי להסכים לדווח לשרים על השתלשלות הפרשה, אך הוא לא יסכים שהנושא יידון בממשלה או יועבר מטיפול הקבינט אל הממשלה, עקב רגישות הנושא.

לדעת חוגים בלשכת רה"מ, לא יינקט שום צעד עד שובו של מפכ"ל המשטרה לארץ ביום ג',

דו"ח בנק ישראל והנגיד

(סוף מעמוד ראשון)

על־ידי ראש־הממשלה, שמעון פרס, ושר־האוצר, משה נסים, לאפשר ל־מנדלבאום להתפטר רק לאחר הגשת הדו"ח.

עניין של ימים

פקידים בממשלה אמרו לכתבנו, שהתפטרות מנדלבאום היא עתה עניין של ימים בלבד. למרות זאת, מקורות בבנק ישראל אמרו, שהנגיד מקווה ככל הנראה שחוסר ההסכמה בין הליכוד לבין מפלגת העבודה על מינוי נגיד חדש, יאפשר לו להאריך בתפקידו כמה שיותר.

דו"ח בנק ישראל קובע, ששערי הריבית הגבוהים ללא תקדים ב־1985, היזיקו לסקטור העסקי, לתעסוקה ולפעילות הכלכלית. הדו"ח אומר שהעלות הממוצעת של אשראי חופשי בשקלים הייתה כ־100 אחוז בממוצע, במונחים ריאליים של השנה שעברה. לדברי הדו"ח, מטרת מדיניות זאת הייתה להפחית את נפח האשראי מיד לאחר הפעלת התוכנית הכלכלית.

למרות זאת, מדיניות זו לא השיגה את מטרותיה שכן ראשי הבנק המרכזי לא לקחו בחשבון, שפירמות רבות לא יכלו לעמוד בתשלומי הריבית, והבנקים נהגו לחייב את חשבונותיהם, ובצורה זאת גדל האשראי שנרשם במשק.

הכשילו עיסקת החבילה

על־פי הדו"ח, מדיניות שערי הריבית הגבוהים שיקפו את חוסר האמונה ביכולת של התוכנית הכלכלית של הממשלה להביא לירידה מהירה בשיעורי האינפלציה. הדו"ח מוסיף, שהריבית הגבוהה הוסיפה לחובות מוסדות ללא כוונות רווח סכומים נכבדים, ובעתיד תיאלץ הממשלה לכסות חובות אלה והדבר ייתן את אותותיו בתקציב המדינה.

הדו"ח מוצא, שמדיניות הבנק המרכזי והאוצר, להמשיך בפיחותים בראשית 1985, הכשילה למעשה את עיסקת החבילה הראשונה, למרות שהיו נתונים טובים להצלחתה. המשך הפיחותים, קובע הדו"ח, יצר לחץ של עליות, אשר הכשילו כל ניסיון לעמוד בהקפאת המחירים.

רייס עדיין עצור בדאלס

מאת חנה איש־הורוביץ, כתבתנו בניו־יורק

ניו־יורק. — עו"ד יוסי ירושלמי, פרקליטו של זאב רייס, מסר לכתבת „על המשמר" כי זאב רייס עדיין כלוא בבית־הסוהר בדאלס.

הדיון בעניין שחרורו שהתחיל ביום שישי ימשך ביום שני.

„על המשמר" עתון יומי

חמו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: צבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone. 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין מגדל הדרים 102–121, טל' 6־125125. המען למכתבים ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' [illegible] 12, טל' 67367. המען למכתבים ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

עמנואל שלם, מנכ"ל פוסטר־מדיה

איננו יכולים להלחם בטירור החרדי לבדנו

חברת פוסטר־מדיה — כך פורסם — ניכנעה לטירור החרדי, ועד ה־15 ביוני יוסרו כל כרזות הפרסומת לבגדי־ים מתחנות האוטובוסים בכל רחבי־הארץ. פנינו, איפוא, למנכ"ל פוסטר־מדיה, המפעילה את התחנות, ושאלנו: למה ניכנעתם לחרדים?

לא ניכנענו לחרדים. פשוט, החוזה שהיה לנו עם גוטקס וריוזה, החברות המפרסמות את בגדי־הים, יסתיים ב־15 ביוני. ומאחר שמועדי הפרסום אצלנו ניקבעו כבר מזמן, אינני מאמין שיהיה לנו מקום להמשיך לפרסם את הכרזות של החברות הללו.

ולא הלחצים האלימים, שהפעילו עליכם החרדים, הם שהשפיעו?

תראי, אנחנו חברה פרטית ואף אחד לא עוזר לנו. ניסינו להלחם בחזרה במסגרת החוק. אלא שמסתבר שהמשטרה, למרות שפנינו אליה עשרות פעמים, לא עשתה דבר. שני מציתי התחנות שנתפסו נלכדו במקרה ולא כתוצאה מפעולה יזומה כלשהי, וזאת למרות שהמשטרה יודעת מי עומד מאחורי השחתת התחנות. אז מה אנחנו יכולים לעשות? זו איננה רק הבעיה שלנו, זוהי הבעיה של המדינה כולה. אנחנו לבדנו איננו יכולים לעמוד בנזקים הנגרמים לנו.

חברת־האם של פוסטר מדיה, כלל־מדיה, שייכת לבנק הפועלים ולבנק דיסקונט. האם איימו עליכם החרדים גם במניעה בבנקים?

אינני יודע. אבל לבד מהשחתת התחנות, פריצתן ולכלוכן, היו גם הרבה מאוד הטרדות טלפוניות עם איומים וגידופים. באחד העיתונים הדתיים פורסמה הודעה, שבה נתבקשו החרדים להתקשר אלינו ולדרוש את הסרת התמונות. במשך ימים שלמים סתמו החרדים את מרכזיית החברה, ערכו שביתות־מחאה במשרדים, ואפילו הודיעו על הטמנת פצצה בגוטקס.

קצין המבצעים של העדה החרדית בירושלים, יהודה משי־זהב, אמר לי, כי הגעתם איתם להסכם בדבר הצגתן של כרזות פרסומת צנועות. משתמע מדבריך, שאתם מתכוונים לעמוד בהסכם.

לא הגענו לשום הסכם. אמרנו שננסה למתן את הפרסומות. אבל הם מתנגדים בכלל לדמויות של נשים בפרסומת. אמרו לנו שבעיניהם זהו אסון, שהם מוכנים ליהרג עליו. אז מובן שאי־אפשר להענות לתביעה הזאת. ואם לא תהיה לנו ברירה, נאלץ לדרוש מהעירייה להוציא כמחצית מהתחנות ששמנו בירושלים, משום שאינן רנטאביליות.

ומה באשר לערים בעלות אופי חילוני מובהק, כתל־אביב, חיפה וכו'?

בערים החילוניות יש, אמנם, פגיעה בתחנות על־ידי נערים שאוספים את הפוסטרים שלנו. אבל לא במספרים חריגים. אי לכך נמשיך בפרסומות כרגיל, לבד אולי מאזורים דתיים, כמו רחוב אחד־העם, שנקין, שדרות רוטשילד או ליד בתי־הכנסת בעיר.

אתי רונאל

תיקו מפתיע

(סוף מעמוד ראשון)

מרוקוקים אחר כלי־נשק או חומרי־נפץ בתיקיהם של הבאים בשערי המגרש. לא נמסר על תקרית כלשהי.

במיפגן שנערך לפני פתיחת המשחק, צפו הצופים בריקודי־עם מקסיקניים מרהיבים, הרחובות סביב האיצטדיון נהפכו לקרנבל צבעוני של רוכלים המכריזים על מרכולתם ואוהדים מריעים ומזמרים.

ביציע הכבוד ישב נשיא מקסיקו מיגואל דה־לה־מדריד, שנתקבל בתשואות רמות. במצעד המשלחות זכתה במירב התשואות נבחרת הכדורגל של מקסיקו, כמובן.

ראה פרטים במדור הספורט. (איי־פי)

„מזל"ט" זכתה במיכרז ענק של הצי האמריקני

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

חברת „מזל"ט" הישראלית, המשותפת לתעשיה האווירית ול„תדיראן", זכתה השבוע בפעם השנייה במיכרז ענק של הצי האמריקני של המרינס, בהיקף של מאות־אלפי דולרים.

המיכרז הוצא על־ידי הצי האמריקני לחברות העוסקות בייצור מזל"טים בארה"ב. חברת מזל"ט נס ציונה תספק את הציוד לצי כבר בחודשים הקרובים.

חברת מזל"ט עם שותפה בארה"ב חברת E.E.I תספק לצי 3 תחנות מזל"ט, כולל ציוד הקשר המוטס ותחנות הקרקע.

בישראל הביעו סיפוק מהעובדה שחברה ישראלית זכתה במיכרז יוקרתי זה.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
חברתנו היקרה
עדה לולב
ההלוויה תיערך היום, יום ראשון 1.6.86
בשעה 15.30 בעין־החורש
המשפחה
וקיבוץ עין־החורש

יקירנו
יצחק קליינרוק
איננו
הלווייתו תתקיים היום, יום א' 1.6.86
בשעה 14.00 בקיבוץ אילון
המשפחה

מודעי יציג מועמד ליועץ המשפטי מטעמו

מודעי מקווה שמינוי חדש יצנן הרוחות בפרשת „הפקיד"; זמיר התנצל על דברים ש„אולי" אמר: פרס איבד עשתונותיו בדיון בפרשת הפקיד הבכיר

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

שר המשפטים יצחק מודעי עומד להביא בימים הקרובים לממשלה שמו של מועמד שיחליף את היועץ המשפטי הנוכחי יצחק זמיר. כזכור הגיש הפרופ' זמיר את התפטרותו לשר המשפטים הקודם משה נסים ב־1 בפברואר, ורק לאחר מועד זה הגיעו אליו תלונות אנשי השב"כ נגד הממונה עליהם.

השמות שהועלו כמועמדים אפשריים, עו"ד אמנון גולדנברג שדחה בעבר הצעה דומה, ומנכ"ל משרד המשפטים, מאיר גבאי.

מודעי מקווה כי יועץ חדש ירגיע הרוחות בפרשת הפקיד הבכיר, אולם ברור לו, כי המינוי לא יסתום עליה את הגולל שכן שום יועץ המכבד את עצמו לא יוכל לגנוז את בקשת זמיר מהמשטרה לפתוח בהליכים פליליים.

יצויין עם זאת, כי בסמכותו של היועץ המשפטי להורות על עיכוב הליכים משפטיים והפרופ' זמיר נהג לעשות זאת כיד נדיבה.

מפכ"ל המשטרה דוד קראוס הצפין את תלונתו של זמיר בכספת במטה הארצי, ועם שובו לארץ באמצע השבוע מביקור בחו"ל ישוב ויעיין בה כפי שהבטיח לפרופ' זמיר. קראוס מתערכן בכל המתרחש, ובעבר נהג להיענות לכל בקשה וחקירה שהופנתה אליו מטעם היועץ המשפטי לממשלה גם בנושאים עדינים.

כתבנו מציין כי במשטרה שוררת התמרמרות רבה נגד השב"כ שאנשיו טענו, כי אסור להפקיד בידי המשטרה חקירה בנושאים רגישים שכן פרטיה דולפים החוצה.

הדרך היחידה למנוע פתיחת חקירה משטרתית על פי הנוהלים המקובלים היא מינוי ועדת חקירה.

בינתיים עומד פרופ' יצחק זמיר על הדרישה המקורית שלו להשעות את ראש השב"כ מתפקידו ללא שהיות וללא התחשבות בדרך בה תנוהל החקירה.

ביום שישי שיגר הפרופ' יצחק זמיר מכתב התנצלות לראש הממשלה שמעון פרס על ציטוט דבריו בעיתון „הארץ" לפיו אמר שפרס איבד קצת מעשתונותיו במהלך הוויכוח בכנסת. זמיר ציין כי אין הוא נוהג להתבטא בלשון זו ואם אמנם אמר דברים אלה, היתה זו פליטת פה שהוא מצטער עליה.

יחד עם זאת הרגיש כי עמדתו מחייבת אותו לחלוק על ראש הממשלה.

שר המשפטים יצחק מודעי גילה, כי הציע „סידור" שבו יפרשו המעורבים בפרשה, אולם דרך זו לא התקבלה, ועתה כבר מאוחר מדי לקבלה.

ניו־יורק מציגה: 100 שנים להולדת ב"ג

מאת חנה איש־הורוביץ, ניו־יורק

ניו־יורק. – ראש הממשלה שמעון פרס, ישכים קום מחר בשעה 3 לפנות בוקר, (שעת ערב של יום ראשון בניו־יורק) ויופיע באמצעות לוויין תקשורת על גבי מסך ענק בארוחת ערב חגיגית שתיערך במלון הילטון, לציון מלאות 100 שנים להולדתו של דוד בן־גוריון, הוגה רעיון הבונדס.

פרס היה אמור להופיע אישית באירוע אך הוא עסוק מאוד בישראל בימים אלה... בארוחה, המיועדת לבטא את אחדות העם היהודי לפי חזונו של דוד בן־גוריון, ישתתפו 1200 איש ובהם מנהיגים יהודים.

16 אישים יהודים חשובים הוזמנו כאורחי כבוד של האירוע, על מפעל חיים לטובת העם היהודי, ביניהם וולטר אננברג המיליונר שהיה שגריר ארה"ב באנגליה, והינו ידיד אישי של הנשיא רייגן, מקס פישר – ראש „כוח המשימה הכלכלי", לורד זיו מאנגליה, הברון אדמונד דה רוטשילד וצ'רלס ברונפמן.

על קיר אולם הנשפים הגדול יוקרנו באמצעות מצ־למות וידאו תמונות מחייו של בן־גוריון ומחיי מי שמתואר כממשיך דרכו – שמעון פרס.

סופר נקרא לוושינגטון; „שובו אינו מעיד על כשלון השיחות"

המצרים לא דחו על הסף הצעת הפשרה שגובשה בירושלים

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

היועץ המשפטי של מחלקת המדינה האמריקנית אברהם סופר, יצא ביום ו' מקהיר לארה"ב, אולם חוגים יודעי דבר בירושלים מסרו, כי אין לפרש את הדבר כאילו מצרים דחתה את הנוסחה שהציע סופר.

נמסר, כי סופר נקרא ע"י מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ לשוב לוושינגטון והדבר היה ידוע בירושלים עוד לפני צאתו לקהיר.

ההצעה שגובשה בירושלים, אשר סופר נשא אותה עימו לקהיר, מק־בלת חלק מהעמדה המצרית (איזכור „אבני גבול" בנוסח השאלה לבר־רים, אך לא איזכור „המיקום המ־דוייק", תביעה שמצרים נסוגה ממנה), אך מבטאת עם זאת גם את העמדה הישראלית, המופיעה בנספח ל„שאלה" שיהיה צמוד לכתב הבוררות על טאבה.

נודע, כי למצרים יש השגות על מילים שונות בנספח, אך הם לא דחו אותו מכל וכל. הצוות האמריקני — לא אברהם סופר — נשאר בקהיר כדי להמשיך בדיונים ולהשיג את הסכמת מצרים להצעה.

בירושלים שוב חזרו אמש ואמרו, כי ביקור קרוב של מזכ"ל המדינה ג'ורג' שולץ באזור עומד על הפרק.

נשיא מצרים, חוסני מובארק, אמר אתמול, כי האפשרות להגיע לאוטונומיה פלשתינית ברצועת עזה לא תספיק ליישוב הבעיה הפלש־תינית.

„אין אנו יכולים להקדיש את מאמצינו אך ורק לרצועת עזה ולהזניח את הגדה המערבית", אמר נשיא מצרים, בשיחה עם עתונאים באיסמעיליה. (ע"צ)

ועדת הפנים תבקר בישובי הדרוזים בגולן

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

היום תבקר ועדת הפנים של הכנסת בכפרי הדרוזים בגולן, בפעם הראשונה מאז הוחל החוק הישראלי ברמה.

למעשה שום ועדה מן הכנסת לא ביקרה באזור ב־10 השנים האחרונות. הביקור נועד לבדוק מקרוב את הלכי הרוח בקרב הדרוזים בגולן, בעיקר בעקבות הפגנות המחאה לפני כחודשיים שנערכה במג'דל שאמס, בעת ביקורו של רה"מ. גורמים המזוהים עם הקו הפרו־סורי בקרב הדרוזים, אמרו לכתבנו שהם מוחים על עצם הביקור, שבא לחזק את השליטה הישראלית באזור. אנחנו מוכנים לקבל סיוע לשיפור התנאים בבתי הספר ולהעלות את רמת הדיור והתעסוקה של הדרוזים כי זאת חובתה של ישראל בהיותה כוח כובש אך לא יותר מכך, אמרו האישים הפרו־סוריים. חברי הוועד ייפגשו עם ראשי המועצות ואישי ציבור וישמעו את בקשותיהם והשגותיהם.

אחר הצהריים ייפגשו חברי ועדת הפנים של הכנסת בקצרין עם נציגי הישובים היהודיים הקובלים גם הם על הזנחה בעניינים מצד גורמים ממלכתיים.

ואלה מסעות ראשי הערים בדרום

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

רק הגיע הקיץ וראשי הערים בדרום יצאו לדרך. לחו"ל. דוד [illegible], ראש עיריית קרית־גת, נמצא כבר שבועיים (יחד עם 3 ח"כים אחרים) בארה"ב. אריה אזולאי, ראש עיריית אשדוד ורעייתו נסעו ביום ו' האחרון למרוקו (לחוג יחד עם ישראלים רבים אחרים את יום הולדתו של המלך חסן) ומשם ימשיכו לבורדו, העיר התאומה של אשדוד בה יפגשו 5 נציגים נוספים (חברי מועצת העירייה והבכירים) של עירם.

גם לאשקלון יש „אחות תאומה", בצרפת. אלי דיין ראש העיר ועוד 20 איש (רק 6 על חשבון העירייה) יצאו מבקרים לעיר זו. [illegible] גם דיין וגם אזולאי יצאו מאז אפריל 84' 6 פעמים [illegible]. יבנה היא אמנם עיר חדשה. אך ראש העיר שלה, מאיר שטרית, הוא נוסע ותיק (ומנוסה).

לא מכבר הוא חזר מביקור בדרום אפריקה. ולפני ימים אחדים הוא יצא למרוקו. (את האירוע הכך חברנו) וכאמור לא יהיה שם הישראלי היחיד.

נשאלת השאלה, מדוע לא קבעו ה־4 מפגש ב„אמצע הדרך", נגיד באיים הקריביים — כדי לקיים דיון היום על מצבו הקשה של ערי השדה בדרום...

שריד תובע לנקוט צעדים נגד סגן הקונסול שהעליל על שחקני תיאטרון חיפה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

יוסי שריד (ר"ץ) דרש אתמול להחזיר ארצה את סגן הקונסול הישראלי בשיקאגו על כי העליל עלילת שווא, על שני שחקנים מתיאטרון חיפה, כאילו השוו ישראלים לנאצים.

בהצעה דחופה לסדר היום אומר שריד, כי עכשיו, כאשר הגיעו לארץ עדויות של אנשים שהיו במקום, מתברר כי ההאשמות מצוצות מהאצבע, עוד מתברר כי סגן הקונסול כלל לא היה בדיון בשיקאגו, והוא הגיב רק על רכילות זדונית. ח"כ שריד אומר כי יש לנקוט נגד הקונסול אמצעים משמעתיים חמורים ביותר, בשל חוסר אחריות ומהימנות.

כתבת „על המשמר" מוסיפה, כי ירון לונדון חזר ביום ו' והכחיש בתוקף כי שחקני תאטרון חיפה, דורון תבורי ויוסף אבו ורדה, השמיצו את ישראל.

כזכור הינחה ירון לונדון את הדיון שנערך בפסטיבל התאטרון בשיקאגו בערב יום השואה שבו כביכול נאמרו הדברים. אמר לונדון: דומני שאין מהימן ממני להעיד על מה שנאמר בדיון, האשמתם של תבורי ואבו ורדה בהשמצתה של ישראל היא האשמה חסרת שחר.

נלכד מנהיג האופוזיציה בפולין

ורשה. — זביגנייב בוז'אק, מנהיג תנועת האופוזיציה המחתרתית של פולין מאז הוכרז המשטר הצבאי ב־1981, נלכד בידי המשטרה — מסרה אמש סוכנות הידיעות הפולנית.

משרד הפנים מסר, כי בוז'אק ביצע פעולות שנועדו להפיל את המשטר החוקתי של פולין.

בוז'אק, בן 31, היה ראש ועדת התאום הזמנית של „סולידריות" ונמלט מאז נאסרה התנועה בדצמבר 1981. הוא היה אחד המעטים בין מנהיגי המחתרת הבכירים שלא נלכדו עד כה.

סוכנות הידיעות הפולנית מסרה, כי סעיפי האישום נגד בוז'אק עלולים לגרור גזר־דין מוות, אם יורשע.

בוז'אק הופיע בסרטי מחתרת וקיים פגישות סודיות עם כתבים זרים. (ע"ר, ע"צ)

האלוף בשחמט לשעבר גולקו ומשפחתו — בישראל

מאת אבי אמיר, כתב „על המשמר"

בוריס גולקו, שהיה אלוף בריה"מ בשחמט ואשתו אנה אחשרומבה, שהיתה השחמטאית השלישית במעלה בבריה"מ, הגיעו ביום ששי ארצה, יחד עם בנם בן השבע. השניים הגיעו לאחר שבע שנות מאבק בלתי פוסק למען עלייה ארצה.

את בני הזוג קיבלו נציגי התאחדות עולי בריה"מ וכן נציג האיגוד הישראלי לשחמט האמן ידעאל סטפק, ומנהל מועדון השחמט בבאר־שבע אליהו לבנט, אף הוא עולה מבריה"מ.

בוריס גולקו עמד בדבריו בשדה התעופה על סבלם של מסורבי העליה והודיע „ישראל היא ביתי". בשלב הראשון לשהותם בארץ יתגוררו זוג השחמטאים במרכז הקליטה גילה בירושלים. האיגוד הישראלי לשחמט מתכוון לקיים ישיבה מיוחדת לדיון בדרכי הקליטה של בני הזוג בפעילות השחמטאית בארץ וכן לערוך להם מסיבה, אמר האמן ידעאל סטפק. אליהו לבנט הודיע לרעייתו כי ממתינה לה משרה מלאה של מדריכת שחמט במועדון השחמט בבאר־שבע. (תצלום: אנדרי ברוסטמן)

ישראל תפרסם בשבוע הבא תוכן עדויות על ואלדהיים

מאת יצחק שור כתבנו בכנסת

קורט ואלדהיים הורה להוציא אזרחים יוונים להורג — בידי ישראל מצויות עדויות והוכחות על כך והיא עומדת לפרסמם בשבוע הבא, לקראת הבחירות באוסטריה. לפי הסקרים שם צפוי לו רוב ניכר.

בידי ישראל ישנן עדויות מן השנים 1942–1943 על כך שואלדהיים ידע, לכאורה לא רק על הכוונה להשמיד כפרים יווניים, אלא גם על כך שהוא היה בין נותני ההוראות להרוג אזרחים יווניים, ובעצמו חיבר מסמכים המעידים על שיתוף פעולה בפשעי הנאצים.

לפני ימים אחדים אמר השר מודעי כי על יסוד החומר המצוי בישראל, ניתן להעמיד את ואלדהיים לדין. במסקנות הביניים שלה קובעת הוועדה של משרד המשפטים לא רק שיש ממש בהאשמות, אלא גם שנתגלו כמה עדים ביוון ויש כוונה מצד ישראל לחקור אותם ביוון.

הודעה על פרסום תיקון לתשקיף של „עדיף" — קרן להשקעות משותפות בנאמנות

ניתנת בזה הודעה כי ביום 1.6.86 פורסם תיקון לתשקיף הקרן מיום 19.1.86.

בין יתר הסעיפים שבתיקון לתשקיף שונתה מדיניות ההשקעות של הקרן והיא תהיה כדלקמן:

„בין 40% לבין 70% מכלל השקעותיה של הקרן בניירות־ערך יהיו במניות, כולל ניירות־ערך שרכישתם הובטחה במחיר צמוד לדולר, על פי ההסדר לרכישת ניירות־ערך בנקאיים מאוקטובר 1983, או בניירות־ערך הניתנים להמרה במניות כאשר לפחות 20% מכלל השקעותיה יהיו במניות התעשיה והשקעה בתעשיה ובחברות לאחזקה והשקעות".

עותקים מתשקיף הקרן ומהנוסח המלא לתיקון לתשקיף ניתן להשיג בכל אחד מסניפי בנק הפועלים בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.

עותק מהתיקון לתשקיף ומהיתר הרשות לניירות־ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

אין הודעה זו מהווה הצעה לרכישת יחידות הקרן הנ"ל.

מנהל הקרן: הפועלים – ניהול קרנות בנאמנות בע"מ

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ
בנק דיסקונט לישראל בע"מ

הפועלים — ניהול קרנות בנאמנות בע"מ

יוניפי"ל עצר שיירת מחבלים שהובילה אמצעי לחימה רבים

כ־20 איש הובילו על סוסים וחמורים קטיושות, טילי כתף, נשק וחומרי חבלה ■ אנשי החולייה נמלטו והנשק הוחרם ■ האלוף אור: צה"ל מנע חדירת כ־19 חוליות מחבלים מכינון רצועת הבטחון

מאת יהודה צור
כתב "על המשמר"

כוחות יוניפי"ל מנעו השבוע הברחת אמצעי לחימה רבים לתוך רצועת הבטחון באמצעות שיירת חמורים וסוסים. המקרה אירע באזור כפר שובאה, בשטח שבשליטת הגדוד הנורבגי של יוניפי"ל, מול הר־דוב. במטען השיירה היו טילי כתף, קטיושות, נשק וחומרי חבלה. בקבוצת המחבלים שניסתה להחדיר את הנשק היו כ־20 איש.

האזור שבו נעצרה השיירה נמצא מצפון מזרח למטולה. אחרי שהכוח הנורווגי עצר את השיירה נמלטו אנשיה והותירו מאחוריהם הנשק ואמצעי החבלה בידי אנשי יוניפי"ל. אמצעי הלחימה הוחרמו ע"י כוח האו"ם. גורמים בצד"ל מסרו לכתבנו שיוניפי"ל מנע בתוקף הקמת מאחזים של צד"ל באזור שובאה, דבר המקל על המחבלים לנוע באזור.

צה"ל מנע

מאז הקמת רצועת הבטחון לפני שנה, מנע צה"ל מ־15 עד 19 חוליות מחבלים לחדור לישראל דרך רצועת הבטחון, אמר בסוף השבוע אלוף פיקוד הצפון, אורי אור. אורי אור אמר ש־95 אחוזים של הפעילות החבלנית בצפון מקורה מחוץ לרצועת הבטחון. לדבריו, אזור הבטחון יכול למנוע ירי בכינון ישיר לישובי הצפון, עוזר למניעת חדירות, אך לא נועד למנוע ירי קטיושות בודדות. לדברי אלוף פיקוד הצפון הריגתם של 5 אנשי צד"ל ביום חמישי האחרון במארב מחבלים של אנשי חיזבאללה, הוא דבר מצער אך לא ישפיע על עתיד רצועת הבטחון. האלוף הדגיש שצד"ל ימשיך בנסיונו לאכלס כפרים נטושים מצפון לרצועת הבטחון, משום ש"האוכלוסיה היא ערובה לבטחון".

השקט נשמר

אלוף פיקוד הצפון אמר שהשקט באזור התקרית נשמר. גורמים בכירים בצד"ל עשו בסוף השבוע נסיונות להרגיע את הרוחות בקרב חיילי צד"ל, בעיקר בגדוד שמפקדו נרצח, במגמה למנוע מעשי תגמול. גורמים בכירים בצד"ל הסבירו לחיילים שמטרת המחבלים היא בין היתר לגרום למעשי תגמול שירחיקו את האוכלוסיה מן האזור, וכך ישרתו את מטרת אנשי חיזבאללה.

"חוק אשי"ף" כבר מיושם על עולי הרגל למכה

מאת קאסם זייד, כתב "על המשמר"

עולי הרגל המוסלמים חוייבו השנה לדווח על כל מגע עם הארגונים הפלשתיניים. משרד־הפנים החתים השנה כל אחד מ־3400 העולים לרגל למכה על טופס מיוחד, המזהיר כל עולה רגל ממגע עם נציגי אירגונים פלשתיניים.

עולה הרגל מתחייב לדווח על כל מגע מעין זה, אם יהיה. עוד חוייבו עולי הרגל "להודות" שכל מגע עם נציגי הארגונים הפלשתיניים מהווה עבירה על החוק. כן מתחייב עולה הרגל שמטרת נסיעתו לסעודיה דרך ירדן, היא דתית בלבד ולא למטרה אחרת כלשהי. כן מתחייב עולה הרגל לחזור לארץ לא יאוחר מ־26 באוגוסט, כשהוא יודע שאם לא ישוב במועד שנקבע, הוא מפר בכך את היתר היציאה. לכתבנו נודע שזו היא הפעם הראשונה מאז שאושרה עלייתם של המוסלמים מישראל למכה לפני 8 שנים, שמשרד־הפנים מחתים את העולים על טופס מעין זה.

לכתבנו נודע עוד שגורמי הבטחון הם שכפו זאת על משרד־הפנים, לאחר שנודע להם שאחדים מהעולים לרגל מישראל נפגשו בשנים עברו עם פלשתינים, שהם ברוב המקרים קרובי משפחה.

כתבנו מעיר שהעליה לרגל למכה מהווה מפגש שבו מיליוני מוסלמים מרחבי תבל והפלשתינים הפזורים בכל ארצות ערב מנצלים את עונת החג – מאז שאושרה העליה לרגל למוסלמים מישראל – ובאים למכה כדי להיפגש עם המוסלמים הישראליים בנסיון לקבל מידע ופרטים על בני־המשפחה הנמצאים בישראל.

מספר הבקשות לעליה לרגל שאושרו – 3400. 100 בקשות נדחו, חלקן מטעמים בטחוניים, וחלקם של צעירים מתחת לגיל 36.

פרופ' טלר: הזהרנו לפני 40 שנה שכור מ"דגם צ'רנוביל" — מסוכן

ד"ר אדוארד טלר, מאבות פצצת־האטום האמריקנית, אמר אתמול בשידור ב"קול ישראל", כי עוד בשלהי שנות ה־40 הזהירה הוועדה האמריקנית לאנרגיה אטומית מפני הסכנות הטמונות בכור גרעיני מן הסוג של הכור בצ'רנוביל. (אי.פי.)

בנק המושבים למשכנתאות ולהשקעות בע"מ
מ א ז ן
ליום 31 בדצמבר 1985
מותאם להשפעת האינפלציה

	31 בדצמבר 1985	31 בדצמבר 1984
	שקלים חדשים	שקלים חדשים
הלוואות	4,121,584	4,692,508
מלוות חובה ממשלתיים	22,051	26,226
יתרות בבנקים	230	1,952
	4,143,865	4,720,686
אגרות חוב	523,550	592,794
פקדונות למתן הלוואות		
פקדונות ממשלת ישראל	2,832,086	3,224,644
פקדונות מבעלי מניות	714,411	800,662
	3,546,497	4,025,306
זכאים ויתרות זכות	167,939	85,383
	4,237,986	4,703,483
הון עצמי (גרעון בהון)*	(94,121)	17,203
	4,143,865	4,720,686

דו"ח רווח והפסד
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1985
מותאם להשפעת האינפלציה

	1985	1984
	שקלים חדשים	שקלים חדשים
הפסד לשנה*	(111,324)	(34,212)

* אירוע לאחר תאריך המאזן

לאחר תאריך המאזן ביקשה קרן המושבים בע"מ (בעל מניות) להקצות לה מניות תמורת 290,000 שקלים חדשים ונתנה הוראה בלתי חוזרת להעביר את הסכום הנ"ל מתוך הסכומים העומדים לזכותה בבנק ביום 7 במאי 1986 לחשבון מבקשי מניות.
תנאי ההקצאה, לרבות סוגי המניות, טרם נקבעו.
הדו"חות הכספיים המבוקרים המלאים עומדים לרשות הקהל לעיון, במשרדי הבנק.
העתק הדו"חות ימסר לכל דורש.

אנשים ואירועים

ביאטה קלארספלד נעצרה ושוחררה

לינץ, אוסטריה. — המשטרה עצרה לזמן מה את ביאטה קלארספלד, בעצרת שנערכה למען בחירתו של קורט ואלדהיים לנשיא.

קלארספלד וכמה עשרות מתומכיה התהלכו סביב הכיכר הראשית של לינץ, שבה נאם ואלדהיים. הם הפיצו כרוזים וניסו לפתוח בוויכוח עם תומכיו.

דובר משטרתי אמר: "ביקשנוה לבוא עמנו, לאחר שנתקבל הרושם כי הוויכוח הסוער בינה לבין כמה מתומכי ואלדהיים עלול ליהפך לתוקפני יותר". "זה לא היה מעצר. רק לקחנו אותה ואדם נוסף לתחנת המשטרה כדי לבדוק את המסמכים האישיים שלהם. כאשר הסתיים התהליך, הותר להם ללכת לדרכם", אמר הדובר. (עז)

פרסים למצטיינים בענף הכותנה

מאת יוסף גלילי
כתב "על המשמר"

"המשבר בענף הכותנה מחייב לעבור לגידולים אינטנסיביים הדורשים פחות מים ולנצל בצורה טובה ויעילה כל קוב מים. למרות שענף הכותנה נמצא במשבר בגלל ירידת מחירים ועודפי כמויות בשוק העולמי, אסור להזניח את גידול הכותנה, שהגיע להישגים בינלאומיים" — אמר ביום ה' חיים גבתי, יו"ר הקרן ע"ש סם המבורג, בטקס חלוקת פרסים ליחידים וקבוצות, שהצטיינו ותרמו להישגי ענף הכותנה. ואלה זוכי הפרס:

יצחק פרכטמן מנגבה, צבי פראק, ד"ר ישעיהו קלייפלד, ארשון פאלקוביץ, מיסעור, דני עומרי, מקיבוץ להב, צבי נוימרק, ודב בכר המגות.

כל בעל פרס קיבל 1000 ש"ח. מנכ"ל מועצת הכותנה יוסף דלומי הודיע כי גב' לואיז המבורג מקליפורניה תורמת לקרן 3000 דולר כל שנה על שם בנה אהרון המבורג ז"ל, שהיה חקלאי מצטיין בזכות עצמו. (עתים)

שיטה יפנית משופרת לקביעת מין הילוד

טוקיו. — רופאים יפאניים, ש"תמרנו" כרומוזומים, איפשרו לשש נשים ללדת בנות בלבד, לפי בקשתן — מסרו אתמול עתוני טוקיו.

העתונים מציינים, כי רופאים וחוקרים, בראשות פרופ' ריהאצ'י איאוקה מאוניברסיטת קייו, שיפרו את שיטת ההפרדה של כרומוזומים מסוגים "איקס" ו"וואי" הקובעים את המין של התינוק בזרע.

ראש הצוות אמר, כי הצליח להגיע לזרע הכולל כרומוזום "בשיעור של יותר מ־95 אחוז, ולפעמים הגיע עד 100 אחוז". (עז)

קולנוע שמיימי: סרט על פי רומן של האפיפיור

מונטריאול. — חברה ההפקות הקנדית "אטרנה" ממונטריאול הודיעה אתמול, כי רכשה את זכויות ההסרטה של רומן שהופיע ב־1960 מפרי עטו של ווטילה, שנבחר מאוחר יותר כאפיפיור יוחנן פאולוס ה־2.

"חנות צורף הזהב", רומן אהבה שנכתב בשנת 1950 ונמכר מאז ביותר מ־8 מיליון עותקים ב־20 שפות, יופק הקיץ במונטריאול.

"אני חולם זה 10 שנים להפיק סרט עפ"י ספר זה", אמר ז'וזף דה'פייה, נשיא חברת הקולנוע הקנדית. (עז)

הקהל "יצא לשוח" מירוץ האלופים בוטל

מאת יואב אביב כתב "על המשמר"

נסיון סחטנות מצד ראש עירית באר־שבע, אלוני, ואירגון לקוי של מירוץ המכוניות השני בעונה זו, [illegible] לביטולו של המירוץ שחל באיחור של [illegible] אלוף האלופים בוטל. משום שהקהל התפזר בתום המירוץ [illegible] לתוך שטח המסלולים.

מירוץ המכוניות השני לעונת 86 [illegible] אכזבה קשה [illegible] ולקהל המועט (כ־2500 איש) שבא לצפות במירוץ. [illegible] היה מרתק ורב תהפוכות.

ראש העיר ניסה דקות אחדות לפני תחילת המירוץ [illegible]

"איש ללא רבב"

התבטאויותיו ועמדותיו של שמעון פרס אפופות מיסתורין באחרונה. האומנם הוא סבור כי ניתן לטשטש האשמות וחשדות בזכות עברו המפואר של ראש השב"כ?

מאת מארק גפן

"האמת קודמת לכל" – אימרה זו לקוחה ממאמר של דוד בן־גוריון בשם זה, שפורסם בעיצומה של פרשת לבון. דוד בן־גוריון, שראש־הממשלה הנוכחי שמעון פרס עמד לצידו בימי אותה פרשה, דחה בתוקף ובעקשנות כל נסיון של זיכוי לבון ממתן ההוראה בעסק הביש באמצעות החלטות של הדרג הממשלתי. הוא דחה את המסקנות של "ועדת השבעה" (אותה ועדת שרי הממשלה שחקרה את הפרשה) וטען, כי רק גוף משפטי מוסמך להגיע אל חקר האמת.

דוד בן־גוריון שאיש אינו מטיל ספק ברגישותו הבטחונית, לא שעה לאזהרות כי בירור משפטי יחשוף סודות בטחוניים של שירותי הבטחון החשאיים ויפגע בבטחון המדינה. הוא עמד בתוקף על קיום הליך משפטי. כיום בונה ראש הממשלה שמעון פרס קונצפציה של ניגוד מדומה בין החוק לבין הבטחון. ראש הממשלה הוא המחליט שאין לערוך חקירה נגד ראש השב"כ, שנגדו הועלה חשד לעבירות פליליות חמורות, אשר אם יוכחו כנכונות בהליך משפטי – האיש יהיה פסול מלהמשיך בתפקידו.

התלמיד שלא למד מרבו. ב"ג דרש חקירה. פרס בונה ניגוד מדומה בין החוק והבטחון.

פטור מאחריות

מסתורין אופף את עמדותיו והתבטאויותיו של שמעון פרס בימים אלה. ראש הממשלה אמר, למשל, כי ראש השב"כ הוא בעל זכויות עצומות, איש ללא רבב במשך עשרות שנים וכו'. מי כופר בתיאור הזה? האומנם הוויכוח הוא על עברו של האיש או על מעשה מסויים הקשור באותו אירוע חבלני, שבו נהרגו שני מחבלים לאחר שכבר היו בידי כוחותינו? אך החשדות, בעיקרן, הן בדבר מעשי קנוניה המיוחסים לראש השב"כ, שבאו לחפות על מתן הוראה להרוג את המחבלים (כאמור אחרי שהיו בידינו), פיברוק עדויות, הדחת עדים לעדויות שקר וכו'. האומנם עברו המפואר מעניק לו כאופן אוטומטי, על פי הכרעת ראש הממשלה, פטור מן האחריות לעבירות אלה? ראש הממשלה יכול לטעון, כי לא האמין להאשמות ששמע מפיו של סגנו של ראש השב"כ, זכותו של פרס לתת אמון עדיף למי שבעברו הוכיח את עצמו כ"איש ללא רבב". אך ראש הממשלה לא ערך חקירה משלו, וגם לא רצה לעשות כן. במלים אחרות, פרס החליט, כי אפילו יש דברים בגו, הרי טובת הבטחון, טובת השב"כ, מחייבת להתעלם מן ההאשמות, להסירן מסדר היום ולהשתיק את הפרשה.

ראש הממשלה מצא הסברים מלומדים, כדי להוכיח כי לעתים "החוק צריך להתחשב בבטחון", כאילו הניגוד הזה בין החוק לבטחון הוא אמיתי. אומר שמעון פרס בערך במלים אלה: ניסיתי לשכנע את היועץ המשפטי שיוותר על החקירה המשטרתית והמשפטית, כדי לא לפגוע בארגון ביטחוני שתודות לו אנו יכולים לישון בשקט בלילות. החקירה – כך פרס – עלולה לגרום נזק בטחוני בל ישוער לשב"כ, לחשוף את סודותיו בפני האויב.

גישה שונה באופוזיציה

אילו היינו חייבים לאמץ את הקונצפציה הזאת שהחוק והצדק חייבים להתכופף בפני האינטרסים הבטחוניים, הרי הטיעון הזה צריך היה לחול בזמנו על פרשת סברה ושתילה. עדיין אנו זוכרים את התנגדותו של מנחם בגין להקמת ועדת־חקירה ובפיו אותם נימוקים בטחוניים. רק לחץ דעת הקהל ולא הכרעה חופשית של ראש הממשלה דאז הביאה לחקירת פרשה בטחונית, שחומרתה עלתה בעשרות מונים מזו העומדת היום על סדר היום. והרי שמעון פרס, אז ראש האופוזיציה, היה בין התובעים הנמרצים לקיים חקירה. האומנם רגישותו הבטחונית היתה אז פחותה, האם התנכר לבטחון המדינה, כפי שהאשימו אותו שותפיו כיום בממשלת האחדות הלאומית?

ראש הממשלה דואג, לדבריו, לחוסנו של השב"כ אשר נפגע מעצם הפרסום של האשמות. אך נניח שכל האשמות נגד ראש השב"כ הן נכונות – דבר שאפשר לברר אותו אך ורק בכלים משפטיים – האם אין מקום לדאגה ליכולתו של השב"כ לתפקד כהלכה, אם בראשו ימשיך לכהן איש שדבקו בו, אפילו באופן חד־פעמי, מעשי שקר והונאה? מניין לראש הממשלה הבטחון שיוכל לסמוך על אמינותו בעתיד? מניין לו שטשטוש מעשים אלה – בלי חקר האמת – לא יגרום לקלקול המידות בתוך הארגון עצמו?

אני מודה, כי התנהגותו של ראש הממשלה מעוררת בי, כמו אצל רבים, פליאה רבה. האירוע שעליו מדובר התרחש בימי כהונתו של יצחק שמיר כראש הממשלה ועל־פי הידיעות, הוא אשר נתן תימוכין לכל פעולותיו של ראש השב"כ בעת האירוע, לרבות ההוראה להרוג את המחבלים וכן כל אותם מעשים מפוקפקים, על פי החשדות, שלאחר הפעולה. למה פרס מתייצב בתקיפות כזאת להגנה על מעשים שהאחריות עליהם נופלת על קודמו יצחק שמיר?

טעות כפולה

הטענה כאילו קיום חקירה ומשפט יחשפו סודות כמוסים של השב"כ היא חסרת שחר. ישנן דרכים לקיים חקירה זו בסודיות. אפשר למנוע פירסום פרטים ממנה בעיתונות באמצעות חוקים קיימים, כמו צווי בית המשפט האוסרים פרסום, שלא לדבר על צנזורה בטחונית. אם ראש הממשלה סבור, כי עצם קיום החקירה מסב נזק, הרי שהוא טועה טעות כפולה. ראשית, מי שיקבל הנחה זו צריך לקבוע נורמה חוקית חדשה במדינת ישראל, שלפיה יכול להיות בארץ מוסד או אדם בעל תפקיד מסויים שהוא מעל לחוק, או חסין בפני החוק. קביעה כזאת תערער את יסודות הדמוקרטיה בארץ. שנית, כבר הוכח, כי חוסנה של המדינה וגם תדמיתה התחזקו תמיד, כאשר הוכח, כי יש בכוחנו להתמודד עם הצורך לחקור את האמת בתחומים הרגישים ביותר, בעיקר בתחומים הבטחוניים. רק אריאל שרון טען, כי ועדת כהן הדביקה "אות קין" למדינת ישראל. אך בארץ פעולתה של הוועדה ומסקנותיה טיהרו את האווירה, ובעולם נוספה יוקרה רבה למדינתנו.

אי־אפשר לבנות בטחון על שקר גם אם הוא נובע מן הדאגה הבטחונית. הזכרתי את בן־גוריון בקשר עם ה"עסק ביש", אך הוא עצמו ניסה בזמנו לטשטש פרשה חמורה ולא הצליח בכך. מדובר בהרג המוני בכפר קאסם. עשרות תושבי הכפר נרצחו בדם קר, ואילו בן־גוריון פרסם הודעה, שלפיה אף חייל מחיילי צה"ל לא היה מעורב במעשה החמור. השקר כידוע לא החזיק מעמד זמן רב. האומנם שמעון פרס מאמין שאפשר כיום לטשטש האשמות או לטאטא חשדות מתחת לשטיח, בלי שהפרשה הזאת תעלה בעתיד בחומרה גדולה יותר?

מה מניע את פרס, אם הוא, כדבריו, אינו מעורב בה אישית? האומנם בעייתו של פרס היא שכבר נתן את הגיבוי לראש השב"כ, בעת שהעדיף את גירסתו על זו של שלושה אנשי השב"כ, וביניהם סגנו (לשעבר) של ראש השב"כ? ייתכן שהשלושה – כך כנראה סבור ראש הממשלה – סתם מעלילים על ראש השב"כ, אך גם ההשערה הזאת טעונה חקירה והסקת מסקנות במסגרת משפטית.

זועם ובועט בעיתונות

שמעון פרס חייב להיזכר היום ב"פרשת לבון". הוא חייב לזכור, כי בלי חקר האמת ילווה צילה של הפרשה הנוכחית את שירותי הבטחון, דבר שיפגע בהם יותר מאשר בירור משפטי. אפשר לדחוק את היועץ המשפטי לממשלה לפינה ולהציגו כמי שפוגע בענייני הבטחון, אפשר לפטר אותו או לנטרל אותו על־ידי תחבולות של מינוי "יועץ אישי" לשר המשפטים, אך רק מי שזכרונו לקוי יאמין, כי בלי בירור החשדות נגד ראש השב"כ אפשר יהיה להמלט מאווירת אי־האמון שתוסיף לרחף באוויר.

יש רק להצטער על־כך, כי שמעון פרס הצטרף הפעם לאותה אסכולה הרואה את האשם העיקרי בכלי התקשורת. הוא שכח כנראה, כי לא מזמן האשימו את העיתונות בכשלון מלחמת לבנון (גם הוא תואר כאחד האשמים). הוא שכח, כי חובתה של העיתונות לדווח וגם לבקר. "השיטה על־ידי העיתונות" שעליה מדבר היום ראש הממשלה לא היתה ולא נבראה. שמעון פרס זועם ולכן הוא בועט גם בעיתונות, ואנו מתקשים להבין מה מקור הזעם שלו בפרשה זו.

חשד גנוז מסוכן יותר

בשב"כ, כמו בצה"ל, האמינות היא ערך עליון. כאשר מתעוררים חשדות יש לטפל בכך, בעיקר כאשר נשוא החשד הוא איש רם־מעלה עם סמכויות רחבות ■ שיחה עם שמואל תמיר

מאת חיים מרגלית

המדובר בראש שב"כ מעולה, שהנהיג את הגוף המסור למרותו באופן מצויין ועצם קיומם של חשדות

שמואל תמיר, אין מנוס מחקירה

לגביו מעורר לא רק בעיה, אלא צער רב אומר עו"ד שמואל תמיר, לשעבר שר המשפטים בממשלת בגין. לעומת זאת, הוא מדגיש, יש חוק במדינה המועיד סמכויות מסויימות אך ורק ליועץ המשפטי לממשלה.

"אמרתי לא אחת", קובע תמיר, "שלדעתי היועץ המשפטי הנוכחי, פרופ' זמיר, הוא אחד היועצים המעולים שהיו במדינה. איש חופשי מפניות, מוכר ובאמת בלתי תלוי. אם הוא מצא לנכון שהנסיבות הן כאלה המחייבות חקירה — הרי מבחינת החוק וגם מבחינה מהותית מן הראוי ששיקול דעתו הוא שיכריע את הכף".

עו"ד שמואל תמיר, שכיהן כשר משפטים כאשר התמנה הפרופסור זמיר לתפקידו, בורר את מלותיו. לדבריו, העובדה שמתנהלת חקירה, מטיל רבב על בגדיו של ראש השב"כ, אך הוא זכאי לחלוטין כל עוד לא תוכח ההיפך. ויש לזכור זאת היטב. אך לדעתו של תמיר, אין להמלט מחובת החקירה בנסיבות אלה. בסוגיה הכרוכה בכך, רחינו סמכויות היועץ המשפטי, מי שרוצה לצמצם סמכויות אינו מודע די הצורך כנראה לסכנת הפוליטיזציה של חלק ממערכת המשפט. לעולם אין לדעת כמה חמורות יכולות להיות השלכותיו של צימצום כזה.

תמיר מזכיר, כי מעמדו של היועץ המשפטי, כפי שהתגבש במשך עשרות שנים, אינו בשלב שבו מוסר היועץ המשפטי מקבל "תדרוכים" מן השלטון, גם בנושא של העמדה לדין. לאורך תקופה ארוכה התגבשה עצמאותו של היועץ המשפטי והיא אחד הנכסים החשובים של מערכת המשפט במדינה. גם השב"כ, אומר תמיר, עבר דרך ארוכה מאז הימים שראש השב"כ או ראש "המוסד" פעלו, בין היתר, בשירותה של המפלגה השלטת דאז — מפא"י — כאשר קיומם של שני המוסדות האלה לא נשען על מערכת חוקים, אלא היה כפוף לממשלה שעבורה הגבול בין טובת המדינה לטובת המפלגה היה מטושטש ביותר.

מנסיוני — אומר תמיר — אני מתרשם, שבשב"כ וב"מוסד" קובעים היום באמת ובתמים גורמים ממלכתיים שאינם כשליחותות של שום מפלגה וגם על כך יש לשמור מכל משמר.

אשר למקרה האקטואלי — "פרשת הפקיד הבכיר" — אומר תמיר כי אינו מצוי בפרטים וכל הידוע לו בא מקריאה בעיתונות ומהאזנה לתקשורת האלקטרונית ומסקנותיה. המידע אינו שלם, הוא אומר, אך ברור לחלוטין — ולתמיר זה ברור מאז קום המדינה — כי אי־אפשר ואסור לגנוז חשדות כבדים ולטאטא אותן מתחת לשטיח, כי לאורך ימים הסכנת מרוך בלתי תקינה כזאת היא הגדולה שבכל הסכנות, הן מבחינה מדינית והן מבחינה בטחונית במובנה העמוק ביותר של המילה. לכן, הוא פוסק, אין מנוס מלחקור ולחקור חקירה אמיתית ויסודית. הוא אינו רואה כל פגם בבירורים שעשה ראש הממשלה עם ראש השב"כ. הוא מעריך את התחשות של ראש הממשלה וחברי הקבינט, אבל בעקבות ההתייעצויות האלה הדרך הנכונה היא לאפשר ליועץ המשפטי פרופ' זמיר להמשיך בבירור העניין.

כאן עולה השאלה — האם החקירה יכולה לערער את בטחון המדינה ואת פעולת שירותי הבטחון? על כך משיב תמיר, כי עצם הבירור הפומבי שניתן לו היסב ללא ספק נזק מיידי לשב"כ ולמורל של אנשיו. המשך התגלגלות הפרשה בצורה בלתי נאותה עלול גם לפגוע במישרין או בעקיפין בבטחון. עו"ד תמיר משוכנע, שניתן לברר ולחקור עד השורש בפרשה זאת ללא פומביות וזאת בלי לפגוע בשלטון החוק ובלי לפגוע לאורך ימים בבטחון המדינה במובנו הרחב והעמוק ביותר. "אם יש שם חשד של פגע", פוסק תמיר, "אי־אפשר שלא לטפל בו, דווקא משום היות נשוא החשד איש רם־מעלה עם סמכויות רחבות מאין כמוהו".

לדעתו של תמיר, בשב"כ, כמו בצה"ל, האמינות היא ערך עליון. הדבר ידוע. "לא רק לקצונה הבכירה אלא מובן לכל חייל. כאשר האמינות נפגמת, ההחלטות וההכרעות של הצמרת המדינית עלולות להיות מבוססות על תשתית לא מציאותית. אחד ההישגים הגדולים של שב"כ הוא האמון שנותנים בו הממשלה, הכנסת, בתי

(המשך בעמוד 14)

הפקיד הבכיר לא נחקר... בווארשה

כרושצ'וב סיפר, גומולקה הדליף — והנריק הולנד, עיתונאי פולני, קפץ אל מותו ■ ראש הבולשת בפולין נשאר מעל לכל חשד

מאת יוסף שמי

בראשית שנות השישים התפרצצה פרשה של הדלפה מסיפורי "ליל הסכינים" שאירע ביוני 1953, כפי שסופר עליו ניקיטה כרושצ'וב לבאי הכינוס ה־22 של המפלגה. על כוסית מאת מעדנים ויי"ש סיפר כרושצ'וב לראשי המפלגות במדינות "הידידותיות" כיצד חוסל לאורנטי בריה, מי שהיה ראש הנ.ק.ו.ד. בתקופתו של סטאלין ואשר מסגיר חששו כל אלה שהצליחו לשרוד מרדיפות הרודן. הסיפור הציורי העובר מפה לאוזן וגם גומולקה לא יכול לעצור בעדו, והעביר את הסיפור והמעמד לחבריו.

הסקופ העסיסי פורסם במערב. הועיה נמסר כי המקור הוא ברלין המזרחית, סוכני הק.ג.ב. לא האמינו לגירסה והחלו לחפש את המדליף דווקא בוורשה. החשד נפל על אחד בשם וואץ, עיתונאי ממערב גרמניה שישב קבע בוורשה. תחת איום בגירוש בלי שיינתן לפילגשו לצאת איתו אם לא ילשין על האיש שהדליף לו את תוכן הסיפור של גומולקה, ואישר את שדרשו שיאשר, כמאמר אחרים, ואילו אחרים אמרו כי סיפר את האמת. "האמת" היתה: כי הנריק הולנד, עיתונאי ממוצא יהודי, איש שהסתובב בין מקורבי הצמרת, לשעבר חייל בארמיה הפולנית שקמה בחסות בריה"מ וממתנגדי הניסיונות לשקם את המשטר הסטאליניסטי, הוא הוא שמסר את "הסוד הנוראי" אודות אופן חיסולו של בריה. לפי אותה גירסה, שעברה ממוסקבה לוורשה ומשם למערב גרמניה, חוסל בריה כאשר ישב בכורסתו בעת ישיבת הפוליטביורו. "שליח המצווה" היה הגנראל ז'וקוב, שהוזמן במיוחד עם חבורת עוזרים. אך גם חברי הפוליטביורו הגישו סיוע, כי לוורנטי בריה היה "אגוז קשה לפיצוח". החדר בו ישבו חברי הפוליטביורו היה מוכתם מדם ונקוב כדורים.

"קפץ מהחלון"

אך נחוץ להנריק הולנד, בהסתמך על הלשנה עצרו אותו אנשי הבולשת, חקרו אותו כמה ימים ואף ניסו לשרבב – שמות נוספים, בעיקר של אלה שנחשבו כשייכים לסיעה הליבראלית. במהלך החקירה החליטו אנשי הבולשת לבצע חיפוש בדירתו של הנעצר ואז קרה דבר שלא ייאמן. הנריק הולנד, כך טענו החוקרים, קפץ מחלון דירתו שבקומה השישית — אל מותו.

לא רבים האמינו לגירסה זו של הבולשת. אך רק מעטים העזו למחות בפומבי. בישיבת הוועד המרכזי של המפלגה יצאו אחדים בהתקפה נגד ראש המשטרה החשאית הפולנית, מוצ'אר, ודרשו חקירה. ההתנגחות היתה חריפה ביותר. ראש המפלגה גומולקה תקף את המוחים והאשים אותם בסיוע למדליפי סודות המדינה ובערעור האמון במשטרה, שבראשה עומד איש בעל עבר מפואר של לוחם מחתרתי. האירוני בסיפור הוא שגומולקה, אשר אז עמד בראש המפלגה היה בעבר בעצמו כלוא ללא משפט למעלה משש שנים, עתה, ב־1961 נתן גיבוי למבצע מבריש של האשמות־שווא, מעצר, חקירה, שהסתיימה במותו של החשוד, אשר מלבד הלשנת העיתונאי הגרמני לא היתה נגדו שום הוכחה. "העומד בראש" סירב להיענות לדרישה שתתנהל חקירה כיצד נהרג האיש, ואם רצחו אותו — מי עשה זאת. המשטרה אף לא התירה לפרסם את ממצאי הנתיחה שלאחר המוות.

מלבד מסע להכפשת שמו של הנרצח ש"הגיע לו", ננקטו אמצעים נגד מי שנכח בהלוויה: כל חברי המפלגה שהשתתפו בהלוויה הוזמנו לועדת הביקורת הפנימית. סוג מסויים של מוסר [illegible] מפלגתי. רבים מבין המוזמנים לחקירה הורחקו מתפקידיהם, ואילו האיש שנחשד בגרימת מותו של האסיר היה לעוזרו הראשי של שר הפנים והמשיך לכהן בתפקידים בכירים עד לפני זמן לא רב. הוא רדף את בנותיו של הולנד, גרם למעצרן, ולהכנסתן לרשימה השחורה של "אויבי העם".

עוצמת הבולשת

פרשת רציחתו של הנריק הולנד נתנה רוחשה למבצע חיסול הסיעה האנטי־סטאליניסטית שהתגבשה ב־1955־56. אחרי הצלחת הרצח הפוליטי ללא עונש פוברקו משפטים נוספים, אשר מלבד חיסול האנטי־ליבראלי הצטיינו בנימה אנטישמית הולכת ומחריפה, עד שהגיעה "מאבק בציונות" והיה מילת צופן של הק.ג.ב. העוצמה שניתנה בידי הבולשת בשנות השישים היתה אף גדולה מזו שבשנים 1947־1956 והיתה כזו גורמי הפוגרום שערכו הסטאליניסטים ביהודים ב־1968 והדיכוי האכזרי של שביתת עובדי המספנות בעיר הנמל גדאנסק, הדיכוי, תוך שימוש באש מקלעים כנגד המון פועלים, היה המבצע האחרון בקאריירה של גומולקה.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטה

הקרב על הלביא

מאת זאב בליצר, וושינגטון

"יש לנו בעיה של ממש עם ה"לביא"", אמר בגלוי פקיד במשרד ההגנה האמריקני, בהתכוונו אל מטוס קרב־ ההפצצה הישראלי. "ישראל פשוט אינה יכולה להרשות לעצמה לבנותו, ובו־ בזמן לקיים את הרמה הגבוהה של היבטים מכריעים אחרים של פעילות צבאית".

זהו, בתמצית, הנימוק הראשי של הפנטאגון נגד הלביא. לארה"ב עניין רב בעתידו של מטוס־הקרב. פקידים אמריקנים חוששים, שלבסוף יהיה עליהם לפרוע את החשבון, אם אכן יתברר כי הלביא הינו יקר יותר מכפי שטוענים עמיתיהם הישראלים.

בחודשים האחרונים עשו פקידי הגנה אמריקנים בכירים, בראשותו של עוזר סגן שר החוץ למדיניות ומשאבים, דב זקהיים, הערכה קפדנית לגבי עלות המטוס. הם הגיעו לכלל מסקנה כי הלביא יעלה בסופו של דבר לישראל הרבה יותר משחושבו התעשיה האווירית ומשרד הבטחון שלה. נוסף על החריגות בעלות הם חוזים גם השהיות רציניות בייצור המטוס: "החיים לעולם אינם מושלמים. תמיד עליך לצפות לבעיות".

ישראל חולקת בחריפות על ההערכות האמריקניות הכוללות.

זקהיים אמור היה להגיע לישראל בשבוע שעבר, לסיבוב נוסף לשיחות עם פקידים ישראלים בנושא רגיש זה, וכן בצרכי ישראל לקבל צוללות עם מנועי דיזל ודור חדש של ספינות טילים.

מה גובה "התקרה"

כדי להרגיש את חששותיהם לגבי עלות הלביא, מאיטים פקידי הפנטאגון את "מלאכת הניירת", שלפנים התנהלה באופן שיגרתי, על־ידי עיכוב התשלום של כ־50 עד 60 מיליוני דולרים לפיתוח הלביא. הכסף הזה כבר הוקצב על־ידי הקונגרס ונקבע בחוק על־ידי חתימת הנשיא רייגן. אך פקידי הפנטאגון אמרו, כי רצונם לראות תחילה אם ישראל אמנם תקבע "תקרה" להוצאות הקשורות בלביא, כפי שנמסר. כן רוצים הם לדעת את הפרטים של ה"תקרה" הזאת. האמנם תהיה זו תקרה קבועה, או תקרה במונחים דולריים קבועים או שמא בהתאם לשערי הדולר המשתנים? "איננו יודעים את הפרטים", אמר פקיד אמריקני: "אנו ממתינים לתשובות". האמריקנים הכחישו שההשהיה היא בבחינת "הקפאה". אחד הפקידים אמר: "אנו רק נוהגים בזהירות".

אין זו הפעם הראשונה שמשרד ההגנה מסרב לשחרר כספים בשביל הלביא. זה כבר אירע. בעת ההיא נתבקשו סנאטורים וצירי בית־הנבחרים אמריקנים על־ידי פקידים ישראלים לכתוב לשר ההגנה קאספאר ויינברגר, שיעביר כספים בשביל הלביא.

כאשר נודע לוויינברגר על המכתב המתוכנן מפיהם של הסנאטור הדמוקראטי דניאל אינויי מהוואי, הציר הדמוקראטי קלרנס לונג ממארילנד והציר הרפובליקני ג'אק קמפ מניו־יורק, אכן שולם הכסף. המכתב לא נשלח. לא היה צורך בכך.

ישראל אינה רוצה ללכת שוב בדרך הזאת, אף־כי כמה פקידים ישראלים צופים שלא תהיה להם ברירה אחרת.

דרישה לגנוז את הפרוייקט

חומרת הוויכוח על הלביא הובאה לידיעת שר הבטחון יצחק רבין בביקורו האחרון בוושינגטון. על־אף העובדה שארה"ב כבר הקצתה למעלה ממיליארד דולר לפיתוח הלביא, שוב נדרש רבין לגנוז את התוכנית. אך כמו ראש הממשלה שמעון פרס חודשי־ ימים לפני־כן, דחה גם רבין את העצה הזאת. ישראל סבורה כי מאוחר מדי לעשות כן.

וושינגטון לוחצת לביטול הפרוייקט של מטוס־הקרב הישראלי, נוכח הפער הגדול בין הערכות שני הצדדים לגבי עלות הפיתוח והייצור ■ ארה"ב חוששת שבסופו של דבר תיאלץ לפרוע את חשבון ההוצאות ■ הצעה חלופית אמריקנית: ייצור משותף של מטוס "אף 16", שיצוייד במיכשור הלביא

כבר הוצאו יותר מדי כספים. יותר מדי מקומות תעסוקה בטכנולוגיה מתקדמת מוטלים על כף המאזניים. ישראל איננה יכולה להחזיר את מחוגי השעון — אמרו הם בוושינגטון. אך האמריקנים אינם מוותרים על מאמציהם הנחושים לשנות את דעתה של ישראל בנושא זה.

בעת שיחותיו של רבין בוושינגטון העלה הפנטאגון, אפשרות חלופית ללביא, בייצור ישראלי — אמריקני משותף. ישראל תקנה שילדות מארה"ב של מטוסי אף 16, ותצייד במיכשור של מטוס הלביא מפיתוחה־שלה, כדי להתאים את המטוס לצרכיה הרגישים ביותר. במקרה הזה תחסוך ישראל, לפי הערכות אמריקניות, "צרור" כסף שבו ניתן יהיה להשתמש לשם קניית צוללות, ספינות טילים, טנקים ומסוקי תקיפה חדשים או ציוד צבאי אחר, הדרוש לה בדחיפות, מארה"ב.

חסכון כזה חיוני נוכח הלך־הרוח השורר בוושינגטון לקיצוץ תקציבים, לפי חוק גראם־ רודמן. ישראל תוכל להשיג רק סכום מוגבל של דולארים במסגרת מכירות נשק אמריקני לארצות חוץ. במסגרת הדיון האחרון בסיוע החוץ הכולל, דרש ממשל רייגן מן הקונגרס להקציב סכום של 1.8 מיליארד דולר לסיוע צבאי, שנכלל בחוק של השנה שעברה. לא היתה כל הגדלה. ולא נצפה שהקונגרס ינקוט — כבשנים הקודמות — יוזמה להגדיל את הסכום.

"עצבים רגישים"

הנימוק האמריקני הוא, כי מוטב שישראל תוציא את 400 או 500 מיליוני הדולרים, שהוקצו בשנים האחרונות למחקר ולפיתוח של הלביא — הן בארה"ב והן בישראל — על רכישת מערכות נשק מתקדמות אחרות. אך הפקידים הישראלים חולקים על־לכך. בידיהם הערכות משלהם המוכיחות, כי נתוני הפנטאגון מוטעים.

תוך כדי כך נחשפו "עצבים רגישים" בשני הצדדים.

בינתיים נכנס הקונגרס במישרין לעבי־ הקורה. על משרד החשב שלו, המשמש כ"כלב שמירה" על הממשלה, הוטל לערוך מחקר בלתי־תלוי משלו על עלות הלביא. נציגים של משרד הבטחון הישראלי בניו־יורק קיבלו את ההחלטה הזאת בברכה ומסרו למשרד החשב, כי ישראל תשתף עמו פעולה מלאה.

צוות של מומחים מטעם משרד החשב יבואו בקרוב לישראל כדי לבדוק את התוכנית כולה מקרוב. הם חולקים על טענות ישראל, כי הלביא מייצג את הטכנולוגיה של המאה ה־21. הם עומדים על־כך, שהלביא אינו מצטיין ביותר תיחכום מן ה"אף 16", וייתכן שאיננו טוב כמוהו. ישראל כבר קיבלה, או הזמינה, 150 מטוסי "אף 16". הפנטאגון רוצה שישראל תזמין עוד.

"הלביא הוא בסדר, אך איננו מצויין עד כדי כך", אמר מומחה אמריקני בצטטו את נתוני הביצועים, שהוגשו על־ידי נציגי התעשיה האווירית הישראלית עצמם: "ביצועיו הם רגילים".

קארטר דחה את הבקשה

כאשר למחרת היום הוצעה לרבין האפשרות של ייצור משותף של ה"אף 16", הוא הזכיר למארחיו בפנטאגון, שבשנות ה־70 דרשה ישראל זאת בדיוק. "לא פעם אחת, לא פעמיים אלא שלוש פעמים", הזכיר אחר הפקידים הישראלים. אך ארה"ב דחתה את בקשותיה של ישראל מכל־וכל. פקידי ממשל רייגן מודים בכך, אך מעירים כי אז כיהן בוושינגטון ממשל קארטר. "עתה יש לנו גישה אחרת לייצור משותף עם ישראל", אמר פקיד שהתמנה על־ידי רייגן; "אנו רואים בישראל נכס אסטרטגי. קארטר לא ראה אותה כך".

כמעט הכל מסכימים כי ישראל תהיה כ־20 השנים הקרובות זקוקה ל־300 מטוסי־קרב חדשים. מחקר זקהיים מקבל זאת כנתון מוכח. לפני שש שנים נאלצה ישראל לקבל החלטה בסיסית על הלביא. נוכח סירובו של ממשל קארטר להסכים לייצור משותף ממשי כלשהו, היה האישור של מטוס־הקרב הישראלי החדש מובטח.

מחקר זקהיים הוזמן באפריל 1985. יותר מ־20 מומחים מן הפנטאגון, הסטייט־ דיפארטמנט, המשרד לניהול ותקציב, המועצה לבטחון לאומי וקהיליית הביון היו מעורבים בו. הם הגיעו לכלל מסקנה, כי ישראל אכן זקוקה ל־300 מטוסים נוספים. כן הסכימו, כי לישראל כוח־האדם והכושר הטכנולוגי הדרושים לבניית הלביא. הם חלקו על ישראל רק בעניין העלות. כן חזו כי תהיה השהיה של ממש בהכנסת הלביא לשירות.

"בפרוייקט מאסיבי מסוג זה יש תמיד השהיות וכשלונות", אמר פקיד אמריקני שהיה שותף למחקר.

התעשיה האווירית ומשרד הבטחון הישראליים חזרו והעלו השגות משלהם. במחקר זקהיים חזה הפנטאגון, כי הלביא יעלה לישראל, בסופו של דבר, כ־22 מיליון דולר למטוס. הערכת התעשיה האווירית היא קרובה יותר ל־15 מיליונים.

פער בהערכת עלות העבודה

ישראל טוענת, כי מחקר זקהיים העריך את עלות העבודה בישראל בסך 46 — 48 דולר לשעה. לדברי ישראל, העלות הממוצעת היא בין 24 — 26 דולר לשעה. פער זה עשוי להסתכם, לדברי פקידי התעשיה האווירית, בשני מיליוני דולר למטוס. כן טוענת ישראל, כי ההערכה של מחקר זקהיים גבוהה מדי בשני מיליוני דולר בכל הנוגע לעלות המנוע לכל מטוס. לבסוף יש גם פער בין שני הצדדים בכל הנוגע לעלות הצפויה של מנוע הסילון "פרט אנד וויטני" מתוצרת ארה"ב.

מה שנראה ברור, לכל הדעות, הוא שהמאבק על הלביא בין הפנטאגון לבין מערכת הבטחון הישראלית יימשך בשבועות ואף בחודשים הקרובים.

המהפכה הרופינית השניה

מאת מרדכי בר־און

משבר החקלאות הישראלית נמשך זה שנים מספר. בתחילה סברנו, שמקור הרעה מצוי בתנודות החלות למרקים בשווקים השונים ובמיוחד בשוק האירופי.

מגדלי הפרחים נקלעו למצוקה בגלל האנרכיה בהסדרי השיווק, מגדלי ההדרים סבלו מירידה תלולה בערכי המטבעות האירופיים וכיוצא באלה. גם עתה נוטים רבים לתלות את האשם בגורמים הנראים כמצבים זמניים וחולפים, אשר ניתן להתגבר עליהם כעבור זמן מה. כך הוא עניין הריבית הגבוהה שפגעה בשנה שעברה קשות ברווחיות הייצור החקלאי, הנפילה התריפה במחירי הכותנה והבצורת הנמשכת זה שלוש שנים ושדילדלה את משאבי המים העומדים לרשותנו.

דא עקא, שבמרוצת השנה שחלפה, הצטברו המשברים להיקף גדל והולך ומצוקתם של חקלאים רבים הלכה והעמיקה עד כדי מידות ודרושות הסבר הרבה יותר יסודי. עקירת פרדסים, נטישת ישובים, "סגירת" הקרדיט של קיבוצים והצורך המשווע לחורים באופן דחוף תקציב סיוע והצלה – כל אלה שוב אינם יכולים להיראות כתופעות ספורדיות, כפרי של שגיאות או כתמורות עונתיות.

* * *

לפני שמונים שנה הגיע ארצה "יקה" אציל נפש, ברוך כשרונות ובעל יושר אינטלקטואלי שאין לו שיעור. ד"ר ארתור רופין, אשר התמנה בשנת 1908 כראש מחלקת ההתיישבות של התנועה הציונית, הבחין במהרה שמשבר החקלאות של ימיו נעוץ בסטרוקטורה של המשק החקלאי, שאנשי העליה הראשונה ביססו בארץ בראשיתה של ההתיישבות החקלאית הציונית. במקום משקים, שהיו דומים למשקי הקולוניה כאלג'יריה או למשקי הפקדים בדרום אפריקה והיו מבוססים על מונוקולטורות התלויות בעבודה עונתית ומבוססים על יחידות משק גדולות יחסית, פיתח ד"ר רופין את המשק המשפחתי המעורב והקטן, יחידות בנות 40 – 25 דונם, המגדלות מגוון רחב של גידולים ומבוססות בעיקרן על עבודתם העצמית של המתיישבים. השינוי שחולל ארתור רופין בבסיסי החקלאות וההתיישבות הציונית היה אולי החשוב במהפכות שביצעו אנשי העליה השניה והשלישית. תרומתה להתפתחותה של מדינת ישראל נמשכה בעוצמה רבה עד לסוף שנות השישים.

מהפכתו של רופין הקנתה לתנועה הציונית ואחר־כך למדינה שלושה יתרונות עיקריים:

● ניצול מירבי של הקרקע שהועמדה לרשות התנועה ותוך כדי כך, יצירת תשתית טריטוריאלית רצופה, שהיתה תנאי הכרחי להקמתה של המדינה ולהגנה עליה.

● יצירת אי־תלות מירבית בכל הנוגע להספקת מזון לאוכלוסיה הגדלה במהירות.

● פיזור האוכלוסיה על פני שטחים נרחבים והעמדת מקורות פרנסה ומינים לחלק ניכר מן העליות החדשות שזרמו ארצה בקצב גובר מאז שנות העשרים ובעיקר לאחר 1948.

* * *

משבר החקלאות של אמצע שנות השמונים נובע בראש ובראשונה מן העובדה שהמהפכה הרופינית הראשונה מיצתה לחלוטין את תועלתה ואת תרומתה להמשך התפתחותם של הציונות ושל מדינת ישראל. הבסיס הטריטוריאלי של ההגשמה הציונית והאחיזה המדינית של ישראל בשטחי המולדת השונים, שוב אינה תלויה כהוא זה בעבודת האדמה. היא קשורה בנתונים הפוליטיים, בהכרעות המדיניות של המערכת הדמוקרטית של ישראל ובעוצמתו של צה"ל. תוספת עיבור חקלאי של כמה אלפי דונמים נוספים בערבה, בגליל ולא כל שכן בשטחים שנכבשו בשנת 1967 – אינה מעלה ואינה מורידה מיכולתה או אי־יכולתה של ישראל להמשיך ולכלול שטחים אלה או אחרים בתחומי המדינה בעתיד.

עיקר הצלחתה של ההתנחלות בשטחים הכבושים בראשית שנות השמונים נובעת מן ההתנחלות העירונית או ממה שקוראים היום "ישובים קהילתיים", אשר משמעותם האמיתית היא "פרוורים" מרוחקים של הערים הגדולות.

אף־על־פי שישראל לא תוכל לעולם להגיע לידי ייצור מלא של ודכי המזון שלה, היא מייצרת היום חלק ניכר מצרכים אלה ובשעת חירום היא אף מסוגלת להתקיים תוך ניתוק מלא ולאורך זמן ניכר. מה שחשוב עוד יותר – מאזן התשלומים של המגזר החקלאי הוא חיובי זה שנים רבות. התוצר החקלאי הישראלי מצליח לממן באופן מלא את כל צורכי המזון של המדינה ואף למעלה מזה.

ישראל שוב אינה עומדת היום בפני בעיות של אספקת מזון. בעייתה המרכזית של החקלאות היא היקף היצוא ואפשרויותיו כחלק ממאזן התשלומים הכולל של המדינה.

מרחבי הפיזור הפוטנציאליים הקיימים היום בישראל הם הנגב והגליל. אלו הם שטחים שאין החקלאות יפה להם. בעיית פיזור האוכלוסיה בישראל של ימינו קשורה בסיכויי התיעוש של ערי הפיתוח ולא עם המשך ההתיישבות החקלאית.

אשר למקורות פרנסה זמינים לעולים בכוח, ישראל נהנית מן התהליך הרווח בעולם המערבי כולו, היינו, פחות ופחות אנשים מייצרים יותר ויותר מוצרי חקלאות. ההרכב האנושי של העליה הפוטנציאלית אף הוא אינו מתאים לחקלאות. תקוות הקליטה בישראל אין להם כל קשר עם המשך הפיתוח החקלאי. ההיפך, החקלאות עומדת היום בפני הצורך לצמצם את היקף כוח־האדם העוסק בה.

* * *

מה שנחוץ היום לחקלאות הישראלית זוהי "מהפכה רופינית" שניה.

בראש ובראשונה יש צורך דחוף ברה־ אידיאולוגיזציה ורה־אידיאליזציה של החקל־ אות. כל עוד עמדו בפני הציונות דרכי הקמת התשתית האנושית והטריטוריאלית לעצם התקיימותה, מותר היה להסכים לתשלום מחיר בלתי כלכלי עבור הפיתוח החקלאי. אחת המצבות העצובות של הלך־מחשבה זה הן הטיראסות שבנו מתיישבי מבשרת־ציון בדרך העולה מבית־שמש לשער־הגיא. הושקעו שם סכומי עתק והרבה יזע ועמל מתוך מחשבה אידיאולוגית ובלתי כלכלית. הטיראסות עומדות היום בשממונן משום שהן נבנו בתקופה שבה הנימוקים האידיאולוגיים הלכו ואיבדו את תוקפם.

מאחר שהחקלאות הישראלית ממלאת היום את עיקר הפונקציה הישובית שלה על הדרך הטובה ביותר וכל בעייתה קשורה בהקפי היצוא האפשריים – אין מנוס מכך שהשיקול הבלעדי שיקבע בעניין זה יהיה השיקול הכלכלי הקר.

יש לצמצם בהדרגה אך מתוך נחישות ותעוזה את מספר המתיישבים העוסקים בחקלאות. יחידות משק קטנות שאינן מסוגלות לפרנס משפחה בכבוד, יש לחסל, ולהעבירן למעמד של "מתיישבים קהילתיים". אין להירתע מביטול התשתית החקלאית של אותם אזורי התיישבות (כגון משקי ההר או משקים באזורים שחונים) שאינם מאפשרים חקלאות ריוותית.

ענפי חקלאות שאין להם סיכוי בטווח הנראה לעין לעמוד בתחרות בשווקים העולמיים מבלי להזדקק לסיבסוד ממשלתי העולה על המקובל במשקים המתחרים – יש לחסל או לצמצם באופן דראסטי. במקום יחידות משפחתיות חלשות צריך היום לחשוב על מידה גוברת של ריכוז וקולקטיביזאציה. הקולחוז, שלא כמו הקיבוץ, הוא צורך קולקטיב משעבד ובלתי יעיל. אך בהונגריה, למשל, נודעו הצלחות בלתי מבוטלות לשיטת הסובחוז. אצלנו אין צורך בבעלות המדינה וניתן להקנות לעובדים מידה רבה של שליטה ובעלות על היחידות המשקיות הגדולות. אך יש להפריד בין הבעלות, בין הניהול ובין העבודה.

מטע עקור – המשברים המצטברים בחקלאות דורשים שינוי יסודי

אין לתכנן שום התיישבות על בסיס חקלאי. ישובים חדשים יש להקים רק במקום שניתן לקיימם על בסיס של שרותים או תעשייה.

* * *

ההצעות שהועלו כאן אינן כוללות כל צרכי ואף אינן ממצות את כל האפשרויות. הן מהוות רק מספר דוגמאות לכיוון המחשבה הדרוש.

המהפכה הרופינית השניה צריכה ביסודה להיות הפוכה מן הראשונה: במקום משקים קטנים, מעורבים, מסורים, ומבוססים על עבודה עצמית, יש לפתוח עתה משקים גדולים מונוקולטוריים ומבוססים על עבודה שכירה ומנוהלים מלמעלה. לשם השגת מטרה זו התיחכום וניצול חידוע המדעי הנצבר.

כמו כל מהפכה, תהיה גם מהפכה זו מכאיבה עד מאד. יהיו רבים שייפגעו ממנה משלבים הראשונים. ויקיר רבים אשר מהנות הזו המחשבה והקיום יתנגדו לה בחרי אף. זה המיבה לכך שיש צורך במידה גבוהה של תכנון ותעוזה על מנת לחוללה ואין להניח שהדבר יוכל להתבצע ללא הכרעות ברורות בעליון. אף־על־פי־כן, מהפכה כזו היא הכרחית ובלתי נמנעת, שאם לא כן נמשיך לדשדש, להאריך, ננסה לכבות שריפות מדי פעם ונמשיך לרכוב על משבר החקלאות ומתמשך ודורש השקעה גוברת של משאבי ציבוריים, שאין להם כל הצדקה בטווח הארוך.

דין אחד לשפירא ולחסן בק

נדהמתי מכתבתו של גיורא מנור, המאשים את ראש עיריית תל־אביב־יפו כאילו הוא "ממהר" לפעול בנוגע לחריגת הבנייה במגדל חסן בק, מאחר והמגדל נבנה על־ידי ערבים. נראה כאילו גיורא מנור נסחף בהערכותיו האישיות אל מעבר לעובדות ולחוק.

בנית מגדל חסן בק נעצרה כאשר גובהו עלה כ־1.5 מ' מעל גובה המגדל הקודם שהיה צריך להיות משוקם. אם הבנייה לא היתה נעצרת, היתה החריגה הכוללת מגיעה ל־6 מטרים.

כל מקום של חריגת בנייה בעיר, בין אם הוא של דתי (כן, גם שפירא הרס את שאסור היה לו לבנות) ובין אם הוא של ערבי, נתקל באותו היחס השווה על־פי החוק, ולהאשים את להט בהעדפת תושבים דתיים על פני תושבים ערביים זה פשוט מגוחך.

עיריית תל־אביב ניגשת לנושא חסן בק במלוא הרגישות, ועובדה שההחלטה בנדון נפלה בדרג הגבוה ביותר. לעומת זאת, החוק במדינה שווה לאזרחים הערביים והיהודים, והוא יקויים כלשונו. ואגב, הוראת ראש העיר היתה לעצור את הבנייה, ולא להרוס את המבנה.

בני כהן
דובר עיריית ת"א

שיטות תאומות

שר החינוך והתרבות יצחק נבון, שהתנגד נמרצות לקיצוץ נוסף בתקציב החינוך, אמר כי לא יהיה שר לחינוך דור של אנאלפבתים. ראש ממשלת בריטניה, "גברת הברזל", באה עלינו לטובה, בעת שסערה רועמת בארצה. נוסף על 3½ מיליון מובטלים היא דורשת קיצוצים בתקציב החינוך. שר בממשלתה תוקף הצעה זו בשצף־קצף, באומרו: "בתי־הספר שלנו מייצרים מספר מסוכן בעוצמתו של אנשים בורים, שהם מועמדים בוערים לעבריינות".

דברים אלה תואמים מאוד, למרבה הצער, את העקרונות והשיטה – זה שבע שנים – של מפלגות שמרניות הפועלות בעיקר למען העשירונים העליונים.

ש. מלאכי, באר־שבע

הכל אפשרי שם

בתדהמה גוברת אני קורא במדור "רשות הקורא" של "על המשמר" את התגובות הנזעמות על מכתבו של גריגורי קנוביץ' מקיבוץ סאסא, בנוגע לאסון הגרעיני בצ'רנוביל. לאחר שחזרתי וקראתי את מה שכתב גריגורי והקבלתי שהוא מעלה רק אפשרות כזאת. בתולדות האנושות היו דברים דומים, ומי שחושב שדברים כאלה הם בלתי אפשריים דווקא בבריה"מ, רחוק מאד מלהבין את מהות המשטר הסובייטי.

מובן שהבריות שופטים הכל על־פי ההגיון האנושי "הפשוט", גם בנוגע לכל ההתרחשויות בבריה"מ. לפי נסיוני אני יכול לקבוע, לצערי, שרק אלה אשר טעמו את המשטר המיוחד הזה, מסוגלים להבין ולשפוט אותו באמת. ההגיון הפשוט אינו יכול להסתדר עם הגילויים אשר נשמעו בבריה"מ אחרי מותו של סטאלין, וזה רק קצה הקרחון. בבריה"מ הושמדו, בלי שום התחשבות, עשרות מיליונים על מזבח "הסוציאליזם", בשיטות דרקוניות ובקצב שההגיון האנושי אינו מסוגל לקבל. כדי לאלץ את האיכרים באוקראינה להיות בקולחוזים, אירגנו השלטונות רעב קטלני. הדברים הגיעו לכך, שפרט לתמותה ההמונית היו מקרים רבים של אנטרופופגיה. האם כל העובדות האלה, אשר פעם הוגדרו כ"תעמולה אנטי־סובייטית", אינן אומרות דבר לאלה המתנפלים על אדם שמעלה השערה מסויימת על מהות המשטר הסובייטי, כפי שהוא הכיר אותו מתוך חיי היום־יום?

בבריית המועצות הכל יכול לקרות, הכל בגדר האפשרי.

ח. סאל, פתח־תקוה

סלחנות תמוהה

הממסד הישראלי, המפלגות הדתיות והחילוניות כאחד, מתייחסות בסלחנות יתירה לתופעות של שנאת יהודים קנאית, מצד חוגים חרדיים המונעים מאחרים ליהנות ממנעמות השבת בדרך הנראית להם. האם יעלה על דעת מישהו להתייחס בסלחנות ליהודי שהיה מנסה להציק או להפריע ליהודי אחר בדרכו לבית־הכנסת בשבת? בטוחני שאילו היה קורה חס וחלילה כדבר הזה, אמות הסיפים היו מזדעזעות, ובצדק. אז למה הסלחנות לקנאות החשוכה?

יוסף קליק, אשקלון

חברה חדשה
מאת גדי יציב

עין ציבורית — מאחורי דלתות סגורות

בתנאים המיוחדים של הדמוקרטיה הישראלית יש להקים מערכות דיון ומשפט המבוססות על עקרון הפומביות הייצוגית

העובדה שייצור מטוס "הלביא" מבוסס על אומדן מוטל בספק של עלויות הייצור נראית לי חמורה מאד. אולי הדברים אמורים לא רק בהילוקי־דיעות עם ארצות־הברית — אלא גם במחדלים רומים נוספים, ועל כל פנים הייתי רוצה שיהיה על כך דיון ציבורי פתוח. כששאלתי על כך מישהו הקשור לעניין, נאמר לי, כי דיון ציבורי פומבי בנושא יסכן אותנו מאד, גם מבחינה בטחונית. אני מטיל בכך ספק, אבל אין לי אינפורמציה מספיקה כדי לכסות עליה את ספקותיי. גם העובדה שאין דיון ציבורי ברו"ח ולד איננה מוצאת חן בעיני. הדו"ח הזה נוגע לעניינים של חיים ומוות, ואינני מוכן להסתפק בהערות של שר הבטחון כי המחבר עצמו "בחור מבריק" אבל המסקנות "לא־ריאליות". אני רוצה, כאזרח, לשפוט בעצמי את הדבר. גם כאן נאמר לי, כי הדבר בלתי־אפשרי מטעמי בטחון. חמורה מכל, כמובן, היא פרשת החשדות שהתעוררו כלפי ראש השב"כ. בשום פנים ואופן אינני מוכן להסתפק במקרה זה בוועדת חקירה. החשדות כל־כך חמורים שאני מבקש שתיפתח חקירה שתוביל לדיון משפטי תקני, לפסק־דין ולגזר־ דין. גם כאן נאמר לי שאי־אפשר לבצע זאת בגלל "נימוקים בטחוניים". אינני מוכן להסתפק בהכרעתם של אנשי השלטון לגבי תוקפם וממשותם של נימוקים בטחוניים אלה — אבל ידי קצרה לשנות החלטה זו.

כך, בפרק־זמן קצר מאד של פחות משבו־ עיים, התוודע הציבור בישראל לפרשיות מעיקות מאד בשלוש זרועות שונות של מערכת הבטחון. מובן מאליו, וכמעט אין צורך לציין זאת, כי יש הבדל במידות החומרה של הבעיות הללו, וכי כל אחת מהן צריכה להיות מטופלת בנפרד משום שלכל אחת מהן שורשים ופתרונות בתחומי חיים שונים.

אף־על־פי־כן, בכל המקרים הדברים אמורים במצב שבו צריך היה לכאורה להתקיים בנושא דיון פומבי, או הליכים של משפט פומבי — ודים של הכנסת ובתי־ המשפט קצרה משום שיש "נימוקים בטחוניים" מכריעים נגד פומביות הדיון או המשפט, ויש לכך גם הנמקות פטריוטיות מאד. רק במקרה הצטברו לנו בפרק־זמן קצר שלוש בעיות שונות שיש להן מכנה משותף כזה, סוג זה של בעיות אופייני מאד לחברה שלנו, ופרשיות כאלה ימשיכו להעיק עלינו, וכל פעם מחדש יעייפו אותנו פטריוטים בדרגות שונות של כנות, בנימוקים בטחוניים בעלי מידות שונות של אמת. בסופו של דבר עלולות מרבית הבעיות הללו להישאר בלתי־ פתורות, אלא אם נבנה מערכת ממוסדת מיוחדת לטיפול בהן, שתהיה גזורה על פי המידות המיוחדות של החברה הישראלית.

■ התגובה והטיפול

פרשיות כמו אלה שהתרחשו אצלנו עשויות כמובן להתרחש בכל חברה אחרת. הרי בכל חברה עלול למעוד ראש השירותים החשאיים, ובכל סוג משטר עשוי הצבא להיתקל בדין־וחשבון ביקורתי מאד. השאלה החשובה היא כיצד מגיבה החברה על פרשיות כגון אלה, וכיצד היא מטפלת בהן. מבחינה זו, מבחינת התגובה, אנחנו אכן נבדלים מחברות אחרות.

ראשית, כמובן, אנחנו נבדלים מבחינה זו ממשטרים טוטליטריים. במשטרים כאלה אין מביאים לידיעת הציבור שום בעיה מסוג זה. מצד שני, אנחנו שונים מבחינה זו גם מן הדמוקרטיות במערב. שם, בארצות הדמו־ קרטיה המערבית, נפתרות בעיות כאלה במהירות יחסית, ולעולם אין ספק לגבי הצורך לחקור אותן עד תום. אפילו לגבי בעיה קלה יחסית, כמו זו של ייצור "הלביא" על יסוד אומדן מפוקפק של עלויות, היתה נתבעת חקירה מקיפה בארץ דמוקרטית מתוקנת. (לגבי בעיה שונה בתוכנה ופחותה במשקלה הכלכלי, של חילוקי־הדעות לגבי השאלה האם ייצור ההליקופטרים יינתן לחברה מקומית או זרה — עפו להם שני שרים מן הקבינט הבריטי וחל קרע בשורות מפלגת השלטון השמרנית) על אחת כמה וכמה — לגבי מקרה של הודחת ראש השירותים החשאיים במעשים שלא ייעשו. במקרה כזה, שום נימוקי בטחון לא היו מועלים, ואפילו לא היו משמעים, כנגד חקירת העניין, בכל ארץ דמוקרטית אחרת. ארועי ספינת ה"גרינפיס" ואופן סיומה בצרפת מדגימים היטב כיצד מטפלים בשאלות כאלה בארצות הדמוקרטיה.

החברה הישראלית שונה איפוא ונבדלת בהתנהגותה לא רק ממשטרים טוטליטריים אלא גם מארצות הדמוקרטיה במערב. ההבדל הרלוואנטי בהקשר זה, בינינו לבין ארצות הדמוקרטיה האחרות, איננו נובע מכך שבארצות הללו אין בעלי־כוח ותקיפים שהיו שמחים מאד להתכסות במסתרי "הנימוקים הבטחוניים", והוא גם לא נובע מכך שאין שם נבלים המנסים להתעטף באיצטלת הפטריוטיות. ההבדל קשור לכך שבארצות ההן הנימוקים הבטחוניים וגינוני הפטריוטיות שוב אינם עושים רושם כלשהו, ועל כן שוב אין הם משמשים איצטלה נאה וכסות יעילה, כדי להסתתר. בעותה, עם זאת, צריך לזכור, כי הנימוקים הבטחוניים בארצות הללו אינם מרשימים ואינם יעילים משום שהם באמת פחות ממשיים. המצב אצלנו הוא לפיכך מאד מורכב ומסובך, ומוטב שלא נקל על חיינו מעבר למותר: אלמלא היתה בנימוקי הבטחון אמת גדולה מאד בהקשרים מסויימים — לא היה ניתן לעשות בה שימוש יעיל של שקר וזדון בהקשרים אחרים, ואילו לא היתה מידת הפטריוטיות מידה נחוצה מאד וחשובה בחברה המגייסת את כל אזרחיה על מנת לשלוח אותם לשדה המלחמה ממש — שום נבל ונוכל לא היה בוחר להתיימר ולהיראות כפטריוט. האבחנה בכל המקרים הללו בין אמת לשקר קשה ומסובכת, וגם כאשר לנו היא ברורה לחלוטין, סובייקטיבית, עלינו לחפש ולמצוא לה מבחנים אובייקטיביים משכנעים מאד מבחינה ציבורית, כך שיהיו בלתי מוטלים בספק על ידי רוב אזרחי ישראל. מוטב על כן לעשות את האבחנה הזאת לבלתי נחוצה על־ ידי הקמת מערכת שתהיה דמוקרטית באופייה, ותוכל להתמודד כהלכה ועל פי הדין עם כל בעיה הידועה בציבור כ"בטחונית". אילו היתה קיימת מערכת קבועה כזאת היה גם פוחת מאד מספרם של המשתמשים בנימוקי הבטחון לשווא.

אנחנו חוזרים ומשננים לעצמנו ולזולתנו כי צדק צריך לא רק להיעשות — אלא גם להיראות. באותו אופן ניתן לאמר כי אין אנו יכולים להסתפק בכך שנעשה צדק בדרך המסויימת שבה בחרנו — אלא עלינו גם להראות ברבים שהדרך המסויימת האחת שבה בחרנו היא אכן הדרך הצודקת, ואין בילתה. אם, למשל, החלטנו כי את ראש השב"כ צריך לחקור במסגרת כל ההליכים הרגילים של משפט פלילי, ולעומת זה אם החלטנו, נניח, כי אין לקיים דיון ציבורי פומבי ברו"ח ולד — עלינו להראות לעצמנו ולציבור כולו כי נעשה כאן צדק — כנגד כל הנימוקים האחרים, החשובים כלעצמם אבל הפחותים במשקלם — להחליט ולפעול בדרך אחרת.

■ נימוקים שקריים ואמיתיים

הצורך הזה, להתגבר באופן קבוע על נימוקים בטחוניים, שקריים ואמיתיים כאחד, כדי להפעיל מכניזם דמוקרטי מובהק, בלא חשש מתמיד מפני התנגדות ציבורית גם בקרב אנשים המוחזקים בעיני עצמם כדמוקרטים למהדרין — היא התכונה המיוחדת האופיינית לחברה הישראלית. בחלק מן הארצות האחרות אין צורך כזה מפני שאין כל כוונה להפעיל מכניזמים דמוקרטיים, ואילו בחלק אחר אין צורך כזה משום שהנימוקים הבטחוניים אינם מהווים מחסום להקמת מכניזמים כאלה.

מצבנו אכן מורכב מאד וכמעט יחיד במינו. בגלל מצב המלחמה המתמשך, נוצרה אצלנו תשתית אובייקטיבית איתנה למשטר בלתי־ דמוקרטי, החרדה האמיתית, המבוססת והנפוצה מפני המלחמה הבאה או מפני פעולת הטרור הבאה, ההיקף העצום של העיסוקים הבטחוניים, השיעור הגבוה במיוחד של משאבים המוקדשים לבטחון, המצב הכלכלי הרעוע, היעדר חוקת־יסוד, והיתרונות החוקיים הרבים שיש לרשות המבצעת לפעול כלפי האזרח שלא על פי שורת הדין המקובל במערב — כל אלה יוצקים כאן יסודות לסדר חברתי טוטליטרי, למעין מחנה צבאי אחד גדול. קיומה של דמוקרטיה בישראל צריך להיתפש כפלא של ממש, פלא היסטורי, סוציולוגי ופסיכולוגי כאחד — או, בניסוח אחר, כגדול החישגים של החברה הישראלית ומקור עיקרי לגאוותה.

חשוב מאוד שנהיה מודעים לעובדה שאנחנו חיים כאן במין בניין זכוכית על יסודות שנועדו לבניין של ברזל, או, בניסוח מוכר וישן, עלינו לדעת שכל מבנה־העל שלנו מנוגד בתכלית לתשתית האובייקטיבית שעליה הוא ניצב.

במצב זה, מתעוררות אצלנו באורח רצוף בעיות שונות, בסדר גודל שונה, ובמידה שונה של חומרה שמקורן משותף. אלו הן מעין "שלוחות טוטליטריות", או התפרצויות אנטי־ דמוקרטיות, הנובעות מן התשתית האובייקטיבית שלנו ומאיימות לחדור, כאילו בכוח טבע הדברים, אל המבנה שמעליה. למצב דברים כזה אי־אפשר לנסח כל פעם מחדש פתרונות אד־הוק, גם אי־אפשר להסתפק בפתרונות נאים ויפים כשלעצמם שהומצאו ונוסו בארצות דמוקרטיות אחרות. למצב דברים זה גם אסור בשום פנים ואופן להכנע. כאן צריך לנסח פתרונות דמוקרטיים שיהיו מיוחדים במינם, כפי שמבנה החברה שלנו מיוחד־במינו, ועד שיתחילו כאן התהליכים שיעשו אותנו לדמוקרטיה נורמלית.

■ האמון והמידגם

כל "הנימוקים הבטחוניים" (כאמור — השקריים והאמיתיים כאחד) כנגד הפעלתם של הליכים דמוקרטיים תקינים בישראל מכוונים נגד עקרון היסוד של פומביות הדיון ופומביות המשפט. הטענה היא שדיון פומבי יחשוף לעין האוייב דברים או אנשים שסוד זיהותם וחשאיות פעילותם הכרחית לבטחוננו. בדרך־כלל אין טוענים בגלוי שעקרון עשיית הצדק כשלעצמו איננו ראוי להלכה — אלא רק שהעשייה הפומבית של הצדק מונעת את ביצועו. לעומת זה, כל הנימוקים למען הפעלת מכניזם דמוקרטי בכל תחומי חיינו מבוססים על הטענה שאין הצדק יכול להיעשות אלא אם יש עין ציבורית צופיה על כל שלב של עשיית הצדק, ועין ציבורית צופיה היא התהליך הדמוקרטי. התהליך הדמוקרטי, כידוע, מבוסס על עקרון הפומביות: כל הציבור יכול לראות מה עושה כל אחד מאנשי השלטון.

אף־על־פי־כן, אנחנו יודעים שהדמוקרטיה הייצוגית פועלת בסופו של דבר על פי שני יסודות: יסוד האמון שמעניק הציבור למייצגיו, ויסוד המידגם של פעולות הנציגים, שעליו נבנה אמון זה. הציבור איננו מתעניין ואיננו בוחן את כל מכלול פעולותיהם של כל נציגיו. הוא מסתפק במידגם שהוא בוחר לעצמו מבין פעולות אלה, איש איש ומידגמו. על יסוד מידגם זה קובע הציבור את מידות האמון השונות שהוא רוחש לנציגים השונים. ההנחה המקובלת על האזרח היא, שאם בפעולות המצויות במידגם פעלו נציגיו כראוי, חזקה עליהם שגם לגבי שאר הפעולות יפעלו כראוי. יתר על כן, יש פעולות של השלטון שאינן כלולות במידגם משום שהנציגים אינם מביאים אותן לידיעת הציבור. עצם המעשה הזה, של הפקעת חלק מפעולות השלטון מאפשרויות הדיון הפומבי הוא עצמו עשוי להיות כלול במידגם — אבל בכל זאת הפעולות המופקעות אינן כלולות בו. הדברים אמורים לא רק לגבי הנבחרים אלא גם, למשל, לגבי השופטים שאין עליהם שום בקרה של נציג נבחר. כיוון שפעולותיו הגלויות והפומביות של כבוד השופט אגרנט עוררו אמון ציבורי — זכו גם פעולותיו החשאיות במסגרת ועדת חקירה סודית לאותה מידה של אמון, וכל כיוצא בזה.

על יסוד כל האמור, אני מציע לפיכך לשקול הקמת מערכת ממוסדת של דיון ושל שפיטה שתהיה מבוססת על עקרון הפומביות הייצוגית. המושג "פומביות ייצוגית" עשוי להשמע כסתירה במינוח, אבל גם המונח "דמוקרטיה יצוגית" עשוי להשמע כך למי שאינו מורגל בסדר שלטוני זה, והוא מגדיר דמוקרטיה כפשוטה, דהיינו שכל השלטון נתון בידי כל העם.

לשם הדגמה בלבד של ביצוע העקרון ניתן לתאר משהו מעין זה: מערכת דיון ושפיטה זו תהיה מורכבת ממוסדות קבועים, והיא תתנהל מאחורי דלתות סגורות. (ואנחנו מעדיפים איפוא מוסדות שיכונו במיוחד לצורך זה ולא מוסדות פומביים שייסגרו וייפתחו לצורך העניין). במוסדות אלה יכהנו נציגים של בית־ המשפט העליון, הממשלה, מפלגות האופוזיציה הראשיות, ואורחים שימונו לכך על־ידי אגודות מתאימות (למשל — לשכת עורכי־ הדין, או אגודת העתונאים). כל החברים במוסדות המבוססים על עקרון "הפומביות הייצוגית" יתפקדו כעינו הצופיה של הציבור ומבחינה דמוקרטית יספקו את הפונקציה של פומביות הדיון והמשפט. האנשים שיכהנו במוסדות אלה יהנו מאמון הציבור על סמך הפעולות הגלויות שלהם. המוסדות שיחליפו את הדיון הפומבי יהיו כפופים לוועדת החוץ והבטחון של הכנסת, והמוסדות שיחליפו את המשפט הפומבי יהיו כפופים לאפשרות ערעור בפני בית־המשפט העליון. המוסדות הללו ייבחרו לפרק־זמן ארוך יותר מתקופת כהונתה של הכנסת (נניח לקדנציה של שבע שנים), וההחלטה להעביר אליהם נושאים לדיון, או אנשים לשפיטה, תתקבל בכנסת ברוב רגיל. כאשר תשמענה טענות לגבי "נימוקים בטחוניים" בעניין. לגבי המוסדות המשפטיים שיהיו מבוססים על פומביות הדיון, חשוב להדגיש, כי הם יתפקדו כבית־משפט לכל דבר, ולא כוועדת חקירה. מצד אחד מהם יפסקו דין ויגזרו דין, ולא יסתפקו בהמלצות, ומצד שני, ניתן יהיה לערער על פסקי הדין וגזרי הדין שלהם בפני בית־המשפט העליון.

■ פתרונות מקוריים

תאור מפורט של המכניקה של פעולות המוסדות הללו איננו חשוב אלא כהדגמה לאפשרות הקמתה של מערכת המבוססת על עקרון הפומביות הייצוגית. מערכת של ממש מעין זו לא תקום כמובן אלא לאחר שהיא עצמה תידון בהרחבה ובפומבי — ולאחר שייבדקו הצעות שונות לגבי אופן כינונה וארגונה. חשוב רק שנשתדל לנסח פתרונות מקוריים למציאות המיוחדת שלנו. אם לא נעשה כך, אם נמשיך אך ורק בניסוח הטענות הצודקות־מאד־ואחוז־שלנו, ונשאיר בידי יריבינו הפוליטיים את יתרון ההסתייעות בתנאים המיוחדים של ישראל — נישמע בציבור כמטיפי מוסר תלושים מן המציאות. גם על הקרקע המיוחדת שלנו ניתן להצמיח דמוקרטיה. זאת עלינו להוכיח, אבל היא צריכה להתאים לתנאי הגידול כאן.

בעריכת עלינא תורי

מאת צביה בן־שלום

היום: היום־הבינלאומי של הילד

ביום זה, שנקבע לזכרם של הילדים קורבנות מלחמת העולם השניה, דנים בארצות שונות בהגנת זכויות הילדים בחוק ובמציאות, בצורכיהם בתחום החינוך והתרבות, הבריאות והמצב הסוציאלי – הכל כדי להבטיח לילדים ולבני־נוער עתיד מאושר ובטוח.

בעיות רבות מעיקות על החברה הישראלית – והנוער ראי החברה: בעיות בתחום החינוך והאפליה ברמה ובתכנים של הילדים הערביים (במיוחד); התמשטות הגזענות האנטי־ערבית, המוצאת ביטוי גם בספרי הלימוד, מצוקה כלכלית ופסיכולוגית של משפחות על ילדיהן כתוצאה מהאבטלה הגוברת; דאגה לילדים חריגים; עשרות־אלפי ילדים מוכים; עבודת קטינים, ניצול קטינות לזנות.

גם בישראל קיים הכתם של עבודת ילדים וילדות קטנים – ילדים יהודים וערבים. רובם ילדים פלשתינים מהשטחים הכבושים – הם עובדים במסעדות, בשווקים, בחוות המתנחלים, בשדות המושבים. ילדים בני 6 ומעלה. הנוסעים בדרכים מ־3־4 לפנות בוקר, עובדים בעבודות לילה – במקום לשבת על ספסל הלימודים. לתשומת ליבנו

(ממכתב שנשלח לחברות־הכנסת ע"י תנועת הנשים הדמוקרטיות בישראל)

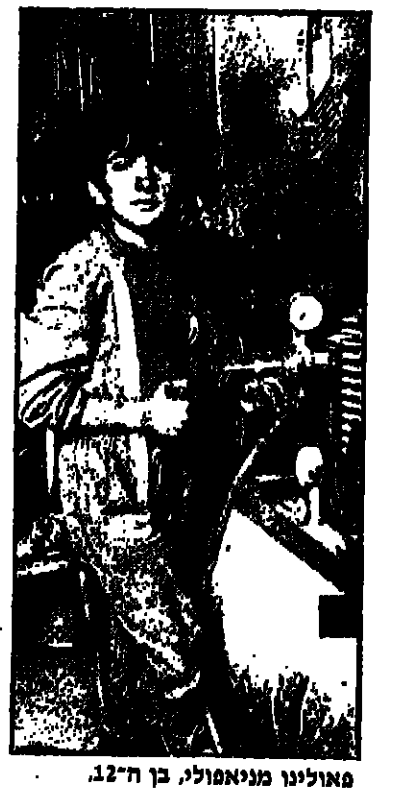

פאולינו מניאפולי, בן ה־12. מרוצה מעבודתו במוסך

150 מיליון עבדים קטנים

קלאודיו בן ה־10 עובד בבית קפה. מנקה, סוחב ארגזים, רוחץ כלים...

רמפאי נולדה לפני 14 שנה בכפר קטן שבצפון תאילנד. לפני שנה מכרה אותה אמה לבעל מטוויה בבנגקוק תמורת מאה דולר, והילדה שמחה לצאת את העולם הגדול. אלא שבמציאות אינה נהנית מעולם זה: היא עובדת במשך 10 שעות ביום, סגורה עם שאר הבנות באולם חשוך ומחניק. גם כשחלתה נאלצה לעבוד ואם התרשלה והאיטה את הקצב, בעט בה המשגיח והיכה אותה במקלו. „נתנו לנו מעט מאד אוכל וישנו בתוך המפעל, על הרצפה" — סיפרה רמפאי לעיתונאי אירופי. זה היה מאוחר יותר, לאחר שברחה מהמפעל, לרחוב...

רמפאי אינה מקרה יוצא דופן. בכל העולם — באסיה, בדרום אמריקה, באפריקה וגם באירופה, חיים ילדים העובדים בתנאי עבדות. לפי נתוני האו"ם מגיע מספר הילדים העובדים שמתחת לגיל 15 למאה וחמישים מיליון! הם עובדים, לעתים קרובות, בעבודות קשות, שמעבר לכוחותיהם, בעבודות המסכנות את בריאותם. הם חיים בתת־תזונה ומקבלים שכר מגוחך, אם בכלל.

בברזיל הם עובדים במשרפות לבנים

עובדים ילדי העולם השלישי, שבו אין החוק אוסר העסקת קטינים. מבין כ־150 מדינות, המשתייכות לארגון העבודה הבינלאומי, רק 26 חתמו על אמנה, האוסרת העסקת ילדים שמתחת לגיל 15. אך גם בארצות אלה, שחתמו על האמנה, אין אוכפים את החוק. רבות המשפחות שפרנסתן על ילדים, רבות עוד יותר כאלה, שבהן חייבים הילדים לעבוד לצד המבוגרים.

באיטליה, למשל, עובדים 21 אחוז ילדים בגילאי 10־15. „אהבתנו המפורסמת לילדים אינה אלה אגדה" — אומר קלאודיו ביטי, עובד סוציאלי — „העוני בערים מכריח את המשפחות לנצל את הילד מהרגע שיש בכוחו לתמוך בה." אבל ילדים עובדים בתנאי ניצול גם במדינה עשירה כמו גרמניה המערבית: רק בבוואריה נרשמו בשנים האחרונות כ־350 אלף מקרים של הפרת החוק האוסר העסקת קטינים.

עבודתו של ילד זולה, ומשתלמת למעסיק. הילדים אינם מאורגנים, אין מי שיגן על זכויותיהם. בעל מפעל טקסטיל בתורכיה הודה כי בעיניו אך טבעי הוא שגילאי 14־17 מהווים 70 אחוז מכוח העבודה אצלו. „הם עובדים כמו מבוגרים תמורת שכר נמוך פי כמה, גם קל להטיל בהם משמעת ולעבודות מסויימות הם מתאימים במיוחד."

תכונה זאת לא נעלמה מעיניהם של בעלי מכרות הפחם בקולומביה, המעסיקים ילדים במנהרות נמוכות וצרות, שמבוגרים אינם יכולים להיכנס לתוכן.

גם בעלי מפעלים תאילנדים מרוצים מהעובדים הצעירים. „אין איתם בעיות" מודה אחד מהם — „הם נשארים במפעל, אינם יוצאים העירה, לא משתכרים..." וגם אינם מתלוננים, כשמשלמים להם מחצית השכר...

הילדים אינם יודעים אפילו, שקיימים חוקים המגנים עליה, הם מקבלים בתודה כל עבודה, גם זו שכר פרוטות לצירה. דיווח מהודו מוסר על 40 אלף ילדים, המועסקים באריזת מוצרים פירוטכניים (זיקוקים, רקטות וכו'), תמורת שכר של 40 סנטים ליום, בעוד שהרווח הנקי של המעסיק מגיע ל־150 מיליון דולר בשנה!

„ודאי שהעבודה קשה" — מודה פאולינו בן ה־12 בניאפולי, המועסק במוסך — „אבל אני מרוצה שקבלתי אותה. חבורה גדולה של ילדים אורבת לכל מקום שמתפנה..." פאולינו מפרנס את אמו ואת שתי אחיותיו הקטנות. הוא יתום מאב, אשר עבר באופן בלתי סדיר, ועל כן אין המשפחה זכאית לגימלאות. אבל גם ילדים שיש להם אבות חייבים לעבוד נוכח האבטלה הגוברת בקרב המבוגרים. בניאפולי — מעריכה „החברה למאבק נגד העבדות" שמושבה בלונדון — עובדים יותר מ־80 אלף ילדים, באיטליה כולה — לפחות חצי מיליון!

מרוע עוסקת החברה הלונדונית בעבודת ילדים? ההנחה היא, שעבודת ילדים אינה אלא אחת מצורות העבדות, חריפה במיוחד התופעה בארצות העולם השלישי. רמפאי מתאילנד אינה יוצאת מן הכלל, להיפך — במקרה שלה עשו ההורים עיסקה טובה. לרוב אין בעל המפעל משלם למשפחה יותר מחמישים דולר תמורת שנת עבודה של הילד. במשך שנה זאת אין הילד מקבל כל שכר, פרט למזון — דל מאד — ומקום לינה על ריצפת אולם בית החרושת. זמן עבודתו אינו מוגבל, עשר, שתים־עשרה שעות... בהודו מכים אותו, לעתים מסמנים אותו בברזל מלובן — לבל יברח. באמריקה הדרומית ובאפריקה נמסרו ילדים, בהמוניהם, לשרת בבתי עשירים ולבעלי הבית יש עליהם שליטה בלתי מוגבלת.

מיליוני ילדים עובדים בתנאים, המסכנים את בריאותם. בברזיל הם מועסקים במפעלים לניפוח זכוכית, נושמים אדי זרניך ותחמוצת הברזל; בהודו עובדים ילדים במפעלים ליצור גפרורים, סופגים כימיקלים; באמריקה המרכזית הם מרססים את השדות בחומרים רעילים. ילדים וילדות עובדים במכרות, בבניה, בחרושת, באולמות בלתי מאווררים, בחום המגיע ל־60 מעלות.

אפילו הסטטיסטיקה של האו"ם אינה מצליחה לגלות איזה אחוז מילדים אלה אינו מגיע לבגרות. לא מדובר במקרים בודדים. נפוצות עוד יותר „מחלות מקצועיות" הגורמות לנכות: ילדי האיטי, הנאלצים מגיל חמש לשאת כדים מלאים מים, ילדי ברזיל או מצרים, העובדים במשרפות לבנים — סובלים בהמוניהם מדפורמציה של עמוד השידרה. בהודו, שאינה מכירה בכללי בטיחות, נהרגים הפועלים הקטנים ממכות חשמל או מהתפוצצות של כימיקלים.

אבל דווקא בהודו — חישבו אנשי האו"ם — תורמים הילדים, בממוצע, 23 אחוז הכנסה לתקציב המשפחה. „כל נסיון להפקיע מהמשפחה מקור הכנסה זה יגרום להעמקת העוני, שגם כך מגיע לתחתית התהום" — לשון דו"ח יוניצף.

בארצות רבות מכריחים ההורים את ילדיהם לצאת לעבודה. בהודו מסלקים האבות את חובותיהם על ידי מסירת הילד לעבדות בבית־חרושת; באזורים החקלאיים של דרום אפריקה נשלחים הבנים והבנות לעבודה במטעים, תמורת שכר חודשי של 1.80 דולר. „ההורים הם האחרונים המתרעמים נגד ניצול הילד" — כותב הסוציולוג הברזילי ניחירה קוטשו — „וזאת תמצית הטרגדיה".

אם הילד קטן מדי או חלש מדי כדי לעבוד — פשוט זורקים אותו מהבית. בקולומביה נרשמים מדי שנה מעל 30 אלף ילדים „מיותרים" שגורשו מבתיהם. לא אחת הילדים עצמם בורחים מהבית, שאין בו אהבה, לא טיפול ולא מזון. הם הופכים לילדי רחוב, לנים על מדרכה, ניזונים מסחי אשפה, מרוויחים פרוטות בצחצוח נעלים או מכוניות, מבקשים נדבות וגונבים. האגודה למאבק נגד העבדות מעריכה את מספרם כ־40 מיליון. אין הם נכללים בסטטיסטיקה של ילדים עובדים...

חשובים לא פחות מאבדן הבריאות הם העיוותים הנפשיים המופיעים אצל ילדים שאולצו לעבוד. הלחצים התמידיים והפחד שבו הם חיים משפיעים על התפתחותם. „ילד בן עשר, העובד 12 שעות ביממה, שותה לשכרה כמו מבוגר ומעשן כמו מבוגר. פיזית — הוא מתבגר, נפשית — הוא נשאר ילד." — טוען סוציולוג ברזילי, ג'ילדו מילה. אינפנטיליות זו, לצד ההכרח להישרד בחיים, והידיעה שתוכל לסמוך רק על עצמך, גורמים לכך שאחוז גבוה מאד מהילדים העובדים פונה לפשע. באפריקה, באסיה או באמריקה הדרומית הם סוחרים בסמים, מסרסרים בזונות, שודדים. נפוצה מאד זנות של קטינות — בדרך זאת מתקיימות ילדות בנות 12 ו־13.

יש מומחים הסוברים כי הדרך הטובה להילחם בעבודת ילדים, היא הנהגת לימוד חובה בקנה מידה עולמי. אבל מרבית הסוציולוגים העוסקים בסוגיה מתייחסים להצעה בפיקפוק, כי הרי כבר עכשיו, עוקף כוח המציאות את חוק לימוד חובה בארצות שבהן הוא קיים. באיטליה מחייב החוק לימוד עד גיל 15, אבל שליש מהילדים כלל לא ביקר בבתי הספר. בקולומביה קיים חוק לימוד חינם בבתי הספר היסודיים, אך בשל התנאים הכלכליים — 22 אחוז מהילדים אינו מנצל זכות זאת.

גם הורים רבים אינם רואים כל צורך להקנות לילדים השכלה. „מה נותן לו בית ספר? לומדים מהחיים, מעבודה, לא בבתי ספר. בניאפולי מוטב לעבוד..." — אומר ג'וזבי פונ'ס, שבנו פפינו, בן ה־12, לא רוצה ללמוד. הוא מעדיף לעבוד. ממילא — טוענים הסוציולוגים — הרמה בבתי הספר שבשכונות עוני באיטליה היא כה נמוכה שהילד לא ילמד שם הרבה. וממילא, הילדים ממשפחות עניות ובורות, מהווים, מיטרד למורים, השמחים להפטר מהם...

„מאחורי כל מקרה של ילד מנוצל, העובד מעל לכוחותיו, עומד עוני ורמה תרבותית־חברתית נמוכה של הוריו" — דו"ח ג'ימס גרנרט מיוניצף. וקיים חשש, שהילדים העובדים של היום, ינהגו בעתיד כמו שנוהגים הוריהם, וגם הם ישלחו את ילדיהם לעבודות־עבדות. אין סיכוי לנתק את המעגל.

אכן, כאן — אומרים הסוציולוגים — שורש הבעייה. כל המחקרים על אודות גורלו של הילד העובד, כל המאבק נגד עבודת ילדים, כל ההתארגנות הבינלאומית, התוכניות, החוקים, הרעיונות וההצעות — הכל מתנפץ במציאות של מצוקה. כל עוד יש בעולם משפחות שאינן מסוגלות להתקיים בלי עבודת ילדיהם — הילדים יעבדו. כל עוד יש בעולם מצוקה וניצול ועוני — יהיו הילדים, החלשים ביותר, מנוצלים. חומר למחשבה ביום הבינלאומי של הילד.

דומיניקו קרוסי

ילדות בנות 9־10 אורגות שטיחים, במצרים

בהונג קונג יושבים על יד המכונה

ג'אז | שישיה מסקרנת

מאת עמית רוט

הופעת הג'אז המסקרנת ביותר שצפויה לנו השנה הינה של השישייה של גרהאם קולייר — מחשובי מלחיני הג'אז בבריטניה — בארבע ערים בישראל השבוע.

עוד לפני הביוגרפיה, ולפני התשבוחות, רוצו לראותו משתי סיבות: אחת — לא יהיו לכם הרבה הזדמנויות דומות, מאחר שהופעה כזאת באה לישראל אולי פעם ב־5 שנים. שתיים — אם ההופעות האלה יצליחו, אולי תשתנה קצת מפת המופעים בארץ ויותר הרכבים עם ביצים (מצירי שיהיו עם שריים) יופיעו בארץ.

הג'אז האירופי בכלל והג'אז הבריטי בפרט שונים מהג'אז האמריקני — האבא הגדול והטוב. לרוב השוני אינו מחמיא לראשונים, אבל במקרים מיוחדים השילוב בין הג'אז האמריקני למסורות מוסיקליות אירופאיות יצר תוצאות מבריקות ומרתקות מהרכבה חיה ותוססת של המוסיקה הקלאסית, האתנית והג'אז.

בהופעתו של נגן הפסנתר הבריטי רוג'ר דין בארץ, שנערכה בשנה שעברה, יכולנו לראות את כל האלמנטים החיוביים של השילוב הנ"ל: מוסיקה מרתקת, שהיא אתגר לאוזן ולמחשבה ויחד עם זאת יפה מאוד. רוג'ר דין יהיה הפסנתרן ונגן הסינטסייזר (ימאהה די־אקס־7 כמובן) בהופעות שישה של גרהאם קולייר בארץ.

קולייר ינגן בסינטיסייזר מתוכנת (של רולנד) וינצח על נגניו. מה פתאום ניצוח, הרי מדובר בג'אז נכון, ניצוח הוא דבר מאוד לא שיגרתי כשמדובר בג'אז של ישיה חלקים ולא בביג־בן, אבל, ללא ניצוח קשה ואולי בלתי־אפשרי לנגן את היצירות המורכבות של קולייר. הוא נולד בשנת 37' וניגן בתזמורת הצבא הבריטי במשך 7 שנים. אחרי שזכה במילגה מעתון הג'אז הידוע ביותר „דאון ביט", עזב לבוסטון בארה"ב, לבית־הספר לג'אז בברקליי. בשנת 63' סבב בהופעות ביחד עם תזמורת „הרוח" של ג'ימי דורסי (אחד מהאחים דורסי) וחזר לאנגליה לאחר שנפגע בתאונת דרכים קשה. ב־64' הוא יצר את המהדורה הראשונה של הלהקה שתופיע בארץ — „גרהאם קולייר מיוזיק". ובאותו זמן ניגן ג'אז של החוף המערבי, שהיה פופולרי באותן שנים בקרב נגנים לבנים.

9 אלבומים

מאז הופיעה הלהקה ברחבי העולם היא הוציאה 9 אלבומים וזכתה להכרה גוברת והולכת כאחת מהמובילות בבריטניה, מה שהביא להקלטות רדיו רבות ופרוייקטים מיוחדים עם תזמורות גדולות, כמו תזמורת הרדיו הדנית הגדולה שהובלה בידי הבסיסט נילס הנינג — „אורסטר פדרסון".

במסגרת הלהקה הופיעו במשך השנים רבים מהבולטים שבנגנים הבריטים, בכללם קני ווילר, אלן סקידמור, הנלד רין, [illegible] טיילר וג'וד שורמן. קולייר בעצמו, שהחל את דרכו כבסיסט, מצא שהדרישות הגדולות של תפקידו, כמנצח־מוביל־כמאי, על הבמה, הרחיקו אותו המכלי שלו ולכן הוא מבצע [illegible] ממקום מושבו ליד המקלדת האלקטרונית. המוסיקה שנראה בהופעה תהיה מבוססת על צלילי הסינטיסייזר של המלחין ובה יתבססו באופן נרחב הנגנים ג'ף וורן בסקסופון הולך, אשלי בראון בתופים וכלי הקשה, ומיק הטון — הבסיסט שנחשב כאחד מהבסיסטים הצעירים בבריטניה. רוג'ר דין שיהיה, כאמור, הפסנתרן והקורייה בלוחם, כמו הגיטריסט הוותיק אד ספיגם, שנגן כבר 15 שנה עם קולייר וניגן עם סוני רולינס, אולדפילד ואיאן דיורי — אמני רוק.

קולייר הוא מלחין, נגן, מוביל להקה, מנצח, ג'אז ואפילו עיתונאי מבקר שזכה בהרבה פרסים והוקרה על פעילותו למען הג'אז ותפיסתו המיוחדת. לדעתו, יצירת ג'אז טובה צריכה לבטא עד כמה שאפשר, את האישיות

גרהאם קולייר — רענן בכל הופעה

המהותיים של ג'אז מאולתרו היכולה להיות רענן בכל הופעה.

הופעות „גרהאם קולייר מיוזיק" בארץ ייערכו באירגון אגודת הג'אז הישראלית ובתמיכת המועצה הבריטית ויפתח אותן הרכב ג'אז ישראלי.

מועדי ההופעות

בירושלים — גיראר בכר — 8.6;
בתל־אביב — בית ליסין — 5.6;
בעפולה — הפסתרון — 2.6;
ובעכו — באולמות האבירים — 4.6

מומלץ כחום לראות.

פסטיבל ישראל | תקווה לעולם אפור

„החווה" של קרויץ בביצוע „הבימה"

מאת טובה שטרנפלד

„החווה" — עוצמה פראית . בתמונה: יעל אמיתי ומוני מושונוב

פסטיבל ישראל בשיתוף תיאטרון „הבימה" מביא לנו עוד מחזה מבית היוצר של המחזאי הגרמני פראנץ קסוואר קרויץ, אשר הקהל הישראלי נתוודע באחרונה למבחר יצירותיו, הפי־עם — „החווה". את המחזה נתן בידיה של הבמאית הוותיקה, נולה צ'לטון, שחיפשה מסגרת מתאימה להעלאת יצירה חשובה זו.

קרויץ מיקם את מחזהו בגרמניה של שנות השישים וההפקה הנוכחית לובשת אופי אוניברסאלי — במקום העיר הגדולה מינכן, מדובר ב„העיר" סתמית. הכוונה היא להרגיש את הפיוטיות שבמחזה הפורצת גבולות של זמן ומקום. הדימויים החזקים, ההתרחשויות ומערכות היחסים המיוחדים המתרקמים לאורך המחזה, עומדים מעבר להכחנות היסטוריות. הדגש הוא על האופי האנושי הנצחי.

במרכז ניצבת דמותה של פאפי, ילדה מפגרת בת להורים מבוגרים, אנשי עמל כפריים ומחוספסים, שכל עולמם מצומצם בחווה שבה הם חיים. הדמות הרביעית היא של הפועל המזדקן, זאפ, החולם על החופש לו יזכה לאחר היציאה לפנסיה.

על המתרחש בין ארבע נפשות אלה אנו למדים בשורת תמונות קצרות — סצינות תמציתיות המכילות מעיינות של בדידות, כאב ואימה שמתוכם מבצבצים מומנטים של רוך וגילויי אהבה. באפי המפגרת היא, למעשה, הדמות היחידה שמתפתחת ומצליחה ליצור קשר משמעותי עם הסובבים, היא שמביאה את התקווה לעולם אפור ומשמים זה בדמות התינוק שהיא נושאת ברחמה, אותו זרע זאפ.

תמצית אמרנו, ואכן המסגרת הריאליסטית לובשת עיצוב מינימאליסטי שמעניק למחזה את האיכות הפיוטית, את העוצמה הפראית שיש בכל תנועה, מלה, ג'סטה. תפאורה כמעט ואין, התלבשות לא יוחלפו בקצב מסחרר והשינויים היחידים מתמונה לתמונה יהיו באמצעות האביזרים. המעברים מבחינת המשחק יהיו דרך דגש שיבוא לקראת סוף התמונה, מעין שיא שיקפא לפתע, ומיד אחר כך תמשכנה הדמויות להתנועע בטבעיות כמו מחפשות את דרכן.

ההפקה מתוכננת לעלות גם על במת תיאטרון „הבימה" מיד לאחר סיום הפסטיבל, עובדה הדורשת חזרות אינטנסיביות, שכן לדמותו של זאפ הפועל ייכנסו שניים — במסגרת הפסטיבל יגלם אותו מוני מושונוב, ואורי אברהמי יהיה זאפ על במת התיאטרון. כל אחד מהם מביא עימו איכויות משלו לתפקיד ובאינטראקציה עם יתר הדמויות נוצר משהו שונה, חדש למעשה.

בשביל יעל אמתי, מי שנבחרה על־ידי מורתה, הבמאית נולה צ'לטון, לגלם את באפי, זהו בית־ספר אמיתי. יעל המסיימת בימים אלה את לימודיה במגמה למשחק של החוג לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב, מתמודדת עם מטלת התפקיד הקשה וקוצרת מחמאות משותפיה להצגה — „הוריה" ליא קניג ונחום בוכמן הוותיקים וזאפ בגילומם של מושונוב ואברהמי. את דמותה של באפי יצרה לאחר התבוננות בת יומיים בתלמידי בי"ס למפגרים, היא נשענת על עיוותים פיזיים, בפרט על מימיקה חוקה של הפנים, ועל הלשון העילגת שבפי מוכי גורל אלה. עבודה ראשונה בתיאטרון מקצועי היא חוויה מרגשת, ליעל קל יותר משום שהיא נתונה תחת שרביט הניצוח של נולה צ'לטון, המיטיבה להכיר אותה, וכך הנחיתה לתוך קלחת התיאטרון הופכת רכה יותר.

קולנוע | ליל בלהות ברחובות הזועמים

„שגעון של לילה" ב„גת" תל־אביב

מאת יעל ישראל

„שגעון של לילה" – פסיפס מתוחכם. בתמונה – גריפין דיון

אחרי שעות העבודה יוצא פול הקט, מעבד תמלילים צעיר ומרובע, לסעודה שקטה בגפו במזנון־מהיר ניו־יורקי, שם הוא פוגש בנערה בלונדית חמודה בעלת זוות תמימה, ובחלק מרכזי מגרושי החיפוריות והחיזור של ניו־יורקים בודדים טיפוסיים ממנהטן הם מוצתים בטיטנוט סמודי־אינטלקטואלי על „חוג הסרטן" להנרי מילר. אבל ההתחלה בסגנון המאור וודי־אלני מפנה מקומה מיד לסחרורת המטורפת. העצבנות והקרתנות אופייניות למצלמתו של הניו־יורקי בבמאי אמריקה, מרטין סקורסזה, ששיכלל וסיגנן את המושג אורבניות לכלל כרך שהוא שאול תחתיות שקוע בדקדנס מנוכר מלא בחטאים, סכנות ואלימות עצורה ואמוך עשן אביך.

לפול, הבתור הסימפטי וגריפין דיון מפיק הסרט, הזכור גם כזומבי העליו מהסרט „זאב אמריקני בלונדון") שחשב שמצפה לו לילה סימפטי וצפוי בחברת נערה סימפטית, משתבשת הציפיות בזו אחר זו והוא נקלע למרדף לילי סהרורי. מפרך ומופרע ופוגש ביצורים מוזרים, ממש כמו במסעה של עליסה בארץ הפלאות, כשהוא בתפקיד עליסה והנערה משולה לשפן הממהר. מרדף שהוא לעיתים מפחיד אבל בעיקר מצחיק. אפשר שכל מה שקרה לו בליל הבלהות אכן היה, ואפשר שלא היה אלא פרי דמיונו או פירושיו הסובייקטיביים לגמרי.

חלום בלהה

קצר־נשימה ועל גבול הפאניקה בורח פול תחילה מהנשים הטוכעניות והמסרסות שעוגנות עליו ואחר־כך מהמון משולהב צמא־נקמה שבטוח שפול הוא הפורץ השכונתי. גורל מוזר שבעצם נקבע כבר מהתחלה, בסחרחורת המטורפת והסהרורית הזו, כה הכל נקבע מראש, מתרוצץ פול במשך לילה שלם כשמה שהוא בסך הכל רוצה זה להגיע הביתה בשלום, עד שבבוקר הוא נוחת למול משרדו כאילו הכל היה רק חלום, הבלהה נגמרת, הגיע יום חדש. כי אצל סקורסזה הבלהות מתרחשת לרוב בלילות, והלילות רוחשים עד מאור ומלאי פעילות. כך זה היה בסרטו המוקדם „רחובות זועמים" וכך ב„נהג מונית", שעסקו באלימות הכרך, ובבדידות העירונית בריאליזם נוקב.

אך „שגעון של לילה" (במקור שמו „אחרי שעות העבודה") מתעסק ברקוס, בבדידות ובאלימות האורבנית בתערובת מצמררת ומ־שעשעת של מרדף קפקאי עם יסודות של פארסה שחורה והומור מקאברי מעורך. את מקום הכבדות, העמקות והמשמעויות הקתוליות של סרטיו תפסו בסרט זה עודף איזכורים קולנועיים וספרותיים (נמסר מתוורה כמבני פול שבעלה היה מטורף על הסרט „הקוסם מארץ עוץ" ותמיד כשהתעלסו הוא היה שואג בשיא: „דורותי הכנעי!") ואין ספור משמעויות ומטאפורות. גם הסגנון הוא קודם כל הקפדה על קולנועיות. קולחת ומהירה בסגנון „הוודיאו קליפ" וויתור על גאורטיכות סטנדרטית, משהו שמזכיר את שהתרחש בסרטים „בתר בי", „סוואן, סוואן" ו„סורורים".

יורה לכל הכיוונים

„שגעון של לילה" הוא גם סרט מחושב מאוד שיורה לכל הכיוונים: החיים והמוות, סרט שבו לחפצים יש משמעויות כמו לאנשים והם יופיעו שוב כמו האקדח במערכה הראשונה, וכל הפרטים מטופלים ומקבלים משמעות ויתחברו בסוף לכלל פסיפס מתוחכם, מפתיע, מקורי וקליל וגם מעוות, היסטרי, מפחיד לעיתים ומצחיק עד מאוד. האינטלקטואליות־יתר של הסרט היא גם זו שמנעה ממנו להגביה למסמך אנושי חריף ומרגש כמו שהיה „נהג מונית". אבל על סרטו הנוכחי של סקורסזה צריך להסתכל כעל פארודיה על זרם הסרטים האורבניים העוסקים בניכור אנושי. גם על אלה שעשה סקורסזה, שפיתח את המושג „עיר חטאים" הלקוח מלאנה, כרכט ואחרים וכקולנוע מיסודות הפילם־נואר, וגם על אלה שאימצו את חתימה שלו או שעיבדוה בעצמם.

אם בסרטיו המוקדמים התייחס סקורסזה בכובד ראש למושג „עיר חטאים", בסרט זה הוא כמעט עושה מכל העניין צחוק. עליכן אין זה מקרה שלמועדון הפאנק העשן והמגנדר קוראים „ברלין", על שם העיר שלה מסורת קברט והקרנס ארוכה (איזכור ברור לסרט „קברט" ול„ברלין אלכסנדרפלאץ" של פאסבינדר), אלא שסקורסזה מסתכל על זה במבט מתייך אגם ניו־יורק כברטו נשארת בטופן, של דבר רק סמל לעיר חטאים, והכל נעשה עם גיחוך מרומז, מעוות, כפייתי, עצבני, לעיתים מקפיא דם, וכמעט היסטרי. אגב, עבודת הבימוי הסהרורית והפלאה של סקורסזה הביאה לו את פרס הבימוי בפסטיבל קאן האחרון.

פסטיבל קאן | הפרסים: תמיהות והסכמות

מאת שפרירה זכאי

רשימת הסרטים, הבמאים והשחקנים הזוכים בפסטיבל קאן כבר פורסמה. אבל היו גם סרטים טובים אחרים שהיו ראויים לפרס באותה מידה ולעיתים החלטות השופטים עוררו תמיהה ואי־הסכמה.

בימים האחרונים לפסטיבל, כשמרבית הסרטים כבר הוצגו, היו שמועות שונות על ההחלטה שתיפול בקרב חבר השופטים. בדבר אחד לא היה ספק: סרטו השוודי־צרפתי „קרבן" או „ההקרבה" של הבמאי הרוסי אנדרי טרקובסקי יזכה באחד הפרסים החשובים. ואכן, הוא זכה בפרס הגדול.

זה איננו סרט שיש טעם לספר את תוכנו. חייבים לצפות ולהתעמק בו, וזה לא קל. אבל כשנכנסים למצב הרוח המתאים הוא ממש מרתק. בתפקיד הראשי בסרט מופיע ארלנד ג'וזפסון, השחקן השוודי המצויין המוכר מסרטיו של אינגמר ברגמן. בכלל, יש משהו מאד ברגמני בסרטו של טרקובסקי, נוסף לעובדה שהוא צולם בשוודיה.

זה היה הסרט היותר מיוחד, אמנותי, פיוטי ופילוסופי מכל הסרטים שהוצגו בפסטיבל.

טרקובסקי לא היה מסוגל להגיע לקאן לקבל את הפרס בגלל מחלתו האנושה, והוא שלח את בנו שעלה לבמה והודה בשמו לקהל ולשופטים.

גם צלם הסרט, סוון ניקויסט, זכה בפרס מיוחד על צילום מלא האווירה.

הימרו רבות גם על סרטו של אלן קבלייה „טרזה", זהו סיפור חייה של טרזה מרטין, שבגיל צעיר מאוד החליטה להצטרף למסדר הנזירות הכרמליטי. זהו מסדר שהמשטר בו חמור במיוחד ודורש מסירות, דבקות במטרה וחיי פשטות וצנע. בגלל גילה הצעיר לא נתקבלה טרזה למסדר, אבל החלטתה היתה כה נחושה עד שהיא הגיעה עד האפיפיור כדי לקבל את אישורו להיכנס למנזר. אולם כוונותיה הטובות ובריאותה הרופפת לא עמדו במאמץ הקשה והיא מתה משחפת בשנת 1897 ובשנת 1925 היא הוכרזה כקדושה על־ידי הכנסיה הקתולית.

הסרט ערוך כעין אלבום, כשכל תמונה היא דף חדש. הוא מינימליסטי ו„נקי" מכל אפקטים מיותרים, בקול, בצילום ובעריכה. יש בו זכות ופשטות וזה כנראה מה שכבש את לב השופטים.

הקונפליקט הנצחי

הסרט שזכה בפרס „דקל הזהב" הוא „המיסיון" או „השליחות" של רולנד ג'ופה. ראוי לציין, שזה בסך הכל סרטו השני של ג'ופה. הראשון היה „דמעות של שתיקה" על המלחמה בקמבודיה, שזכה בשנה שעברה במספר פרסי אוסקר.

„המיסיון" הוא סרט רחב יריעה המתרחש ביערות העד של קולומביה ומתאר את הקונפליקט הנצחי בין האידיאלים לבין אינטרסים, בין הפוליטיקה והנשמות, בין הדת והרוחניות. כל זה על רקע הקולוניזציה של יבשת דרום־אמריקה על ידי הספרדים והפורטוגזים. והסרט הוא מלחמת הסופר והתסריטאי הנודע רוברט בולט. במרכז הסרט עומד נזיר (ג'רמי איירונס) מהמסדר הישועי, שלקח על עצמו שליחות להביא את אור הנצרות ליערים האינדיאנים ולהקים למענם כנסיות [illegible] הג'ונגלים. לצידו עומד סוחר עבדים לשעבר (רוברט דה־נירו), שמצטרף לשליחות כדי לכפר על פשעיו — הוא רצח את אחיו בגלל אשה.

זה סרט מרשים מאוד ומרהיב עין אבל היו סרטים שלא נפלו ממנו ושהיו ראויים לפרס באותה מידה. אם רצו לפצות סרט אמריקני אמנותי־מסחרי, אפשר היה למשל את „רכבת לחופש" בבימויו של אנדריי קונצ'לובסקי ובהפקת „קנון". זהו סרט קשה לעין, מותח מאוד, משוחק מצוין על־ידי ג'ון ווייט ואריק רוברטס (שניהם מועמדים לאוסקר השנה על משחקם בסרט זה) ומצויין מבחינה טכנית.

מעניין לציין, ואולי אין זה מקרה, ששלושת הסרטים הזוכים הם סרטים קתוליים, שניים בצורה מובהקת [illegible] והשלישי („הקרבן") באספקטים [illegible] שבו.

כתבה חמישית בסקירה.

תיאטרון | בסר ותורן — זוכי פרס מרגלית

פרס מאיר מרגלית יוענק היום לבימאי גדליה בסר ולתפאורן רוני תורן. הטקס, במעמד שר החינוך והתרבות יצחק נבון, יתקיים באולם תיאטרון החאן הירושלמי.

בחלק האמנותי יועלה קטע מתוך „פלשתינאית" בביצוע שחקני התיאטרון העירוני חיפה וקטע מתוך „אותו ואת בנו" בביצוע הגר ירדן מתיאטרון באר־שבע.

ינחה את הטקס ד"ר דן רונן. חברי ועדת השופטים הם חנה מרון, אהרון מגד וד"ר אליקים ירון.

למעלה מ־100 אלף איש שרקו אמש בוז לנבחרות שפתחו את אליפות העולם בכדורגל במכסיקו־סיטי

איטליה ביזבזה זמן ובולגריה הישווה

אלופת העולם עלתה ליתרון 1:0 בדקה ה־44 מרגלי אלטובלי ★ במחצית השנייה הירבו האיטלקים להחמיץ ולהשהות את המשחק ★ המגן הבולגרי סירקוב ניצל זאת בשער שוויון בדקה ה־85 – 1:1

פאולו רוסי (משמאל), כוכב נבחרת איטליה במשחקי הגביע העולמי בספרד, לא נכלל אמש בהרכב נבחרתו אך נהנה מרקדני מקסיקו בטקס הפתיחה (צילום רדיו: איי.פי.)

שירות „על־המשמר"
מקסיקו־סיטי

אלופת העולם, נבחרת איטליה, החמיצה אמש נצחון במשחק־הפתיחה באליפות העולם ה־13 כשנגררה בתיקו — 1:1 עם בולגריה, לעיני 112 אלף צופים באיצטדיון אצטקה במקסיקו־סיטי.

האיטלקים שלטו במשחק, אך כשלו בבעיטות המסיימות לשער הבולגרי. רק פעם אחת מצא הכדור האיטלקי את הרשת מבעיטה של החלוץ אלטובלי, בדקה ה־44.

הבולגרים, שמיטטו לסבו את שערו של האיטלקי גאלי, שיחקו בצורה שקופה, ונבלמו בקלות ע"י ההגנה האיטלקית החסונה. האיטלקים שניסו במחצית השנייה לבזבז זמן נדהמו בדקה ה־85 משער שוויון בולגרי מפתיע שנכבש בנגיחה ע"י המגן סירקוב.

112 אלף הצופים חזו במשחק נוקשה של שתי הנבחרות. השופט השבדי פרדריקסון נאלץ לשלוף שלוש פעמים את הכרטיס הצהוב לעברם של מרקוב (בולגריה) ברגומי ושיריאה מאיטליה.

האיטלקים שיחקו בבטחון רב והכדור נע בדייקנות משחקן לשחקן. עושה המשחק של איטליה היה הקשר דה־ז'נרו שמספר מסירות שלו מצאו את חבריו בעמדות־כיבוש קורצות אך הבעיטות המסיימות של אלטובלי, דה־נאפולי וגלדריסי היו לקויות.

רק בדקה ה־44 צהלו האיטלקים. דה־ז'נרו הגביה כדור־עונשין הישר לעברו של אלטובלי, שהסתער על הכדור ומהאויר בעט לרשת הבולגרית — 0:1.

במחצית הראשונה החמיצו האיטלקים לפחות שלוש הזדמנויות לכבוש שער. לבולגרים ניתנה הזדמנות מצויינת, אותה החמיץ כובש שער־השוויון סירקוב, שנגח לחוץ כדור מול השער האיטלקי, בדקה ה־30.

גם במחצית השנייה שלטה איטליה וקונטי, דה־נאפולי ושיריאה, הבלם הקידמי, החמיצו מול השוער הבולגרי מיכאלוב. בדקה ה־60 קיבל שיריאה כדור מול השוער הבולגרי, אך מיכאלוב קלט את הכדור בזינוק אמיץ מול הבלם המצטיין של איטליה.

החילופים שנעשו בבולגריה במטרה לרענן את השורות הועילו יותר מכניסתו של ויאלי באיטליה, במקום ברונו קונטי שנפצע.

האיטלקים החלו לשחק על זמן, אך גם כך יכלו בדקה ה־70 לכבוש שער נוסף. ויירחובוד בעט נפלא מ־18 מטר והכדור פגע ברשת העליונה. מנגד (ב־71) יכול היה המחליף הבולגרי קונסטנטינוב לקנות את עולמו כשלאחר בעיטת קרן כשל מול השוער האיטלקי גאלי.

האיטלקים החמיצו שער נוסף בדקה ה־72. דה־ז'נרו הגביה וקבריני נגח ממטר מעל למשקוף שער בולגריה.

קודם לכיבוש שער השוויון החמיץ אלטובלי הזדמנות להבקיע שער שני כשקיבל מסירה מדוייקת מהמחליף ויאלי, ונכשל מול מיכאלוב.

האיטלקים, שניסו להרוויח זמן נדהמו בדקה ה־85 משער שוויון נפלא: המגן הפורץ סירקוב נגח במפתיע מסירת־עומק לפינה השמאלית של גאלי — 1:1.

● איטליה: גאלי, ברגומי, קבריני, שיריאה, ויירחובוד, דה נאפולי, קונטי (ויאלי), דה־ז'נרו, גלדריסי, בגני, אלטובלי.

● בולגריה: מיכאלוב, סירקוב, ארבוב, דימיטרוב, מרקוב, זדרקוב, סדקוב, איסקרנוב (קונסטנטינוב), מלדאנוב, גוספודינוב (אלייסקוב), גטוב.

מועדון האלופים

1930	אורוגוואי
1934	איטליה
1938	איטליה
1950	אורוגוואי
1954	מערב־גרמניה
1958	בראזיל
1962	בראזיל
1966	אנגליה
1970	בראזיל
1974	מערב־גרמניה
1978	ארגנטינה
1982	איטליה

החלוץ הבולגרי המסוכן מלאדנוב והאיטלקי המצטיין ויירחובוד במאבק על הכדור (צילום רדיו: איגמ)

מגן בולגרי בולם אמש את האיטלקים קונטי ודה־נאפולי (צילום רדיו: איגמ)

ביארזוט מאוכזב: „קיבלנו עונש"

המאמן האיטלקי אנצו ביארזוט אמר אמש לאחר תוצאת התיקו, אותה השיגה נבחרתו עם בולגריה (1:1): „הגיע לקבוצתי לנצח, אך החמצנו 3־4 שערים בטוחים. נענשנו על שלא הבקענו יותר משער אחד. זה כדורגל, וצריך להשלים".

המאמן הבולגרי איוון ווצוצב ציין: „הגיע לנבחרתי תיקו: היו לנו מספר הזדמנויות להשוות במחצית השנייה וניצלנו אחת מהן. נבחרות איטליה, ארגנטינה ובולגריה, שוות בכוחן וכל אחת מהן מסוגלת להעפיל לסיבוב השני. במשחק נגד איטליה היתה נבחרתי בלחץ, בגלל מעמד הפתיחה החגיגי".

● גוליו סזאר רומרו, כוכב נבחרת פאראגוואי והצהיר אמש במקסיקו־סיטי, שלא ישחק באירופה „בעד כל הון שבעולם".

לסאנטנה יש בעיות לא פירסם הרכב בראזיל

שירות „על־המשמר"

מאמן נבחרת בראזיל, טלה סאנטנה, איכזב אמש את מאות אנשי כלי התקשורת בגוואדלאחרה, כאשר הודיע שלא יוכל לפרסם את הרכב נבחרתו אתמול, למרות הבטחתו.

תחילה הודיע סאנטנה שיפרסם את ההרכב בשבת בבוקר, אבל לבסוף החליט לפרסמו רק היום.

דובר המשלחת הבראזילאית, לואיס מטו, אמר שהאיחור בפרסום נבע מכך שסאנטנה טרם החליט לגבי שני שחקנים.

פרשנים החלו מייד בניחושים והעלו את הסברה כי למאמן בראזיל יש בעיות רציניות.

גם מאמן נבחרת ספרד, מיגואל מונוז, הודיע כי לא יפרסם את הרכב נבחרתו. הוא עדיין לא יודע אם עושה המשחק שלו, רפאל גורדילו, שלקה בקלקול קיבה, יוכל לשחק.

סקרנות רבה לקראת המשחק בראזיל — ספרד

נבחרות הכדורגל של בראזיל וספרד יפתחו הערב ב־9, שעון ישראל, בגוואדלאחארה את משחקי בית מספר 4 בגביע העולמי. בבית זה נכללות גם נבחרות אלג'יריה וצפון־אירלנד.

המיפגש האחרון בין שתי הנבחרות היה בגביע העולמי בשנת 1978 בארגנטינה, ובו סיימו השתיים את המשחק בתיקו 0:0.

מאותו הרכב של בראזיל נותרו השוער ליאו, המגינים טונינו ואוסקר, והקשרים אדיניו וזיקו. מהרכבה של ספרד לא נותר אף שחקן. גם בשנת 1950 נפגשו השתיים ואז הביסו הבראזילאים את הספרדים — 6:1, כשהמצטיין היה החלוץ אדמיר.

במשחק נוסף הערב, בבית ג', יתמודדו נבחרות צרפת וקנדה, בעיר ליאון. משחק זה יחל ב־1 אחר חצות, שעון ישראל. שתי נבחרות אלו לא התמודדו מעולם ביניהן.

עניין מיוחד מעורר במקסיקו־סיטי כוכבה של נבחרת צרפת, מישל פלטיני, הנחשב לכדורגלן מספר 1 בעולם.

שתי שופטות סובייטיות נפסלו

שתי שופטות סובייטיות בהחלקה־על־קרח הושעו מתפקידן האחת לשלוש שנים והשנייה לשנה אחת, בעוון שיפוט משוחד באליפות ה־41 של האיגוד הבין־לאומי למחליקים, שהתקיימה אתמול בקלגרי, ארצות־הברית.

השופטת שהושעתה לשלוש שנים היא נטליה דנילנקו, שהעניקה ניקוד של 5.9 למחליק סובייטי, אף על־פי שנפל פעמיים ונעזר בידו כדי לייצב את עצמו.

השופטת השנייה היא לודמילה קובשכסקיה, ששפטה בצורה משוחדת בתחרויות שונות בשנתיים האחרונות.

פרקיס נוצח בזוגות מעורבים

הטניסאי הישראלי שחר פרקיס והאירלנדית ג'ולי ריצ'רדסון נוצחו אמש ברולאן־גארוס בסיבוב הראשון בזוגות ע"י הספרדים ארנטיה סנצ'ס ועמנואל אורנטס — 6:3, 6:4.

בדנמרק יחלקו בירה חינם על כל שער...

מאת עלי כהן, כתב „על המשמר" בדנמרק

קדחת מסחרית תיתה בסוף השבוע בדנמרק לקראת פתיחת אליפות העולם בכדורגל. בתי־חרושת ומסעדות בדנמרק הכריזו כי כל אורח שיהיה מכח מנת שנבחרתה האהובה של דנמרק תבקיע שער, יזכה ל... כוס בירה חינם, על חשבון־הבית.

חברות להשכרת מכשירי וידאו [illegible] על מבצעי הנחות מיוחדים הקשורים בתחרה לצפות המשחקים. [illegible] הימר והחליטה חברה אחת שמי שישכור וידאו לכל תקופת המשחקים ונבחרת דנמרק תעפיל לגמר, יוכל ליהנות מתשלום סכום סמלי של כתר אחד ליום (כ־12 סנט אמריקאים).

[illegible] הטעשועים, ה„טיבולי", הוצבו מסכי טלוויזיה ענקים של [illegible] מטר, שיאפשרו לצופים לצפות את המשחקים, גם בשעות הלילה.

בעוד שנבחרתה של דנמרק עושה את צעדיה הראשונים במקסיקו במאבק על הכדור, נודע כי המאמן הלאומי של הנבחרת, הגרמני סיפ פינטסק, נענה להצעת כספית נכבדת מצד [illegible] מערב־גרמניה בעונה הבאה.

הכדורגל הזה [illegible] של 800 [illegible] [illegible] בדנמרק, [illegible]

שים לב

ישראל והחגיגה הגדולה

אצלנו סוף החגיגות. הפועל תל־אביב — אלופה; בית״ר ירושלים — מחזיקת הגביע. תשומת־ליבם של אוהדי הכדורגל שלנו תועתק לחגיגה הגדולה, שלב הגמר בגביע העולמי, שהחל אמש במקסיקו־סיטי, ויימשך לאורך כל חודש יוני.

מכדורגל טוב בוראי שניהנה. סו־סוף מיפגש של 24 הנבחרות הטובות בעולם. אבל כבר ברור עכשיו שבשלב הראשון יהיו משחקים חסרי־עניין ואיכות שכן נבחרות לא מעטות עלו למקסיקו בגלל השיטה הנהוגה בגביע העולמי — החלוקה הגיאוגרפית. פיפ"א, ובעיקר ראשה, המבקש לזכות בקולות העולם השלישי, הלך לקראת מדינות אלה, וכמובן שפגע בכך ברמת האירוע, לפחות בראשיתו.

משחקי הגביע העולמי, או אם תרצו אליפות העולם, מעוררים תהודה בלתי־רגילה. הכדורגל הפופולארי ישתלט החודש לחלוטין על כלי־התקשורת. הוא ידחוק הצידה אירועים מדיניים, עיני הכל יעקבו אחרי מהלך הכדור באיצטדיוני מקסיקו.

גם ישראל תיהנה מצפייה ישירה במשחקים, אבל האירוע גורם לנו צביטה בלב. היכן הם — והיכן אנחנו. רק פעם אחת, במקסיקו 1970, פילסנו דרך לחבורה המכובדת. הפעם נשתדל לשכוח את הכדורגל הירוד שלנו וליהנות ממבצעי זרים.

מציאות ישראלית מרה בזירה הבין־לאומית.

★ ★ ★

יורקים לבאר ממנו שותים

עם מיוחד הם שופטי הכדורגל שלנו. לא פעם נחנים מכשלון חבריהם. יותר מזה, הם מצפים למעידות של עמיתים. האם הדבר יקדם אותם? שטויות. ליהפך, תרומתם של השופטים מתגמדת מאחר שיורקים לבאר ממנה הם שותים.

ראיתי שופטים בעבר ושופטים בהווה „מתמוגגים" בהנאה מפרשת השופט צבי שריר, לאחר תקרית־השער במשחק המכריע בין הפועל ת"א ומכבי חיפה. שופטים, שאינם מגיעים לקרסולי שריר, ניתחו ב„הנאה עילאית" את מקרה הנבדל.

גרוע יותר, גם איגוד השופטים והיו"ר שלו, לא התייצבו בצורה נאותה להגנת עמיתם.

לא יעזור לאף אחד. גם לא ל„אוהביו" של שריר באיגוד השופטים. צבי שריר הוא שופט טוב ומהימן. אמת לעתים מרגיז כאשר מנסה „לגנוב הצגה". זה עניין שבאופי אבל אומץ, ידיעה בחוק וניהול משחק יכולים ללמוד ממנו הרבה שופטים.

מחול־השדים סביב שריר שהתנהל בשבוע שעבר חשף את שופטי הכדורגל כולם להתנכלויות. כי ברגע שהותירו אותו בודד במערכה פגעו בכל המערכת.

היום — שריר; מחר — מישהו אחר. גם מאלה ש„תגגו". כשמכים כנרון מתפזרים השביבים לכל עבר.

★ ★ ★

גיאוגרפיה בכדורגל

פאפואה, גיניאה החדשה ואיי פיג'י. איפה הם? צריך שיעור בגיאוגרפיה בהפקת ההתאחדות לכדורגל. אלה יהיו יריבות ישראל בטורניר הקדם־אולימפי במברואר 1988, בנוסף לאוסטרליה ולניו־זילנד.

זה היה מצחיק אילו מצבנו לא היה עצוב כליכך. אנו צועקים כל־הזמן אירופה ומשבצים אותנו בקבוצה איים ב„סוף העולם". תיאטרון־האבסורד עוד יהיה כאשר מאמן נבחרת ישראל יסע, ערב פתיחת המשחקים, ל„רגל" אחרי נבחרות אלה... זו כבר נורמה שחיזק אותה המאמן הפורש יוסף מירמוביץ.

אנחנו רוצים שיהיו משחקי בית וחוץ בטורניר הקדם־אולימפי... פאפואה, או איי פיג'י, נגד ישראל ברמת־גן, רעיון גדול.

כשקיבלנו את השיבוץ היה לנו רע על הלב. למה הנענה אחרי כל הנסיעות של ראשי ההתאחדות לכדורגל גרמו לשפל־המדרגה. בשביל זה היו צריכים לנסוע שלושה נציגים לקונגרס פיפ"א במקסיקו־סיטי?

זהירות בדיקות סמים!

הוועדה הרפואית במקסיקו־סיטי הודיעה כי תערוך בדיקות סמים בכל משחק בגביע העולמי.

ד"ר אורליו פרז טויוסה, יו"ר הוועדה הרפואית, אמר כי הבדיקות ייעשו בכל משחק החל מאמש, במשחק־הפתיחה בין איטליה ובולגריה.

התפיסה האחרונה של כדורגלן שנטל סמים היתה ב־1978 כאשר ווילי ג'ונסטון, הקיצוני הימני של סקוטלנד, נשלח הביתה לאחר שבבדיקה שנעשתה הוכחה שהכדורגלן נטל סמי־מרץ. הכדורגלן הגיב כי נטל כדורים כדי להוריד את חומו, אבל טענותיו לא התקבלו ע"י הוועדה הרפואית של פיפ"א.

יו"ר הוועדה הרפואית במקסיקו מסר כי תוגרלנה שני כדורגלנים ויבדק תברגע בהפסקה. תוצאות הבדיקה תמסרנה חמש דקות לפני סיום המשחק.

האבאלנג' — נשיא בפעם הרביעית

נשיא פיפ"א, ג'ואאו האבאלנג', בן ה־70 מבראזיל, נבחר שלשום בפעם הרביעית לארבע שנים נוספות. בתום הקונגרס שבו השתתפו כל חברות ההתאחדות הבין־לאומית — 150 במספר, וביניהן ישראל.

האבאלנג' שנטל את התואר ב־1974 מהאנגלי סר סטנלי ראוס, ששאיפתו הגדולה היא להיבחר כנשיא פיפ"א כאשר בראזיל תארח את המשחקים ב־1994.

המועמדת ב־1990 היא איטליה, ובשנת 1998 — צרפת. ב־2002 תהיה זו יפאן שמועמדת לארח את גמר הגביע העולמי.

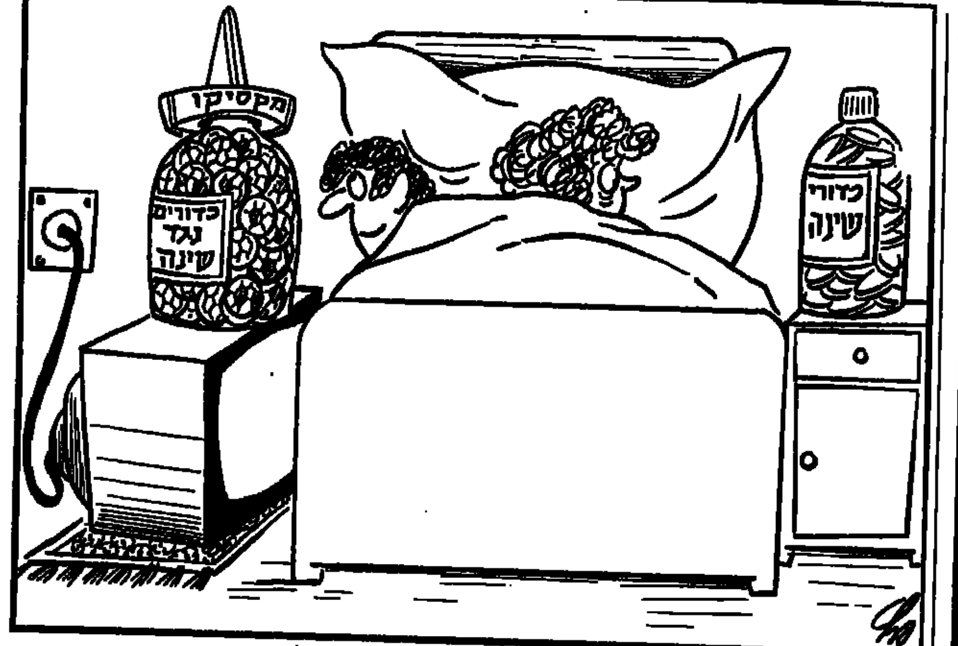

כרטיס ב־100 דולר לפתיחה בשוק השחור

לפני פתיחת המשחק בין איטליה ובולגריה, עלו מחירי הכרטיסים בצורה תלולה.

למשחק הראשון באצטדיון אצטקה נמכרו כרטיסים ליציע המרכזי במחיר של 100 דולאר, למרות שמחירם הרשמי הוא 20 דולאר.

יש להניח כי הכרטיסים שימכרו בשוק־השחור, לקראת משחקי נבחרת מקסיקו יהיו גבוהים יותר.

שגעון של מחירים בגוואדלחארה

בגוואדלחארה קפצו מחירי בתי־המלון בצורה מדהימה.

תייר במלון צנוע, שנרדם בשקט תמורת 9000 פזות, נמצא למד למחרת, כי מעתה יהיה עליו לשלם 36,000 פזות על אותה מיטה.

במלונות הפאר עולים המחירים מעל 60,000 פזות.

שחקני מרוקו הסתפרו

שחקני נבחרת מרוקו, שמשחקם הראשון יהיה מחר נגד פולין, דאגו להופעה נאה.

ואכן, ספר מהעיר מונרטיי ביקר אצלם במלון בצ'רידו, וכל השחקנים זכו לטיפולו הנאמן. (ע"צ)

בולגריה קבעה שיא עולמי 2.08

סטפה קוסטנטינובה מבולגריה שיפרה אתמול בסופיה בס"מ את השיא העולמי הקודם בקפיצה לגובה, שהיה שייך לה ולבת־ארצה אנדונובה, בניתרה ל־2.08 מטר.

● אתלטי ברית־המועצות ביטלו את הופעתם בסאס־חוזה, קליפורניה, בתחרות על הפרס הגדול שהחלה אמש הנימוק לביטול לא נמסר.

צ'סנאקוב הדיח את וילנדר

אלוף אשתקד באליפות צרפת הפתוחה בטניס ברולאן־גארוס, בפאריס, השבדי מאטס וילנדר, נוצח אתמול בסיבוב השלישי ע"י הסובייטי הבלתי־מדורג אנדריי צ'סנאקוב — 6:2, 6:3, 6:2.

צ'סנאקוב התמודד לפני כשנתיים עם טניסאי ישראל בגמר גביע־דייוויס וכבר אז הוכיח כי צפוי לו עתיד מזהיר.

אלופת אשתקד, כריס אוורט־לויד, הפגנה פיגור לנצחון על הארגנטינית גבריאלה סבאטיני, הצעירה ממנה ב־15 שנה. לנצחון — 6:1, 6:3, 6:8.

אנרי לקונט מצרפת, המדורג שמיני, שהדיח ביום חמישי את הישראלי עמוס מנסדורף, עמל קשות כדי לנצח בסיבוב השלישי את מוטה מבראזיל — 6:3, 6:1, 10:12.

● פאנאתינאיקוס אתונה זכתה בכתר הכפול. ביוון כאשר הביסה בגמר הגביע היווני את אולימפיאקוס פיראוס — 4:0.

● באוסטריה נטלה אוסטריה וינה את התואר הכפול כשניצחה בגמר את בת־עירה, ראפיד — 3:1.

● בורוסיה דורטמונד נשארה בליגה הראשונה במערב־גרמניה לאחר שהביסה במשחק הקובע את פורטונה קלן, שסיימה שלישית בליגה השנייה — 8:0.

● ברצלונה עלתה למצ־גמר גביע הליגה הספרדי בכדורגל לאחר שניצחה את ג'ירונה — 1:0 בתום ההארכה.

התלמידים לא ישוחררו

מקסיקו כולה אחוזה בקדחת הכדורגל. כשני מליארדי אוהדים צופים במשחקי הכדורגל באמצעות הטלוויזיות ברחבי העולם, אולם שלטונות מקסיקו לא עשו דבר עבור תלמידי בתי־הספר.

משרד החינוך פירסם חוזר תקיף, בו נאמר כי אין לשחרר את התלמידים בשעות המשחקים מ־12 עד 4 אחה"צ, מאחר שנגרם פיגור רציני בגלל רעידת האדמה שפקדה את הבירה בספטמבר אשתקד.

אסון צ'רנוביל לא השפיע

אנתוני פייצ'ניצ'ק, המאמן הפולני, הכריז ביום שישי, בתשובה לשאלות עתונאים, כי האסון הגרעיני בצ'רנוביל לא שיבש כלל את הכנות נבחרתו לקראת המונדיאל. „יכולנו לשחק במתוכנן נגד נירנברג ופרנקפורט במערב־גרמניה, ותוכנית האימונים שלנו לא השתנתה" — אמר.

אליפות אירופה בשנה הבאה באתונה ובסלוניקי

בקונגרס פיב"א, המתקיים בלונדון, הוחלט כי משחקי אליפות אירופה דרגה א' בכדורסל, שיוערכו בשנה הבאה ביוון, יתקיימו בשני בתים באתונה ובסלוניקי.

פיב"א דחתה את דרישת יוון המארחת לקיים את משחקיה בסלוניקי. פיב"א טענה כי הקהל בעיר זו הוא פאנאטי, ועשוי להזיק ליוונים. לפיכך שובצה יוון בבית המשחקים באתונה.

הגרלת המשחקים תהיה היום או מחר.

החלטה נוספת בקונגרס פיב"א בלונדון מתייחסת לקבוצות מתפרעות. הוחלט להחמיר בעונשים על קבוצות סורחות. קבוצות רבות שהוטלו עליהן קנסות וביקשו חנינה, לא נענו.

שיאים במונדיאל:

שוער מקסיקני הופיע בחמש אליפויות עולם

אובה זילר — 21 שערים ★ חמישה שחקנים הבקיעו רביעיות ★ ארבעה שיחקו בגמר בשתי נבחרות

מאת שבח פלבריט

נבחרת הכדורגל של בראזיל מחזיקה בשיא ההשתתפות בשלבי הגמר בגביע העולם. היא נטלה חלק בכל 12 האליפויות שהוו מאז החלו המשחקים ב־1930 במונטבידיאו. במקסיקו תהיה זו הופעתה ה־13.

● שתי נבחרות נטלו עד כה שלוש פעמים את הגביע העולמי: בראזיל (1958, 1962, 1970) ואיטליה (1934, 1938, 1982). 11 כדורגלנים משתי הנבחרות היו בהרכבים שזכו פעמיים בגביע העולמי: החלוצים האיטלקים מאצה ופראריי (1934־1938) והבראזילאים גילמאר, דיאלמה ונילטון סאנטוס, זיטו, דידי, גארינצ'ה, וואוה, זאגאלו (1958־1962) ופלה (1958־1970).

● בשיא ההופעות בשלבי הגמר מחזיק השוער המקסיקני קארבחאל (1950, 1954, 1958, 1962, 1966).

● בשיא השערים בשלבי הגמר מחזיק החלוץ המערב־גרמני אובה זילר שהבקיע 21 שערים בשנים 1958, 1962, 1966 ו־1970.

● את הנצחונות הגבוהים ביותר בשלבי הגמר קצרו שתי נבחרות הונגריה, פעמיים — 9:0 נגד קוריאה ב־1954 בשוויץ ו־10:1 נגד אל־סלבאדור ב־1982 בספרד; יוגוסלביה הביסה ב־1974 במערב־גרמניה את זאיר 9:0.

● במשחקי ספרד ב־1982 הובקע מספר השערים הגדול ביותר — 146.

● מספר השערים הגבוה במשחקי־גמר הובקע ב־1958 בשטוקהולם כאשר בראזיל הכניעה את שבדיה 5:2.

● הכדורגלן הצעיר ביותר שהופיע בגמר הגביע העולמי היה פלה ב־1958, כאשר היה בן 17 ושמונה חודשים.

● השחקן המבוגר ביותר היה שוער נבחרת איטליה שזכתה את גביע העולם ב־1982, דינו זוף. הוא היה בן 41 וארבעה חודשים, בעוד שהשוער האירי פט ג'נינגס יחגוג באמצע החודש את יום הולדתו ה־41.

● בשיא ההבקעות בשלבי גמר גביע העולם מחזיק הצרפתי ז'יסט פונטן — 13 שערים ב־1958 בשבדיה.

● חמישה כדורגלנים מחזיקים בשיא ההבקעה במשחק אחד — ארבעה שערים: הברזילאי ליאונידס והפולני וילימובסקי (1938), [illegible] (בראזיל גברה על פולין ב־1938 בתוצאה 5:6), [illegible] הונגריה על מערב־גרמניה 8:3 [illegible] [illegible]

● האנגלי ג'ף הרסט מחזיק בשיא ההבקעה במשחק גמר — שלושה שערים לרשת של מערב־גרמניה (4:2 בהארכה) ב־1966 בלונדון.

● ארבעה כדורגלנים השתתפו בשתי נבחרות בשלבי הגמר: [illegible] ב־1930 בנבחרת ארגנטינה [illegible] איטליה [illegible] 1934 [illegible] 1962 [illegible] פושקאש [illegible] הונגריה וב־1962 בנבחרת ספרד [illegible] בראזיל וב־1962 בנבחרת איטליה.

● בשיא הצופים בשלבי הגמר [illegible] 774022 [illegible] 1974 [illegible] [illegible] 1950 [illegible]

פלה הגדול לא ישחק הערב בנבחרת בראזיל אך הוא מהווה עדיין מוקד משיכה במקסיקו (צילום: איי.פי)

משחקי השלב הראשון

● (שידורי הטלוויזיה הישראלית)

● בית א': איטליה, בולגריה, ארגנטינה, דרום־קוריאה.
● בית ב': מקסיקו, בלגיה, פאראגוואי, עיראק.
● בית ג': צרפת, קנדה, ברית־המועצות, הונגריה.
● בית ד': בראזיל, ספרד, אלג'יריה, צפון־אירלנד.
● בית ה': מערב־גרמניה, אורוגוואי, סקוטלנד, דנמרק.
● בית ו': אנגליה, פולין, פורטוגל, מרוקו.

1 ביוני (הערב)

קנדה־צרפת (ליאון, 1 אחר־חצות); ספרד־בראזיל (גוואדלחארה, 9; שידור ישיר).

2 ביוני

ארגנטינה — דרום־קוריאה (מקסיקו־סיטי, 9); ברית־המ' הונגריה (איראפואטו, 9); מרוקו־פולין (מונטריי, 1).

3 ביוני

בלגיה־מקסיקו (אצטקה, מקסיקו־סיטי, 9); אלג'יריה — צפון־אירלנד (גוואדלחארה, 9); פורטוגל־אנגליה (מונטריי, 1; שידור ישיר).

4 ביוני

פראגוואי — עיראק (טולוקה, 9); אורוגוואי — מערב־גרמניה (קורטארה, 9; תקציר); סקוטלנד־דנמרק (נאזה, 1; שידור ישיר).

5 ביוני

איטליה — ארגנטינה (פואבלה, 9; שידור ישיר); דרום־קוריאה — בולגריה (מקסיקו־סיטי); צרפת — ברית־המועצות (ליאון, 9; תקציר).

6 ביוני

הונגריה — קנדה (איראפואטו, 9); בראזיל — אלג'יריה (גוואדלחארה, 9) אנגליה — מרוקו (מונטריי, 1).

7 ביוני

מקסיקו — פאראגוואי (אצטקה, מקסיקו־סיטי, 9) צפון־אירלנד — ספרד (גוואדלחארה, 9) פולין־פורטוגל (מונטריי, 1).

8 ביוני

עיראק — בלגיה (טולוקה, 9); מערב־גרמניה — סקוטלנד (קורטארה, 9; תקציר); דנמרק — אורוגוואי (נאזה, 1).

9 ביוני

הונגריה — צרפת (ליאון, 9; תקציר); ברית־המ' — קנדה (איראפואטו, 9).

10 ביוני

דרום־קוריאה — איטליה (פואבלה, 9); ארגנטינה — בולגריה (מקסיקו־סיטי, 9).

11 ביוני

מקסיקו — עיראק (אצטקה, מקסיקו־סיטי, 9); פאראגוואי — בלגיה (טולוקה, 1); אנגליה — פולין (מונטריי, 1; שידור ישיר); פורטוגל — מרוקו (גוואדלחארה, 1).

12 ביוני

צפון־אירלנד — בראזיל (גוואדלחארה, 9; תקציר); אלג'יריה — ספרד (מונטריי, 9).

13 ביוני

דנמרק — מערב־גרמניה (קורטארה, 9; שידור ישיר); סקוטלנד — אורוגוואי (נאזה, 9; תקציר).

גביע־האביב לחולון

שחיה

שחייני הפועל חולון זכו אתמול בגביע־האביב, שנערך בקיבוץ גבולות, בהשתתפות כ־200 שחיינים במסגרת ההכנות לקראת תחרויות 8 האומות שתהיה בחודש הבא בישראל.

המנצחים צברו 26 נקודות, לפני הפועל־ימק"א ירושלים — 250 והפועל ערד — 158 נקודות.

התוצאות:

★ גברים: 400 חופשי — זוהר וייס (הפועל בני־שמעון) — 4:08.52 דקות; 200 חזה — אלון כהן (מכבי ירושלים) — 2:44.05, לפני אבי אביטל (הפועל ערד) — 2:48.91; 100 פרפר — אמרי בן־עמי (הפועל חולון) — 1:04.60 דק', לפני תומר רוכינשטיין (הפועל ערד) — 1:04.95; 200 גב — אורי ברק (הפועל בני־שמעון) — 2:30.33 דק'; 50 חופשי — רזיאל רימר (הפועל גש"מ) — 24.70 שנ', לפני זוהר וייס — 25.55; 200 מעורב אישי — זוהר וייס — 2:24.16 דק', לפני אבי אביטל — 2:31.80.

בגילאי 15 ניצח גלעד רפאלי מקיבוץ גבולות, המופיע כהפועל אשכול — 2:30.08 דקות. הוא הגיע ראשון גם ב־100 פרפר — 1:08.64 דק'.

★ נשים: 400 חופשי — רפנה קול (בני־שמעון) — 5:01.77 דק', 200 גב — רוית שלה (הפועל ערד) — 2:38.10 דק'; 50 חופשי — רוית שלה — 29.98 דק', 200 מעורב אישי — רוית שלה — 2:49.36 דק'.

בגילאיות 15 ניצחה יעל קוטוביצקי (הפועל־ימק"א) ב־200 מעורב אישי — 2:41.50 דקות.

★ עקיבא דורון מהפועל מעברות ניצח אתמול בתחרות הליגה הלאומית באקרח אויר, לאחר שצבר 559 נקודות בהקרימו בשתי נקודות את דרן ודיי מהפועל פ"ת. מקתחרות נעדרו טובי קלעי האקדח העושים בתחרויות במערב־גרמניה.

בוסטון כבר מובילה 2:0

קבוצת בוסטון סלטיקס עלתה ליתרון 2:0 בגמר הפליי־אוף באן־בי־איי, בכדורסל לאחר שהכניעה במשחק השני את יוסטון רוקטס — 117:95.

בירד קלע 31 נקודות לבוסטון ואלגואן 21 ליוסטון.

השבוע ייערכו שלושה משחקים ביוסטון, לאחר ששניים הראשונים התקיימו בבוסטון.

הרכבים חסרים בפתיחת משחקי האינטרטוטו:

הפועל ת"א הובילה פעמיים ומכבי חיפה השוותה — 2:2

הפועל ת"א עלתה ליתרון בדקה ה־9 תמיר לינהארט הצעיר פרץ לבדו מחצי מגרש, הגנת מכבי חיפה קפאה, השוער אשר בלולו, יצא לקראתו, אולם לינהארט עבר גם אותו ומול שער חשוף גילגל את הכדור לרשת — 0:1.

מכבי חיפה הישוותה בדקה ה־26: ירון גבעול הגביה כדור משמאל, וצדוק מלכה נגח מקרוב לרשת — 1:1.

הפועל ת"א שוב עלתה ליתרון בדקה ה־68, כאשר המחליף, אחמד מוסא, שנכנס חמש דקות קודם־לכן, חלף על פני שלושה חיפנים ומ־16 מטר בעט לרשת — 1:2.

כעבור שתי דקות, הישוותה מכבי חיפה: איתי מרדכי הגביה משמאל, ועופר מזרחי הקדים את שוער הפועל ת"א, יום־טוב טליאס — 2:2.

שפט היטב אריה פרוסט.

* מכבי חיפה: בלולו, קלינגר (בלבול), אוסמו הגדול, ליאור רוזנטל, אוחיון, אוסמו הקטן (א. מרדכי), גרופר, גבעול, שלום לוי, עופר מזרחי, צדוק מלכה.

* הפועל ת"א: טליאס, שוקרון, מוסטרל, קרביאן, דוד הרשליקוביץ, רפי שמואל, הרמה, דאנו, לינהארט, נימני (גל הרשליקוביץ), בלושטיין (מוסא). **יוסף גלזר**

● כדורגל

8000 הצופים שניצלו את זכות־הכניסה החופשית כדי ליצור שיא ישראלי, ואולי גם אירופי, של כמות צופים במשחק אינטרטוטו, היו עדים לחלוקת נקודות בין שתי הגדולות בכדורגל הישראלי, הפועל תל־אביב ומכבי חיפה, שנפרדו בתיקו 2:2.

שתי הקבוצות הופיעו בהרכבים חסרים מאד ורק בודדים משחקני ההרכב הראשון שיחקו, אולם גם כך התנהל מאבק דו־צדדי מעניין, כאשר בלטה בו ההגינות המופתית. מי שציפה למשחק רווי חומר־נפץ — התבדה. החיפנים קידמו את פני האלופים בפרחים ונדמה כי „פרשת שריר" שככה.

ותיקי הגדנ"ע ניצחו — 0:2

קבוצת ותיקי הגדנ"ע, שכללה את דני מאנו, משה רומנו, גלילי דרחי, יחזקאל קצב וצבי פרקש. גברה אתמול במשחק חגיגי, במלאת 39 שנה למועדון הגדנ"ע בת"א, על קבוצת הנוער הנוכחית של המועדון — 0:2. משעריהם של רומנו ופרקש.

במשחק שפט צבי שריר.

130 בוגרי המועדון התחלקו אתמול לשמונה קבוצות וקיימו במגרש גדנ"ע יהודה טורניר. הטורניר נוהל ע"י שוני מוסקוביץ, המנהל את המועדון מזה 39 שנים.

שחקני מכבי חיפה צעקו לקוון:
„אתה מכור ורמאי; קיבלת שוחד, כמה?"

לאחר שנרגעו מעט הרוחות שיגר בסוף השבוע שופט הכדורגל צבי שריר את הדו"ח שלו על המשחק בין הפועל ת"א ומכבי חיפה (0:1), שהכריע את גורל האליפות.

בדו"ח כתב שריר כי הפסיק בדקה ה־85 את המשחק לשלוש דקות לאחר אישור השער, כדי להרגיע את הרוחות. מאמן מכבי חיפה, שלמה שרף והיו"ר, צבי וייצנר, התפרצו למגרש ואמרו לו: „בושה וחרפה. תתבייש לך. שלושה שחקנים של הפועל ת"א היו באופסייד. גילי לנדאו היה שלושה מטר באופסייד".

שריר כותב כי כמה שחקנים ממכבי חיפה — ציון מרילי, אברהם אבוקרט, ברוך ממן ורפי אוסמו — רצו לעבר הקוון רחמים שאשו ואליהם הצטרפו המאמן והיו"ר במטרה לשכנעו שהיה נבדל.

הקוון שאשו סיפר לשופט אחרי המשחק כי ממן ואוסמו צעקו לעברו: „אתה מכור ורמאי; קיבלת שוחד; כמה כסף קיבלת? אתה איש הפועל ת"א; לנדאו היה באופסייד ברור ושכל החיים זה יהיה על המצפון שלך".

שריר ציין עוד כי בעת כיבוש השער ראה ליד שער 7 רימון עשן בצבע אדום.

ביה"ד המשמעתי ידון בדו"ח ביום רביעי.

* גמר גביע־הנוער בכדורגל, בין קבוצות הפועל תל־אביב והפועל באר־שבע, יתקיים ביום רביעי באיצטדיון רמת־גן, ולא ביום שלישי כפי שפורסם קודם־לכן.

הפועל ת"א בדרך לכתר — ניצח בדרבי את מכבי ת"א

● טניס

טניסאי הפועל תל־אביב עשו בסוף השבוע צעד משמעותי לזכייה באליפות־המדינה לאחר שניצחו בשני משחקי המחזור התשיעי והעשירי. הם גברו על מכבי נתניה — 2:4, ועל מכבי ת"א באותה תוצאה.

יתר התוצאות שלשום ואתמול: מכבי הצפון ב' — מועדון הכרמל 2:4; אס"א ת"א — מכבי הצפון ב' 2:4; מכבי הצפון א' — אס"א ת"א 2:4; מכבי נתניה — מועדון הכרמל 3:3; הפועל צהלה — מכבי הצפון א' 3:3; הפועל צהלה — מכבי ת"א 3:3.

הטבלה לאחר 10 מחזורים: 1. הפועל ת"א — 12:48; 2. מכבי הצפון ב' — 26:34; 3. מכבי ת"א — 30:30; 4־5. מועדון הכרמל 31:29 ומכבי הצפון א' 21:39; 6־7. אס"א ת"א — 32:28 והפועל צהלה — 12:28; 8. מכבי נתניה — 38:22.

* עורך־הדין דב לוין, המדורג מספר 1 באליפות עורכי־הדין, העפיל אתמול לגמר לאחר שגבר על ישראל יעקובוביץ — 1:6, 2:6. בחצי־הגמר לזוגות ניצחו האוונר ואהוד דגן את עורכת־הדין ג'נין שטראוס ובן־זוגה פנחס מלמן — 6:3, 6:7, 3:6. האליפות תימשך השבוע.

● אופניים

גרי ניצח בגביע־המדינה

עמוס גרי מהפועל נצרת־עלית ניצח אתמול במירוץ גביע־המדינה באופניים לאחר שעבר 150 ק"מ באיזור רמלה — צומת נחשון — ירושלים, בזמן של 3:55.20 שעות. זהו הקדים את יאיר גרנות מהפועל חיפה.

במירוץ לנוער ניצח דוד צ'דמן מאגודת הרושנים.

● אריה רוזנטל מאגודת גלגלי־העץ גבעתיים ניצח אתמול במירוץ־אופניים שנערך באיזור רמלה לאחר שעבר 35 ק"מ בזמן של 1:04.18 — דק'.

שיא בחץ וקשת

גיורא ליפשיץ מהפועל ירושלים שיפר אתמול בתחרות ארצית בחץ־וקשת שנערכה בגבעתיים את השיא הלאומי לנוער, בו החזיק ב־5 נקודות כשקבע — 1144 נקודות.

בין הבוגרים זכה אילן נקש מהפועל גבעתיים — 1218 נקודות, לפני הווארד ליפשיץ, אביו של גיורא — 1143 נקודות.

מכמורת, מעגן־מיכאל ושדות־ים הצטיינו באליפות ההתישבות

● שייט

שייטי מכמורת, שדות ים ומעגן־מיכאל הצטיינו אתמול באליפות ההתישבות העובדת בשייט. זו נערכה בחוף מכמורת.

בדגם 350 ניצחו גיל שלפר וארז הצבי משדות־ים, לפני גולן קידר וגלעד אושר ממכמורת.

בדגם 420 הגיעו ראשונים אייל רוטפלט ואלה אורלנד ממכמורת.

בסנוניות זכתה הסירה בוקורה ממעגן־מיכאל, לפני מיכה־2 משדות־ים.

בגלשן תחרותי ניצח ערן ענבר ממכמורת, לפני אחיו עמית ענבר.

בגלשן עממי זכה סנפיר חייט ממכמורת, לפני שאול דונאי ממצר.

אמנון כהן, רכז מדור הספורט הבין־קיבוצי, חילק מגינים ופרסים למנצחים. התחרות נערכה בחסות סרף־פוינט.

אלימלך יחמיץ את טורונטו

מאת יצחק ויסתרוף

ישראל אלימלך, רכז קבוצת הכדורסל של הפועל חולון, לא יצטרף לנבחרת ישראל במסעה לטורונטו שבקנדה מאחר שלא החלים מפגיעות ברגלו.

אלימלך מתקשה לדרוך על רגלו ורופאו ציווה עליו מנוחה ארוכה.

פרידלנד זכתה בארבע מדליות זהב באליפות הפועל

● אתלטיקה

מאת אריה גיטלים

אורית פרידלנד, בת ה־14 מהפועל ת"א, זכתה אמש בתחרי־יוסף בארבעה מקומות ראשונים באליפות הפועל לנוער ע"ש אריה מאיר דיל באתלטיקה: ריצת 100 מ' — 12.61 שנ'; 200 — 25.98; 80 משוכות — 12.46 (שיא נערות) ובקפיצה לרוחק — 5.49 מ'.

בין התוצאות: עומר גרשון (באר־שבע) זרק דיסקוס — 53.82 מ'; הטיל כידון — 45.10 והדף כדור־ברזל — 13.11 מ'.

צח מגר מהפועל ת"א ניצח ב־100 מ' לגילאי — 11.34 וב־100 משוכות — 14.76 שנ'.

בין הנערות עד גיל 18 זכתה איריס גלעד (הפ. ת"א) ב־100 — 12.60 וב־200 — 25.65 שנ'.

מחוץ לתחרות קפצה גבי רוון מהפועל ירושלים לגובה — 1.78 מ' וצביה ויספלד ממכבי ת"א קבעה בהטלת כידון — 44.36 מ'.

קרני ניצח בגלגיליים

יאיר קרני מהפועל עמק־חפר ניצח אתמול במירוץ גלגיליים לאחר שעבר 10 ק"מ ב־31:80 דקות. השתתפו 400 רצים.

גבעת־חיים — אלופת הסיבוב

● כדורמים

קבוצת הכדורמים של הפועל גבעת־חיים, אלופת המדינה, זכתה אתמול באליפות הסיבוב הראשון בליגה הלאומית, לאחר שניצחה בסוף השבוע בשני משחקיה.

ביום שישי ניצחה גבעת־חיים את הפועל קרית־טבעון — 10:12. במיוחד הצטיין טל סנונית, שחזר מאיטליה והבקיע 5 שערים. אמש הכניעה הפועל גבעת־חיים במשחק־חוץ את מכבי קרית־אונו — 2:6. סנונית כבש שני שערים.

יתר התוצאות: מכבי קרית־אונו — הפועל גוש־זבולון 11:14; הפועל גוש־זבולון — הפועל פ"ת 10:19.

הטבלה

1.	הפ. ג. חיים	4	24:43	12
2.	מכ. ק. אונו	4	29:36	10
3.	הפ. ג. זבולון	4	50:51	8
4.	הפועל טבעון	4	44:49	6
5.	הפועל פ"ת	4	62:30	4

מאחורי הקלעים

אברהם קליין סירב להצטרף לאורגיית־שריר

טורק הזמין את לנדאו לשייט בים * „נסיעת אהבה" של שבתאי לוי * האוהד שבר את שתי ידיו * החליפות של ראשי שמשון ת"א בגמר הגביע * מיקי נעלב * מי יתחלף בנבחרת הכדורסל * מרכז אליצור קבע: רמלה קודמת לקרית־אונו

* * * כדורגלני הפועל ת"א נוסעים לחו"ל. הם יוצאים בהרגשה טובה. כתר האליות בכיסם. משחקי האינטרטוטו, שהחלו אתמול, לא כל־כך מטרידים אותם. מוטי חביב יודע לספר כי המאמן דוד שווייצר המריא בסוף השבוע בדרכו למשחקי הגביע העולמי במקסיקו. יוסי זאנה נסע לגרמניה. שבתאי לוי יטוס מחרתיים לארה"ב. גבי לסרי יצטרף לרעייתו קארולין בצרפת ומשה סיני מתכונן לנסוע לאוסטרליה * * חלוץ הפועל ת"א, שבתאי לוי, נוסע לארה"ב. הוא אינו מתכונן להשתלב בכדורגל האמריקני. מדובר ב„נסיעת אהבה". לשבתאי חברה מזה שנים רבות שיצאה לארה"ב. לוי חש בחסרונה והחליט לנסוע אליה. קוראים לה רונית, והוריה מתגוררים בארץ. מקורביו של הכדורגלן יודעים לספר שבעונה הבאה כבר יהיה נשוי * * הטלפון בחנותו של גיל לנדאו, מבקיע שער הנצחון להפועל ת"א לרשת מכבי חיפה, במשחק־העונה, לא פסק לטרטר השבוע. במיוחד היה צריך טלפונאי ביום ראשון שיענה על הברכות הרבות. את השיחה המפתיעה ביותר קיבל משוער הנבחרת ומכבי נתניה, אריה חביב, שלא היה ביחסים טובים עם לנדאו. גילי קיבל בשמחה את השיחות ואמר כי מעולם לא הרגיש כל־כך פופולארי. לחנות הגיע גם ריפעת טורק, חברו של לנדאו בעבר בהפועל ת"א, שירד העונה עם הפועל ירושלים לליגה הארצית. טורק הזמין את לנדאו לשייט בים. לנדאו נענה. ללנדאו לא יהיה מענק־אליפות. שכרו התבסס על משכורת ומענקי נקודות בלבד. מוטי חביב מציין כי למרות שמחתו נותר גילי דבק בעמדתו לעזוב בעונה הבאה

האוהד שבר ידיו

* * * את המחיר הכבד ביותר של האליפות בה זכתה הפועל ת"א שילם אברהם גולדשמידט, אוהד מושבע של הקבוצה. בעת כיבוש שער־הנצחון מרגלי גיל לנדאו נפל גולדשמידט ושבר את שתי ידיו. הוא הובהל לבית־חולים איכילוב, שם גובסו ידיו וחלק מחזהו למשך שלושה חודשים. כתשובה לשאלת כתבנו, מוטי חביב, האם אינו מצטער השיב האוהד: „בשביל אליפות של הפועל ת"א אני מוכן שכל גופי יהיה בגבס"... * * * סיפור נוסף על אוהד של הפועל ת"א. המדובר באברהם דיין, צעיר עב־כרס שלדברי שחקני הקבוצה והמאמן דוד שווייצר לא החמיץ ולו גם אימון אחד, שלא לדבר, כמובן, על משחק. דיין ליווה את הקבוצה ממש כמו המאמנים שלה. לאחר הפסד־הליגה בכפר־סבא (2:1) ניגש דיין למאמן שווייצר ואמר לו: „יש לי שוקולד משובח משווייץ. אקח אותו כדי שיהיה לך מתוק עד סיום העונה". שווייצר לקח. דיין בטוח שהיתה זו סגולה שהקבוצה ניצחה בכל חמשת משחקיה האחרונים. * * * מי שלא הצטרף לאורגיית ההשמצות נגד השופט צבי שריר היה השופט החיפני הבין־לאומי הוותיק אברהם קליין. כתבנו יוסף גלזר מספר שכלי־התקשורת עטו עליו אך פיו נותר חסום. תשובת קליין: „יש לי דיעה בנושא אך אני שומר אותה לעצמי". שופטים בין־לאומיים בעבר שהצטרפו ל„שמחה" נגד שריר היו מנחם אשכנזי, אוטו פריד ונפתלי איתן * * * במכבי חיפה מצאו כבר את הסיבות לאובדן הכתר. האחת, הקבוצה הבוגרת זכתה שנתיים רצופות באליפות כאשר גם הנוער הוכתר כאלופה. העונה היתה קבוצת הנוער רק במקום הרביעי. הסיבה השנייה, הקבוצה זכתה בכתר כל עוד נולדו לשחקניה ולעסקניה בנות. הולדת בנו של איתן אהרוני, לפני המשחק המכריע בבלומפילד, גרמה למפנה * * אכזבה בקבוצת הנוער של הפועל ת"א. הקבוצה היתה אמורה להתמודד ביום שלישי בגמר גביע־ירושלים לנוער נגד הפועל באר־שבע, כמשחק מוקדם לגמר־הגביע בין בית"ר ירושלים ושמשון ת"א. הקבוצה הוזמנה ליום מנוחה במלון רמת־אביב. המשחק נדחה בגלל ביקורה של ראש הממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, ברמת־גן. המשטרה הודיעה שאין לה כוח אדם לאבטח גם משחק זה. אחר־כך תוכנן שהמשחק יהיה בשבת (אתמול) בקרית־אליעזר, כמיפגש מוקדם להתמודדות באינטרטוטו בין מכבי חיפה והפועל ת"א, גם זה נדחה. לבסוף נקבע שיתקיים מחרתיים ב־5 באיצטדיון ברמת־גן. הכדורגלנים מאוכזבים שרק כמה עשרות צופים יחזו בגמר * * * אוהדי מכבי חיפה כל־כך כועסים על השופט צבי שריר עד שהפכו אותו לאובייקט בחגיגות ל"ג בעומר...

רוקמן מבוקש

* * * רק שחקן אחד בכדורגל הישראלי יכול להתפאר העונה ב„דאבל". זהו החלוץ ירון כהן, שהחל את העונה בבית"ר ת"א וסיים אותה בבית"ר ירושלים. בית"ר ת"א העפילה מהליגה הארצית ללאומית וירון רשאי לראות עצמו חלק מהעלייה. אותו ירון נטל חלק במשחק־גמר הגביע בו ניצחה בית"ר ירושלים את שמשון ת"א (1:2) * * * דרור קשטן, מכדורגלני הפאר כעבר של הפועל פ"ת והנבחרת, הצטרף למאמנים הקוצרים כתרים. ב־1982 זכה עם הפועל כפר־סבא באליפות המדינה ובגביע אלוף־האלופים. לאחר נצחון על הפועל יהוד. ב־1984 זכה בגביע־המדינה, כשאימן את הפועל לוד, וכן בגביע אלוף־האלופים. כשקבוצתו הכניעה את מכבי חיפה: בשבוע שעבר זכה בגביע־המדינה עם בית"ר ירושלים ועתה הוא מצפה למשחק אלוף־האלופים עם הפועל ת"א, בתחילת העונה הבאה. אגב, במאזנו של קשטן יש גם ירידה לליגה הארצית עם הפועל כפר־סבא 1983 * * * ראשי שמשון ת"א הופיעו בגמר הגביע בלבוש חגיגי. מזכיר המועדון, בן־ציון יהודאי, לבש חליפה וענב עניבה. כמוהו גם מנהל הקבוצה, עזר כהן. הם גם דאגו להלביש כיאות את שחקני הקבוצה בתקווה שייראו היטב כשיקבלו את מדליות הזהב. הסוף ידוע * * האכזבה היתה רבה אצל השמשונים. הם החמיצו פעם נוספת זכייה בגביע. שלושה משחקניהם הוותיקים — גדעון דמתי, ויקי פרץ ואלי כהן — לא יופיעו כנראה בעונה הבאה בשורות שמשון * * רבים נזכרו בשבוע שעבר בגמר הגביע ב־1966 כששמשון נוצחה ע"י הפועל חיפה (2:1). גיבור אותו משחק היה מגן הפועל חיפה, דוד ג'יבזון, שהבקיע את שער־הנצחון שתי דקות לסיום. ג'יבזון עדיין קשור לספורט: הוא התמנה כמנהל הספורט בבית־הלוחם שנפתח לאחרונה בחיפה * * מה יכולה עונה מוצלחת אחת לעשות לשחקן? רונן רוקמן, שנחשב „שחקן גמור" על ספסל שמשון ת"א והפועל חיפה, הציג העונה יכולת מעולה והוא מבוקש ע"י שתי המובילות — מכבי חיפה והפועל ת"א. זאת למרות ירידת קבוצתו, הפועל חיפה, לליגה הארצית. לחלוץ בן ה־25 לא יכולה להיות מחמאה גדולה יותר * * אישים שונים שאינם מחמיצים בדרך־כלל את גמר גביע־המדינה, ובראשם חיים גלובינסקי, יריב אורן ואורי אפק, ויתרו הפעם על הגמר לטובת טקס הסיום של המכללה למורי חינוך גופני במכון־וינגייט * * בחתונתו של כדורגלן מכבי פ"ת, גד מכנס, היו כדורגלנים רבים עמם שיחק. את האלופה הטרייה, הפועל ת"א, יצגו אלי יאני; את קבוצתו, מכבי פ"ת, יצגו כל שחקני הרכש, כמו ירון פרסלני, משה מרכוס, רפי כהן, אלישע לוי וכמובן חבריו הוותיקים בעבר במכבי נתניה, ביניהם חיים בר, דוד לביא, פורי חלפון וברוך חסן * * מי שלא היה באירוע בנתניה היה מרדכי שפיגלר, שהיה עסוק באותה שעה בתכנית הטלוויזיה „זה הזמן", בה רואיין יחד עם מאמן הפועל ת"א, דוד שווייצר * * *

הצעה לפליישר מהגליל

* * * מה קורה בקבוצות הכדורסל בזמן הפגרה ולפני חידוש אימוני הנבחרת לקראת נסיעתה לקנדה ולספרד? יצחק ויסתרוף מספר: שלושה כדורסלנים שהשתתפו באליפות אירופה דרגה ב', שנערכה בבלגיה, עלולים למצוא את עצמם מחוץ לנבחרת. השלושה הם: חיים זלוטיקמן, עופר פליישר וניר רכלים. במקומם יצורפו כנראה: מיקי ברקוביץ, דורון גמצ'י ועופר יעקבי * * מאמני הנבחרת, צבי שרף ומשה וינקרנץ, מעוניינים לצאת למשימות הקרובות עם 14 שחקנים. לפיכך ייתכן שיגפו רק שחקן אחד * * עופר יעקבי, שנפלט מהנבחרת לפני יציאתה לבלגיה, שומר על כושר במכון־הבריאות שפתח מיקי ברקוביץ בכפר־שמריהו. יעקבי קנה מניות לחצי שנה * * מקורביו של מיקי ברקוביץ מסרו כי ישוב לנבחרת רק אחרי שיקבל התנצלות מיו"ר הוועדה המקצועית באיגוד הכדורסל, איתן חפר. חפר אמר בראיון לאחד העיתונים כי הנבחרת יכולה להסתדר בלי מיקי. הכדורסלן נעלב * * * אנשי מכבי ת"א באו בשבוע שעבר לנמל־התעופה בן־גוריון כלוד כדי לקבל את שחקניהם שהופיעו בנבחרת. בנוסף לחן ליפין ולהאווארד לאסוף התקבל בחמימות ע"י אנשי מכבי ת"א מוטי דניאל, שישחק בעוד עונה במכבי ת"א לאחר שבו מארה"ב, כפי שפורסם לראשונה במדור זה * * * דניאל מטייל כיום בארץ עם חברתו האמריקנית קרי וינטר. וינטר המשחקת במכללת ג'ורג' וושינגטון, בה לומד גם השחקן הישראלי, תשוב לארה"ב ימים לאחר שמוטי דניאל ימריא עם הנבחרת לקנדה (13 ביוני). הסיבה להישארותה: חוסר מקומות באותה טיסה של הנבחרת * * * בהפועל הגליל־העליון רוצים בעונה הבאה את שני הכדורסלנים הצעירים, נדב הנפלר ועופר פליישר. מאמן הגליל, אריה מליניאק, חולם להפוך את הנפלר ל... רכו. בגליל הגישו הצעה לחוזה ארוך־טווח לעופר פליישר * * קודקי גלסון נמצא על כוונת בית"ר ת"א. בבית"ר מציעים 30 אלף דולר לגלסון, לו יש חוזה לשנה נוספת במכבי ת"א. טוענים שבמכבי ת"א קיבל גלסון 45 אלף דולר. במכבי ת"א יהיו מוכנים לאפשר לגלסון לעבור * * גדן ויליאם יישאר, כנראה, בהפועל חולון. הקבוצה החולונית סיכמה עם עופר יעקבי שישוב לשורותיה לאחר „שנת גלות" בהפועל ת"א * * * באליצור קרית־אונו, שנשרה לליגה הארצית, היו תקוות גדולות, שהקבוצה תחזור לאחר עונה אחת לליגה הלאומית, אולם מרכז אליצור הודיע לאנשי קרית־אונו כי הקבוצה המועדפת לעליה היא אליצור נווה־דור רמלה, בגלל עובדה זו הפסיקו את תרומת הכספים לקרית־אונו. ראשי האגודה נפגעו מכך ויו"ר מחלקת הכדורסל, דוד קפלנסקי, הודיע על התפטרותו. את המשכות נטלו בשלב זה עודד בקי־פיירי ואבי לחן מהנהלת הקבוצה * * *

(ראה מאחורי־הקלעים גם בעמ' 16)

פינה סוזיפית

צ'רנוביל צ'רנוביל

בעוד מאה שנה, צ'רנוביל תיראה באחת משתי נקודות המבט הבאות: כנקודת ציון שהביאה לסיום הפרק הקצר של האנרגיה הגרעינית, או, נקודת ציון מקרית, חסרת מזל, בדרך להפיכת האנושות לתלוייה באנרגיה גרעינית.

ההחלטה, איזו נקודת ציון תהיה צ'רנוביל, נתונה בידי הפוליטיקאים ולא בידי המדענים. גם ההחלטה על פיתוח מצבה גרעינית היתה בידי הפוליטיקאים (בעידוד אנשי הצבא). ולמעשה, יחסי הגומלין בין פוליטיקאי ומדענים מוכרים לכולנו היטב ואין בהם חדש. פרט, אולי, לאלמנט אחד שראוי לתהות על קנקנו — מידת הסיכון של המערכות הרגישות ומידת יכולת ההכנה של הפוליטיקאי את ניכביהן. האם כאן טמון העוקץ? כאי־ההכנה הזאת? השאלה נותרת פתוחה מבחינתי, משום שמקננת בי התחושה שהעוקץ טמון במקום אחר. העוקץ טמון במלת הקסם ששמה „יעילות".

העולם עדיין אינו „מכור" לאנרגיה הגרעינית. רק 5 אחוזים מהאנרגיה המופקת בעולם ו־15% מן החשמל העולמי מופקים בעזרת כורים גרעיניים (בצרפת המידות האלה הן פי ארבע. גם התחליפים כמו פחם, נפט וגז טבעי הם כיד. ואין ויכוח — כי לאנושות לא תיגרם שום נכות אם תוותר על המקור הגרעיני. לו רק כדי להוסיף ולחזק את האגף המתנגד להמשך ניצול המשאב הגרעיני, נתכונן בארה"ב, שהגדילה את התל"ג שלה ב־31% בין השנים 1973־1984 על אף שנפח האנרגיה שייצרה ירד באחוז אחד יש כאלה שמיהרו להסיק מסקנות בדבר אי התלות בין נפח האנרגיה המופקת למידת הצמיחה... עובדה. אבל ייתכן שהמסקנה הזאת נכונה רק לארה"ב בשנים האלו... והדבר אינו נכון למדינה מתפתחת. נתון נוסף לעניין הזה — בארה"ב בשנים 1900־1914 גדל השימוש באנרגיה ליחידת תל"ג ב־15 אחוז. כעיקרון ניתן לסכם — שמדינה מפגרת או מתפתחת רעבה לאנרגיה, והצורך שלה בהגדלת תפוקת האנרגיה הזאת גדול יותר ממידת צמיחתה. המרוץ הזה מתייצב בשלב מסויים, ואפילו מתהפך (כיוונו).

תלויי טכנולוגיה

אם כן, מה עושים? מצד אחד, יש להדביק את הצורך באנרגיה ומצד שני — הסיכון. יש אומרים — הפקת אנרגיה מן המקור הסולארי. שוב — העניין הכלכלי עומד כמכשול, וכדי שמדינה בינונית תספק לעצמה את האנרגיה הדרושה בדרך הזאת, עליה להיכנס לחובות בלתי־הגיוניים לרכישת תאי הפוטוולט, ובסבירות גבוהה תגיע לפשיטת רגל.

ובכן, העולם אינו מכור לאנרגיה הגרעינית, אך קשה מאוד לשכנע מדינות מתפתחות, וברית־המועצות בכללן, לוותר עליה. והסיכון? היצור השטני הזה נמצא בכל מקום שיש בו התפתחות טכנולוגית אפקטיבית. פירושו, שברגע בו נשתמש במערכת בטוחה לחלוטין, נאבד את האפקטיביות שלה. קחו למשל מכונית. ברור לכולם שאם נגביל את מהירות הנסיעה ל־10 קילומטר לשעה, לא תהיינה כמעט אבירות. המכוניות בנויות לתאונות במהירויות האלו. אך אם בעבור לנסיעה כל כך איטית, יאבד האפקט הטמון במכונית. אותו נימוק במטוסים, אותו נימוק לגבי רכבות. אותו נימוק לגבי ספינות חלל (צ'לנג'ר). אותו נימוק לגבי כורים גרעיניים. אם רוצים לחסל את המקור הגרעיני, יש לעסוק בדיון הכללי: מהי קידמה? האם הקידמה היא תלויית טכנולוגיה?

התשובה להערכתי טמונה בשאלה עצמה — וזוהי תשובת האסירים בדילמת האסיר: ייתכן שאפשר לוותר על הטכנולוגיה האפקטיבית, אך בתנאי — שיבוא דימון וישמיד את כל הידע הזה באופן טוטאלי. כלומר, לא ייוותר שריד ועיר לכל הטירוף הזה. וכל עוד לא יופיע דימון כזה, המרוץ יימשך. מדוע? משום שאם „הם" ממשיכים, ובזכות העובדה הזאת הם רצים קדימה (וזה על חשבוני), אינני יכול לוותר, ולכן אני אמשיך, אפילו ידוע לי שאם אמשיך בכך אני עלול להביא לחיסולי שלי יחד עם יריבי.

והשיקול הזה מצוי גם בגרעינו של הנשק הקטלני והטכנולוגיה הקטלנית. ולהערכתי, כל הפאראדוקס הזה אינו אלא בבואה מושלמת למבנהו הנפשי של היצור האנושי, בכל הקשור ליחסי־גומלין שלו עם בני מינו.

יעילות ובטיחות

אם כך, נכנענו? תשובתי היא — כן. כלומר, צ'רנוביל תהיה בעוד מאה שנה נקודת ציון מקרית וחסרת מזל בדרכה של האנושות להיות תלויית אנרגיה גרעינית, וכל מה שנותר הוא לנסות ולשפר את מידת הבטיחות מפני המפלצות האלה. ואמנם כך הוא. כיום מושקעים מאמצים מחקריים גדולים באבטחת כורים מפני אסונות כגון צ'רנוביל, וחלקם הסתיימו כבר מזמן, ואילו היו מיושמים בצ'רנוביל — לא היתה צ'רנוביל. משום שהכלל השני של מרפי עובד ללא דופי גם בעניינים גדולים כאלה — במקום שיכולה להיות תקלה היא אכן תהיה. והסובייטים שכחו זאת, או שמא מרפי אסור במדינת החופש הזאת. להערכתי, מה שגרם לסובייטים לשכוח ממרפי הינה מלת הקסם — „יעילות". משום שהצורך בתפוקת שיא ויעילות שיא היו על חשבון הבטיחות הסביבתית, ויעילות המערכת כולה חשובה יותר בבריה"מ מגורלו של הפרט, ובכלל, כאשר השיטה עומדת מעל האדם הפרטי, הצורך ביעילות גובר על הצורך בזהירות, ומרפי נמחק. את הקשר הזה, בין הצורך להוכיח את עליונותה של שיטה על ערך הפרט — אנו מגלים גם בהתנהגותם של הסובייטים כלפי אזרחיהם שלהם (שלא לדבר על מדינות סמוכות), והמחיר שייגבה מהאזרחים הללו נקבע כפי שאנו רואים לא על־ידי המדענים כי אם על־ידי הפוליטיקאים.

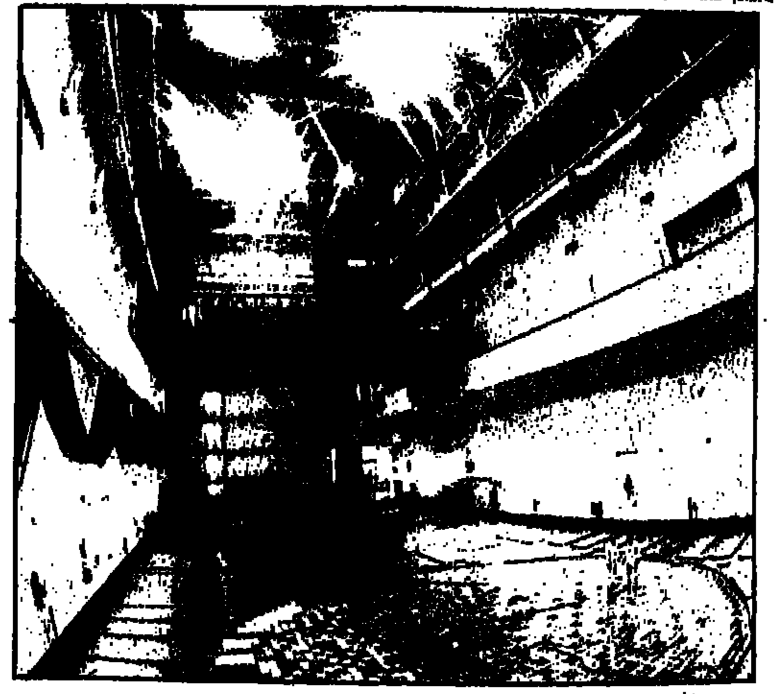

הכור בצ'רנוביל — הפוליטיקאים החליטו

התרסקות

טיל דלתא 178 מתרומם מכן השיגור שלו בכף קנוורל ב־3 במאי, עם לוויין מזג האוויר שלו, GOES. 71 שניות מאוחר יותר התרסק הטיל, כתוצאה מתקלת מנועים. הדלתא אמור היה לשגר לוויינים נוספים במסגרת מלחמת הכוכבים. משמאל — סדרת צילומים מרגע ההתרסקות.

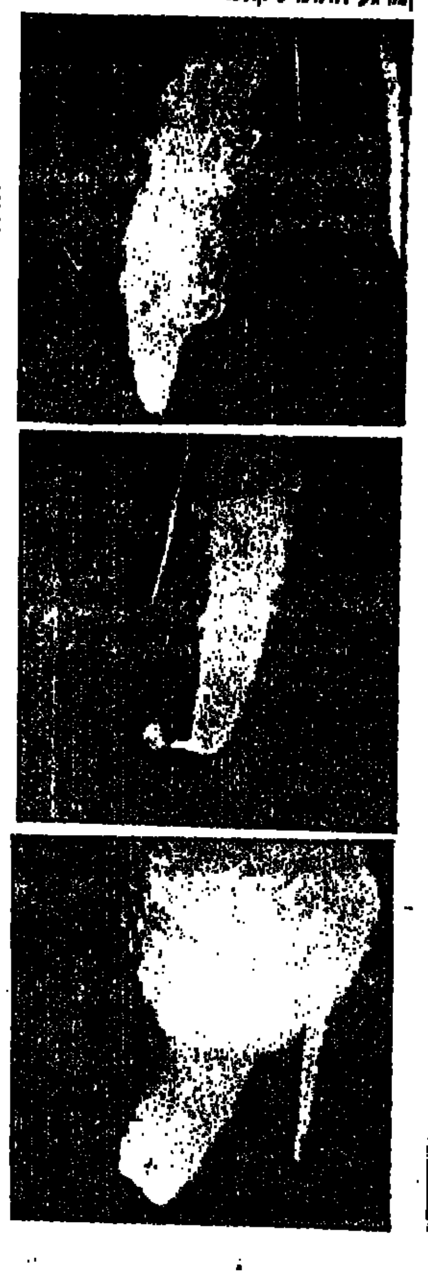

רוהיני

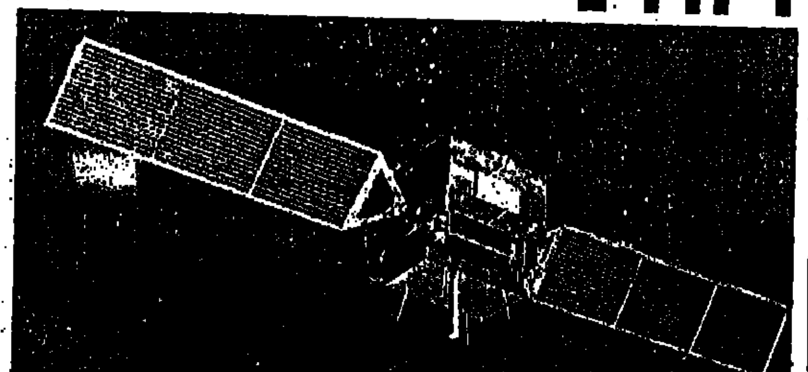

(Rohini) — הלוויין ההודי, שישוגר לקראת סוף השנה. משקלו 150 ק"ג והוא יוכל לשאת מטענים מסוגים שונים.

ספינת כיבוי

הליסטאט (Helistat) — בלון הענק שפותח על־ידי שירותי היערות בארה"ב, לעזרת בכיבוי שריפות, נראה כאן בטיסת ניסוי. ארבעת המסוקים הדוחפים את ספינת האוויר הזאת הם מסוג סיקורסקי 34־H. הכלי אמור להיות מונהג ומבוקר על־ידי המסוק השמאלי הקרוב שבתמונה, כששאר שלושת המסוקים קשורים אליו בפיקוד.

פרקים בתורת היחסות

לפני או אחרי

בפרק האחרון, הראינו דוגמאות המצביעות על הקשר שבין מהירות התנועה וממדיהם של גופים, כפי שהם נצפים על־ידי צופה הנמצא מחוץ למערכת (שבתנועה). הראינו, שכאשר גוף נע במהירויות גדולות מאוד (מחצית ממהירות האור וכדומה), צופה הנמצא מחוץ לגוף הזה יעריך את גודלו של הגוף בכיוון התנועה שלו פחות מכפי גודלו הנתון במצב של אי תנועה. הסיבה לכך נעוצה במהירות האור. מנקודה זאת נמשיך הלאה.

במקום להשוות אירועים הקורים באותו מקום על פני הארמה, נשווה אירועים במקומות נפרדים. התוצאות עדיין מוזרות. ניקח את כל האירועים הקורים לאורך מסילת ברזל, אשר מנקודת מבטם של האנשים הנמצאים על הקרקע וללא תנועה, הם קורים בדיוק באותה נקודת זמן. למשל, באותה נקודת זמן שבה הרכבת עוברת על־פני סימן מסויים. הרכבת היא אותה הרכבת של הפרקים הקודמים, כלומר, נעה במהירות של 156,000 מיל לשנייה, על־פני מסילה ישרה וארוכה. מן האירועים האלה, אלה אשר קורים בנקודות שבכיוון אליהן נוסעת הרכבת ייראו בעיני הנוסעים שברכבת כאילו כבר אירעו, ואילו אלו שקורים מאחורי גבם (בנקודות שהם חלפו על פניהן) ייראו כאילו עומדים לקרות בעתיד. מובן שהתמונה כאן הוא מעט לא מדוייק, אך אני מקווה שהכוונה ברורה (והרי כיצד אפשר לראות דבר שעדיין לא קרה?). על כל פנים, הכוונה היא, שלאחר שיראו יגיעו למסקנה, שאלו שלפניהם קרו לפני אלו שמאחוריהם). באותו מספר — אם אירוע קורה במקום מסויים על מסילת הברזל, והמקום הזה נמצא לפני מקום הימצאה של הרכבת והרכבת אמורה להגיע אליו, והוא נמצא במרחק כזה, שלגבי אנשים על הקרקע לוקח לאור שנה לעבור אותו — הרי לגבי האנשים ברכבת הוא לוקח רק שלושת־רבעי שנה או תשעה חודשים. כנ"ל לגבי האירועים מאחורי הרכבת (רק שמיקומו באיחור ולא בהקדמה).

הגיבנת אצל הזולת?

מאת משה קורין

איני מכיר את לוי מורב. אולם מאמריו כל שבוע, הרבים ממספר ימי השבוע, מעוררים תגובות והרגשות שנויות מאוד במחלוקת. כך רשימתו „הזחילה ימינה" („על המשמר", 19.5.86) — האם כל מנהל דסק בעתון יעשה כל העולה על רוחו? זה שמאמריו ומאמרי חבריו תמיד מובלטים, כאשר רשימות של אחרים נדחקים לפינות. (אם הן מתפרסמות) ידוע. ואני משום־מה סובר, שלכולם הזכות להביע דעות, גם כשהן אינן בה מקובלות... מאמריו של לוי מורב מבהילים אותי, ולאו דווקא התוכן כי אם שטחם. שורת האפיטטים והשמצות בהם מלאים מאמריו והמסר הלשוני הטמון בהם.

„הזחילה ימינה" מזכירה צמיר בו משובצות פנינים למכביר: „העבודה" עוברת תהליך של „חירותיזציה" (!), היא מרמה בסוציאליזם שלה, כל התכנית הכלכלית הראקציונית היא משאת נפשה, ולבסוף והיי מפלגת של ההון הישראלי, וכרקע מהדהד צחוקו של משה דיין, הרואה את פרס במעמדו העכשווי...

האומנם „הזחילה ימינה" מתחילה רק משנת 1984? הרי במשך 60 שנה שאני בהשומר־הצעיר ובמפ"ם השיר הזה מושר בקביעות ומנגינתו אינה משתנית כהוא־זה. לו היינו מחברים יחדיו את כל שלבי הזחילה ימינה שספרנו — היו מפא"י ו„העבודה" צריכות להמצא הרבה מעבר לכהנא... ואיך להסביר את „הפשלה ההיסטורית הנוראה" שישבנו עם ה„זוחלים לחירות" 17 שנים במערך, הלכנו איתם לבחירות, בנינו יחדיו מצע, ושמא תאמרו שרק עם פירוק המערך החלה „הזחילה ימינה"? „חירותיזציה של העבודה" פירושה שבקרוב (ושמא כבר?) תהיינה לפאשיזם בישראל שתי סיעות הליכוד והעבודה...

סוציאליזם הומאני, מציאות ודמיון והירורי לשונו של הכותב מתריפים ומוליכים: לאתר „חירותיזציה של העבודה" „הליכה ימינה" בכל הבעיות הכלכליות (חידוש הצמיחה, מיבנה התקציב, הסובסידיות, השכר, האבטלה וכו'. (ושמא ינסו פוסקי הלכות ב„על המשמר" להסביר להדיוטות כמותי מהי האלטרנטיבה הריאלית שמציעה מפ"ם). וההפתעה: בתהליכי דמוקרטיזציה מנסה „העבודה להזדחל אחר חירות"... ניחא. מרכז „העבודה" לא נבחר כולו על טהרת הבחירות בסניפים. היתה גם ועדה מסדרת. אך אולי יוסבר לי באילו בחירות ובאיזו צורה נבחרה מזכירות מפ"ם המונה 190 חברים — היו בחירות בסניפים? האם לא פעלה כאן „חותמת גומי" של המרכז, שרוב הנבחרים הם מבין חבריו? למה נחפש את הגיבנת שלנו אצל הזולת?

על־ידי תמיכתה במדיניות הכלכלית של הממשלה מוליכה „העבודה" שולל את כולם. היא חברה באינטרנציונל הסוציאליסטי — והרי תכנית הממשלה היא אנטי־סוציאליסטית? בחייך, לוי, מתי ראינו באינטרנציונל השני גם צליצילו של סוציאליזם? האין כל המפלגות החברות בו בונות בתיאבון את הקפיטאליזם בארצותיהן? ההצטרפות שלנו, בחופזה ומתוך נימוקים לאומיים, הופכת אותנו לכשרים מבחינה סוציאליסטית?

ממתי המאבק להגנת שכרו של הפועל וזכויותיו הסוציאליות הוא סימן היכר בלבדי של סוציאליזם? הרי גם הליכוד בהסתדרות עוסק בכך — וזה מקנה לו צביון סוציאליסטי? פעם קראנו לכך רפורמיזם, טרייד־יוניוניזם וכו'. פסלנו תמיד את הלייבור הבריטי, כי מטרתו היחידה היתה הטבת תנאי חייהם של הפועלים והגנה על זכויות הפועלים. התפקיד הזה מוטל עלינו כיום

מרכז „העבודה" לא נבחר כולו על טהרת הבחירות בסניפים — אך כיצד נבחרה מזכירות מפ"ם, האם לא פעלה כאן „חותמת גומי" של המרכז?

ביתר שאת, אולם הוזו ריגלה הסוציאליסטי של מפ"ם כיום?

ואחריך את שאלתי: מהו הסוציאליזם שלנו כיום, מחוץ למאבק לקצת צדק חברתי והגנת האדם העובד בישראל? אשר לדבר השכם והערב על מפ"ם כעל המפלגה הסוציאליסטית בה"א הידיעה, על שמאל, על שמאל סוציאליסטי, על סוציאליזם הומאני ועוד. אולם, רבותי, כל אלו הן מלים ריקות, מיושנות וחסרות תוכן מהותי ואקטואלי. קשה לכתוב ככה, כי אז מתגלה ביתר שאת העירום שלנו ולכולנו קשה לוותר על דברים, מושגים ואידיאות שליוונו מראשית דרכנו — אולם יש להשלים עם כך שזהו המצב. ודיבור על סוציאליזם הומאני — זוהי רק המצאה רמיזותית, כי במציאות לא קיים כזה...

פעם היתה השקפת עולמנו הסוציאליסטית בנויה על שלושה: על כיבוש השלטון (ולא אגע כאן באיזו דרך), על העברת אמצעי הייצור ואוצרות העם לרשות הכלל, ועל דמוקרטיה והומאניזם במדינה הבלתי־מעמדית. בבריה"מ ובמדינות הקרויות סוציאליסטיות הושגו שני היעדים הראשונים. אולם הם מעוו והסתאבו ביעד השלישי. אפילו דיקטטורה פרולטארית הם לא הגשימו, כי אם דיקטטורה על הפרולטריון, באמצעות „תורת האוואנגארד" היודע הכל יותר טוב.

הומאניזם סוציאליסטי אינו אפשרי במשטר קפיטאליסטי. הוא בר־ביצוע ותנאי בל יעבור לאחר תפיסת השלטון והלאמת אמצעי הייצור. בכל אלה עוסקת מפ"ם כיום? זה חרוט על דגלה? מזכ"ל מפ"ם אמר בתכנית ויראו של הקבה"א כי יוניות במדיניות ומאבק לשלום אינם סימני היכר של הסוציאליזם. אז מה כן — המאבקים ב„אתא", „וולקן" ו„מספנות ישראל"? אני שותף לכל אלה, אולם בין זה לבין הזכות להיקרא סוציאליסטית רב המרחק. ולסיכום הקטע הזה, שמא יואיל לוי מורב, בשנינות לשונו, להסביר — אני מרגיש שוב — להדיוטות כמותי מהו הסוציאליזם שלנו בשנת 1986.

לא לשרוף גשרים

לקינוח הוא מרביץ למפלגת העבודה תואר אוניברסיטאי: מפלגת העבודה היא מפלגת ההון הישראלית. חד וחלק.

הגישה הכמעט „גוענית", לשלול את כל מעשיה של מפלגת העבודה בכלל ובממשלת האחדות בפרט, ולהכפיש את פרס העומד בראשה תוך אלרגיה והימנעות מלומר מלה טובה, ותהא זו מזערית שבמזעריות, אינה מחניפה למפ"ם. עם המשכה של ממשלת האחדות עד היום חלה תפנית רצינית בהלכי הרוח בחברה הישראלית, הנהתנה בצבת משטר השמע על משבריו. יש סיכוי שתנועת העבודה (גם זו העוברת תהליך של „חירותיזציה") תחזור במשנה כוח לשלטון. ההיסטוריה עוד יכולה לחמוך לנו לצון, ולהוכיח שממשלת האחדות הלאומית היתה תנאי הכרחי ל... שובה של תנועת העבודה לשלטון. „פרס התרחק מאיתנו ויצר שותפות עם עזר וייצמן". חבל שגם לנו (למרות חילוקי הדעות) אין אדם כמו וייצמן, אשר ויתר על אפשרות להיות ראש ממשלה ונצמד לרעיון השלום ושכנות טובה עם הערבים. אל לנו לשרוף גשרים, כי שום קונסטלציה פוליטית איננה „מוכנת" מעצמה ואינה מונחת בכיסו של איש.

מטרידה אותי השאלה שאם באמת מפלגת העבודה היא כזאת, כמו שמתאר אותה לוי מורב, ונותן לה ציונים בהתאם — למה נשאף לממשלה צרה בראשות „העבודה"? אם זוהי רק „חירות ב'", מאין יבואו הגאולה, הקידמה והסוציאליזם?

אני יודע שבמקום דיקלומים על שמאל וסוציאליזם נכונו למפ"ם תפקידים היסטוריים לאומיים ופועליים, כגון הגנה על הפועלים, על מיעוטי היכולת, חלוקה יותר צודקת של העוגה, נשיאת דגל המאבק על אחווה עם העם הפלשתיני, עשיית הבלתי אפשרי להשגת שלום עם שכנינו, חינוך לעבודה ולא למניפולציות פיננסיות ועוד ועוד. יש ויש תפקידים למפ"ם חזקה, בעלת תבונה מדינית, פרופורציות בביקורת ושוחרת קידמה, ועליה לעמוד במרכז חזית הקידמה במדינת ישראל.

יסולח לי אם נגעתי כאן בכל־כך הרבה נושאים כבדים וחשובים. פשוט הלכתי בעקבותיו של לוי מורב, אשר נגע בהם על קצה המזלג ברשימתו, תוך מגמה שוללת ועוקצת. אני מחפש תבונה בחיינו הפוליטיים. נלמד מהעבר ונפנה מבטנו לעתיד.

חשיפה שטרם הושלמה

מאת אשר שילוני

עונת החפירות השלישית בבית־הכנסת הקדום שבמרות, מזרחית לאיילת־השחר, תחת שרביטם של ד"ר צבי אילן ועמנואל דמתי, הסתיימה. גם הפעם, כמו בעונות הקודמות, העלו החופרים שורה של ממצאים מעניינים, השופכים אור על היישוב מרות ועל בית־הכנסת שבו.

בעונות הקודמות נחשפה רצפת פסיפס נדירה ובה דמותו של לוחם על מגינו; נמצא מטמון מטבעות זהב וקמיע נדיר

בית הכנסת הקדום במרות מפתיע גם בעונת החפירות השלישית

מברונזה, בו מבקש יוסי בן זינוביה מאלוהים שתושבי הכפר יהיו נתונים למרותו המוחלטת.

הממצא המעניין ביותר של עונת החפירות שהסתיימה עתה הוא משקוף בו חרותה בצורה קריאה ביותר הכתובת „ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך" — הלקוחה מספר דברים כ"ח, ו'.

אורכו של המשקוף, שנמצא בשני חלקים (ר' תמונה) למעלה משני מטר, רוחבו 80 ס"מ ועוביו 66 ס"מ. במרכזו, מעל לכתובת הברורה מאוד, אפשר לראות תבליט זר קשור בתחתיתו, ובקצותיו עלי קיסוס. במרכז הזר ומסביבו — קישוטים בצבע ארום, ומשני צידיו דמויות נשרים שהושחתו בידי קנאים שוברי צלמים — תופעה ידועה בממצאים יהודיים וגם בממצאים של עמים אחרים, האוסרים „פסל וכל תמונה".

הכתובת עצמה, באורך של 160 ס"מ ואותיותיה בגודל 5x5 ס"מ, נצבעה מכבנים בצבע ארום. ד"ר צבי אילן ועמנואל דמתי עדיין לא הגיעו לכלל מסקנה באיזו כניסה הוצב המשקוף. לדעתם, יש לשייכו לשלב השני של בית־הכנסת, מהמאה השישית לספירה.

זו הפעם הראשונה שמתגלה נוסח כתובת מעין זה בבית־כנסת עתיק, אומר ד"ר צבי אילן. עד כה כמעט ולא נתגלו כתובות עם נוסחים מקראיים בבתי־כנסת קדומים, פרט אולי לציטוטים קצרים כ„הסבר" למחזה עקידת יצחק. ייתכן — אומר החוקר — שחקיקת הנוסח המקראי הושפעה מנוהגם של נוצרים לחקוק כך בכנסיות ובבתים פרטיים, על רצפות פסיפס ומשקופים.

חוקרי בית־הכנסת במרות מציינים שמציאותן של כתובות עבריות וארמיות באותו בית־כנסת, על רצפת הפסיפס, בקמיע הברונזה המגולגל ועתה במשקוף שנחשף, יש בה עדות חשובה לשימושן של העברית והארמית בפי יהודים בגליל בתקופת התלמוד, לעומת השימוש הנפוץ ביוונית ביישובי מישור החוף.

גילוי נוסף, שאף הוא אולי מושפע מהארכיטקטורה של כנסיות, הוא חצר קידמית שנחשפה לפני חזית הבניין ובמרכזה בור מים. החצר נבנתה לרוחב כל הבניין. בינתיים נתגלו בה שני פתחים — אחד במזרח והשני בדרום. ייתכן, שלחצר היו שלושה פתחים כנגד שלושת פתחי בית־הכנסת, כנהוג בחצרות של כנסיות רבות מאותה תקופה, שבמרכזיהן יש בדרך כלל בורות־מים. ומי יודע, אולי יש כאן, במרות, שילוב של מסורות בנייה של בתי כנסת גליליים ומסורות חדשות.

בית כנסת דו־קומתי

עונת חפירות זו סיפקה לחופרים עדות מסייעת לקיומה של קומה שנייה בבית־הכנסת, עם גילויו של גרם־מדרגות צמוד לקיר המערבי של הבניין — מדרגות שהובילו כנראה לעזרה (עזרת־נשים?) בקומה השנייה. נראה שגם לקיר המזרחי היה צמוד גרם־מדרגות. גרם המדרגות שנחשף הוא משלב ב' של הבניין, במאה השישית, אולם ייתכן שהוקם על בסיס גרם־מדרגות מוקדם יותר מהמאה השלישית או הרביעית לספירה.

בעונה זו נחשפו אבני־כרכוב ועליהן עיטורי צמחים: נמצאו חצאי־עמודים לוליינים, שלדעת החוקרים אילן ודמתי, הם חלק מעמודי בימת ארון־הקודש. יצויין, שכבר בעונה הקודמת נמצא חלק של עמוד לוליני ובו חריטה של קנה מנורת שבעת הקנים. על מציאתם של עמודי בימה בארון־הקודש יש עדויות מפסיפסים בבתי־כנסת אחרים (פקיעין).

הרצפה תמתין

בעונה זו לא הספיקו החוקרים לחשוף במלואה את רצפתה הנאה של החצר. זו תמתין בסבלנות לעונת החפירות הבאה, שוודאי לא תהיה האחרונה. שכן, המלאכה עדיין מרובה והנסתר והטמון עדיין רב מהמגולה והחשוף. עדיין ממתינות המחילות לחשיפתן המלאה: לאיזה צורך שימשו — אולי למילוט בעת מלחמה? לאן הן מובילות? מאיזו תקופה הן?

הממצאים שנחשפו עד כה במרות מראים על יישוב מבוסס ושוקק חיים. ד"ר צבי אילן איתן בדעתו, שמדובר ביישוב עתיק עוד מימי הבית השני — אחת מערי המבצר שבוצרו על־ידי יוסף בן־מתתיהו בעת המרד הגדול נגד הרומאים. כל פרוטה שאגף העתיקות השקיע כאן הצדיקה את עצמה, ולא נותר אלא לקוות, שהאגף יאפשר גם עונות חפירה נוספות, ושמוזיאון ישראל יציג לציבור את המשקוף הנדיר, שהועבר אליו.

משקוף הכתובת – הנשרים הושחתו

חשד גנוז

(סוף מעמוד 5)

המשפט והחברה הישראלית כולה. אם מועלה ספק בנושא זה ולוא ספק לכאורה, אין כאמור מנוס מחובת הבדיקה. תמיר מדגיש כי היה שמח מאוד אם אדם מצוין כראש השב"כ, צנוע וכריזמטי שתרם כל כך הרבה לבטחון, יימצא נקי מכל רבב.

על דרך הבדיקה והחקירה אומר תמיר, שאינו מוסמך להביע דעה על פי הנתונים הנוכחיים. כאיש חוק הוא מודע לכך, שקביעת עמדה מותנית במידע יסודי יותר בפרטי הטענות וההשדות. ברור שמסגרת הבירור חייבת להיות כזאת שתאפשר לראש השב"כ לשטוח את מלוא טענותיו ללא חשש שמא יסתננו דברים החוצה, ומשמעות הדבר, שהדיון חייב להתנהל כל־כולו בדלתיים סגורות.

אי־אפשר היה שלא לשאול את עו"ד תמיר על דעתו בנוגע למינוי שנתן שר המשפטים מודעי: לעו"ד ד"ר אמנון גולדנברג כיועץ משפטי מיוחד. ועל כך משיב עו"ד שמואל תמיר: „בינתיים לא הוסבר על ידי שר המשפטים יצחק מודעי דבר על מהות המינוי הזה. אך אם נכונה הידיעה, נראה שזה צעד מאוד בלתי תקין, אשר לא יתכן שלא יפורש כהבעת אי־אמון ביועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר ועקיפתו בדרך לא נאותה. אילו רצתה הממשלה לפטר את היועץ המשפטי שלה או להקדים את קבלת התפטרותו, הרי שאולי זה צעד בלתי מוצדק לחלוטין, אולם לפחות מבחינה משפטית צעד כזה הוא חוקי. אם באים למנות בצד היועץ המשפטי יועץ מיוחד הכפוף לשר המשפטים בלבד, בנושא שהוא כל־כולו בסמכות היועץ המשפטי — זה נוגד כל מינהל סדיר במערכת המשפט.

„יותר על כן", מוסיף תמיר, „אם אכן היועץ המיוחד הוא ידידי, ד"ר אמנון גולדנברג, חומרת המינוי רבה יותר, כיוון שד"ר גולדנברג טיפל וייצג איש אחד שנחשד באותה פרשה שעומדת עכשיו לבירור, ובשעה שעשה כן נאבק גולדנברג על גירסה מסויימת. במהלך תפקידו כיועץ לשר המשפטים הוא עלול להקלע למצב של ניגוד אינטרסים בין העמדה שנקט כעורך־דין פרטי של אחד החשודים ראו תאות יצחק מרדכי, לבין תפקידו כיועץ מיוחד לשר המשפטים". המינוי הזה אינו נראה לעורך־דין תמיר.

העימות והאימות

השומר הצעיר — מסע לפולין 86'

מאת צבי ארז

לאחר שלוש שנים חזרה תנועת השומר הצעיר לפולין. משלחת נערים מן הקן הקיבוצי והעירוני, ועמה חברים־נציגים של התנועה מאורוגוואי וארה"ב, ערכה ביקור בוורשה, בלובלין ובקרקוב. הניחה זרים והדליקה נרות־זכרון לרגלי האנדרטאות של לוחמי הגטאות והקרבנות „בתי־החרושת למוות" בטרבלינקה, במיידנק ובאושוויץ.

בכל הערים נפגשו הנערים לובשי־החולצה־הכחולה המפורסמת עם יהודים בבתי הכנסת ושוחחו עם שרידים בודדים והפרים של יהדות גדולה ושורשית שכבר איננה. לאחר מסקרים מרשימים ב„אומשלגפלץ" ובמקום בו עמד בונקר המפקדה ברח' מילא 18 הושרה „התקווה" בדבקות נוכח פסלו של הפסל רפפורט.

בבית־הכנסת של רוז' טוורדה ביקש רב, נציג ההנהגה הראשית באירופה, לפתוח את ארון הברית וציין את חשיבות בית־הכנסת כגורם חברתי מלכד בגולה ואת חשיבות הדת בשמירת הייחוד הלאומי מחוץ לישראל, ואת על רקע התפקיד השתה והשתלטן של הממסד הדתי בארץ, שהוא דוחה ואינו מקרב את שבטי עמנו זה אל זה.

בדרך ללובלין ביקרה המשלחת במחנה ההשמדה טרבלינקה. כאן ובמחנות דומים עשו הנאצים „הרצה" לתכנית „הפתרון הסופי". לאור „המסקנות" שהוסקו „שופרו" ודרכי ההשמדה במיידנק ובאושוויץ — כאן נשברו כל השיאים שהושגו לפני כן. בטרבלינקה בנוף פרוע שקט ויפיפה, עצבות. בדומה מאות אבנים בלתי־מסותתות המקיפות אנדרטה שמטורה בת שישה כנים כחוזות. על הסלעים — שמות הקהילות שהושמדו ושמו של אדם יחידי: ד"ר יאנוש קורצ'ק. הניגוד בין יפי המקום לאכזריות הנאצים חונק את הגרון.

בלובלין מצא אחד הנערים את קיברה של סבתו בבית־הקברות היהודי. בעיר זו ישבה ישיבת חכמי לובלין עד לשואה. בבניין הישיבה מצויה כיום ספריית הפקולטה לרפואה של האוניברסיטה המקומית. על חזית הספרייה לוח וכו כפולנית, ביידיש ובעברית איזכור, מי היו בעליה הקודמים.

נראה כי על הפולנים, או לפחות על המשכילים ביניהם, עובר עכשיו תהליך שעבר בראשית שנות ה־60 על גרמניה המערבית. מעין נקיפות־מצפון מאוחרות במרחק דור מן השואה. מכל מקום, המורשת היהודית, או מוטב לומר הנוכחות היהודית שהיתה, מונצחת, נחקרת ונלמדת. נערי המשלחת ווהר והכרו ברחובות הערים. חולצותיהם הכחולות והשרוכים הלבנים, סמלי הבוגרים, הציתו זכרונות קדומים בעיניים יהודיות בודדות. ודהויות. עוברים ושבים פולנים, משעמדו על לאומיות המבקרים, עשו הכל כדי להצביע על עלבונם האישי על כך שלא חודשו עדיין היחסים בין וארשה לירושלים. „... אני יודע כי חשבון אכזר וארוך מפריד בינינו, — אמר פולני כבן ארבעים — פעם צריך לגשת לפרוק העוינות ומוטב שנעשה זאת אנחנו. אתם שנולדתם במדינתכם ואנו שנאלצים להאבק על עצמאותנו...".

בבתי־הכנסת ללא יהודים מתפללים היו בכל הכפרים והערים למבני־ציבור. שלט בצבע תכלת־לבן מכריז על יעודו הקודם של המבנה. כלתח רעת־הקהל שונה הנוסח של להזדהזכרון שתלוי על קיר אחד הבתים בקרקוב. מול תאורה. כאן הותקף מועדון קצינים נאצים בידי לוחמים־פרטיזנים. עד כה יחסו זאת הקומוניסטים לעצמם. עתה נוספה שורה כדי להנציח את השתתפותו הארגון היהודי הלוחם.

במיידנק ובאושוויץ מסבירים מדריכי התיירים לאלפי המבקרים, ביניהם תלמידי בתי־הספר, מפעלי־הייצור ותיירים בורם גוכר, כי מה שהוחל ביהודים נועד בסופו של דבר גם נגד שורת עמים אחרים. לא רק בשל כך „מגיע הכבוד והתהילה לישראל, לאח הבכור..." כדברי המשורר הלאומי מיצקיאביץ'. מדינת היהודים נתפשת כישות שטיב המרכיב הלאומי שבה הופך אותה לחיובית יותר מישויות דומות.

ברור כי הבעות האהדה, אותן ראו ושמעו נערי השומר הצעיר בכל מקום מקורן לא תמיד באהבת מרדכי. על חשבון השכן הגדול מושמעות בדיחות מרות. הנה אחת מהן, המסופרת כלא־בצנעה: במרכזה של וארשה מצוי מבנה אדיר, שריד סגנון הבנייה הבינו־סטליניסטי. זהו „ארמון התרבות והמדע", „מתנת העם הסובייטי לאחיו הפולני" — מסבירים לנו. „אבל לא נשארנו חייבים" מציינים מארחינו הפולנים בסגנון יבש — „הקדמנו־והחזרנו להם מתנה משלנו" — אומרים ומצביעים על פסלו של פליכס אדמונדוביץ' ד ז' ר ז' י נ ס ק י — מייסד משטרת הבטחון הסובייטית, שהיא בן־אצולה פולני...

לא ראינו פוטשטייר בפולין. ראינו שרות של איכרים פרטיים העובדים בכלים פשוטים בשדותיהם הקטנים. ראינו ארץ ירוקה הדחנה. חצויה נהרות אדירים. ראינו תנועה של כלי־רכב בשורות שנבנו אחרי המלחמה. והמרובד בכלי־רכב. מהסוג שנהג ישראל בשנות ה־60. ראינו גם תורים, מהם קטנים מהם גדולים.

(סוף בעמוד 18)

כישלון משולש

ממשלת הימין בצרפת, בראשות ז'אק שיראק, מועדת: מפולת בבורסה, מיתון מעמיק ופשיעה מתגברת ■ מיטראן צובר פופולאריות

שיראק – האמון דועך

מאת ארנון יפה, פאריס

מפולת בבורסה של פאריס. „שודדים, שודדים", יללו משקיעים קטנים באולמות הבורסה, מרוב זעם ואכזבה משלטון הימין. במקדש הקאפיטליזם „החופשי", אותו נועדה הממשלה הזו לטפח, נואשו מתאום מן הימין, והאמון בו דועך דווקא בשעה שהממשלה מתחילה ליישם את תוכניתה. „לשחרור" המשק מעול המדינה. המשקיעים הזרים בורחו עם כספם. בעלי ההון מתעלמים מהקריאות להשקיע וליצור מקומות עבודה. החלומות של הימין נגוזו. הוא הימר על אמון דעת־הקהל. העניק מתנות למעסיקים בבסיס לבינון הליבראליזם, הבטיח בטחון, צמיחה כלכלית — אך לשווא. לאיש אין אמון בו. הממשלה מעורערת, הליבראליזם המשטרתי אינו מתפקד במציאות. אין לא ליבראליזם ולא בטחון.

ראש הממשלה, ז'אק שיראק, נתון תחת לחצים מנוגדים, כמה אמצעים ברוטליים ותוצאות כלכליות גרועות הוללו נפילת שערים כ־10 אחוזים ביום אחד. באווירת משבר, כולם מוכרים. אין קונים. מתקבל רושם כאילו השליטה במצב נשמטת מידי שיראק. אווירה של פאניקה. הממשלה מתוארת בעיתונים. כ„ספינה שיכורה". הליבראליזם התנדף כאוויר עוד לפני שהבחינו בצילו. במקום ליבראליות מופיע השלטון הימני במתכונת הריאקציונרית המסורתית שלו. „ליברסיון" כתב כי „שיראק ושריו לבשו את החליפה נודפת ריח הנפטלין של הימין, מכנסיים מדמאגוגיה טהורה, חולצה רקומה מארכאיזם, מעיל של פופוליזם וולגארי אנטי־אינטלקטואלי".

סדר ימני

אחרי חודשיים של ריאליזם, הקשיח שיראק את מדיניותו. עיתוני איל העיתונות הימני הרסן רטנו שאין חשים בשינויים. הם תובעים בתוקף להשליט מוראל וסדר ימני. תוך ימים ספורים התקבלו בחיפזון, בהליך מיוחד של הצבעות אמון שחוסכות דיונים באסיפה הלאומית, סדרת חוקים לחיסול הרפורמות הסוציאליסטיות. הממשלה הוסמכה לבטל הלאמות, לבטל פיקוח על פיטורין במפעלים, למכור את ערוץ הטלוויזיה הגדול „טי.אפ.1" ולבטל את תוכנית האוטונומיה האיזורית באי קלדוניה החדשה, שהיקנה חופש מוגבל לקנאקים. איש אינו יודע לשם מה בוטלה.

סמכויות המשטרה הורחבו, אך הגדלת הפיקוח אינה משנה את המציאות. ההימור של שיראק נשען על שילוש מקודש: „אינפלציה, תעסוקה, בטחון ציבורי". לפי שעה, זהו כישלון משולש.

במשטרה, שקיבלה חופש פעולה וחיפוי מלא, מחדל רודף מחדל. ציד טרוריסטים או סוחרי סמים מסתיים בדרך־כלל במעצר בני־נוער שיצאו לבלות. הברחת האסיר במסוק מכלא „סנטה" בלב פאריס מתחת לאפה של המשטרה, שמה ללעג את שר בטחון הציבור ושר הפנים, שמתיימרים „להפחיד את הטרוריסטים ולמגר את הפשיעה". התוצאה: הצרפתים פוחדים עכשיו מהמשטרה שלהם. שר בטחון הציבור נאלץ להודות שדרישים לא יועילו. כל עוד יסתובבו כאן 2.4 מיליון מובטלים, אין סיכוי להפחית את ממדי הפשיעה.

מרד הצירים

צירי הימין באסיפה הלאומית אינם משלימים עם מציאות זו. הם דורשים מימוש מיידי של זכויות היתר שמקנה השלטון ואינם מתאפקים מלהשתמש בו לצרכיהם. הם איבדו סובלנות. שיראק אינו מצליח לרסנם. חלקם התמרד בחקיקת ביטול מסים על רווחי הון ועל מכונות כסף. אחרים רוטנים כי הממשלה עדיין מנהלת „מדיניות סוציאליסטית".

האווירה העכורה מיוחסת לתוצאות הכלכליות הגרועות, לעליית האבטלה, לעליית שיעור גרעון שער החוץ ולאינפלציה. הם הבטיחו רווחים, תעסוקה, יצוא והתוצאות עד כה אינן אלא חומץ. המיתון מעמיק. הגרמנים שוב מרוויחים מהזרמת כספים אל העסקים הצרפתיים. שר האוצר נזף במשקיעים שמסרבים להשקיע והשמיע תחזיות קודרות למשק הצרפתי.

הצרפתים חוששים עתה מהתמוטטות הדו־קיום בין הנשיא מיטראן לראש־הממשלה הימני. העימות גלוי והוא מתרחב לכל התחומים. הצרפתים שבעו נחת בשני חודשי האידיליה בין הנשיא לממשלה, אך אלו הסתיימו.

הימין כועס על מיטראן. הנשיא גוזל מהם את הנאת השלטון. בזכות הדו־קיום השקט הוא הרקיע שחקים במשאלי הפופולריות. שיראק, עם הרוב המפורר שלו, זקוק לשלהוב הרוחות כדי ללכד אותו ולשתק את היריבים. באסיפה הלאומית מוחלפים גידופים. שר הפנים חידש את מלחמת האזרחים התמידית בין השמאל לימין בהאשמה כי „הסוציאליסטים נשכבו בפני הכובש הנאצי". העימות עם האליזה מתפשט אל מדיניות החוץ.

שגריר צרפת בתוניס, אריק רולו, אולץ לשוב לפאריס משום שראש־הממשלה ז'אק שיראק סרב בתוקף לפגוש אותו במהלך ביקור חטוף שערך בתוניס משום שהוא נחשב כאיש הנשיא. הפרשה „שמה ללעג את צרפת". שיראק דורש מהנשיא לסלק את העתונאי לשעבר, רולו, משגרירות צרפת בתוניס, כמו שגרירים אחרים ממקורביו. הוא הודיע לתוניסים שאינו רוצה לראות את רולו במהלך הביקור. התוניסים לא ידעו איך להעלים את השגריר הצרפתי, שבתוקף תפקידו מלווה את ראש־הממשלה בשיחותיו. ברגע האחרון פתר משרד החוץ את הבעיה בקריאה לרולו לבוא לפאריס „להתייעצויות".

התחבולה של שיראק להחזיר את השגריר הלא־רצוי עוררה זעם באליזה. רולו, מומחה לעולם הערבי, מונה אישית לשגריר תוניס על־ידי הנשיא מיטראן. שיראק גינה גם את שגריר צרפת באו"ם, שמקורב לנשיא הסוציאליסטי. הוא טען כלפיו שאינו מסביר כיאות את עמדת צרפת ביחס לכוחה ביוניפי"ל. השגריר הביע רצון צרפת לפרוש מיוניפי"ל, אך שיראק הודיע ביום חמישי, כי רק הגדוד הממונה על לוגיסטיקה יוחזר לצרפת, כי „איננו רוצים עוד להיות הטבחים של כוח האו"ם".

נקמנות מיותרת

היחסים בין הנשיא לראש־הממשלה הימני עוברים עתה סערה, שאולי מבשרת ניתוק. מיטראן רוקם תוכניות. הנעלם פה הוא, איך ימצא את סמכויותיו כדי להחזיר לשלטון את הסוציאליסטים. הקדמת הבחירות לנשיאות? פיזור האסיפה הלאומית? משאל עם? שיראק חותר לשתק את הנשיא ולסלק את נאמני הנשיא התופסים עמדות המפתח בממשלה. אך הוא חדל־אונים. מיטראן בעמדת כוח ושיראק נראה יותר ויותר עצבני. הימין מתוסכל. הוא אינו מנסה להשיג תמיכה פופולרית ליוזמותיו. הן מופיעות כנקמנויות לא לעניין.

שיראק מאבד סבלנות. הוא חוזר אל טבעו הברוטלי ויוצא בהתקפה חריפה על הטלוויזיה כמי שמסלפת את מדיניות הממשלה. כמו תמיד, כאשר מצב הדברים בכי רע, מאשימים את העיתונאים. שיראק תובע מן העיתונות להציג תדמית נאמנה לממשלה. הימין היה רגיל שכלי התקשורת הממלכתיים מצייתים בעיוורון לשררה, אך זו פעם ראשונה שנבצר מממשלה להדיח, מיד עם עלייתה לשלטון, עיתונאים הנאמנים למשטר הקודם.

מיטראן שומר על ההשפעה השמאלית בטלוויזיה באמצעות רשות השידור שהוא הקים. הימין, שהגיש חוק לפירוק הרשות, ינסה להציב את נאמניו בעמדות המפתח בטלוויזיה. הללו ממתינים בקוצר רוח, אך זה מסובך. השלטון הסתבך בתוכנית למכירת ערוץ „טי.אפ.1" באמתלה של שחרור התקשורת מעול המדינה. למעשה, כאמצעי „לטהר אותו מאינטלקטואלים פריזאים רקובים", כפי שאמר אחד ממנהיגי המפלגה הגוליסטית. עיתונאי „הרסן" פירסמו רשימה של עיתונאים המועמדים לעריפת ראשים. „לה אבנמן דה־ז'ודי" כינה מכירה זו „שוד" של נכסי הציבור. עול הכסף הפרטי יבוא במקום עול המדינה. תחת תחפושת של „שחרור" ליברלי רוקמת הממשלה לחדש את שליטתה על הטלוויזיה. צירים ימניים תובעים להפוך את הערוץ השני „אנטן דוקס" לערוץ רשמי. עורך „לה־מונד" הביע חשש שמא הליברליזם של הימין אינו כולל את חופש העיתונות.

מיטראן – לא חותם על צווים

געגועים למיטראן

מיטראן צוחק מתחת למסכת הספינכס שלו. הוא לא האמין כי התמוטטות שלטון שיראק תתחולל כה מהר. הוא הודיע כי לא יחתום, לא על צווים ממשלתיים לחופש פיטורין ולא על צו לחלוקה חדשה של מחוזות הבחירות. הממשלה הימנית נחפזה לבטל את שיטת הבחירות היחסיות־איזוריות וחזרה לשיטת הבחירות האישיות הקודמת במחשבה להרתיע את הנשיא מפני פיזור האסיפה הלאומית. בנסיבות החדשות, אם שלטון הימין יתפורר לגמרי בשל כשלונותיו, עשויים הסוציאליסטים להרוויח מן השיטה החדשה. הצרפתים מתחילים להתגעגע אליהם.

מזכיר המפלגה הסוציאליסטית ז'וספין, קיבל היתר מהנשיא לפתוח בהתקפה על שיראק. הוא תאר את צירי הממשלה הימנית כ„קופאים המוכרים את נכסי צרפת". מיטראן אמר בראיון ל„הרלד־טריביון", כי „יתכן שאפזר את האסיפה הלאומית".

„אני מדבר עם עמי"

מאת יהודה צור

הנשיא הצעיר של פרו נקלע בין המחתרות והצבא, הדוגלים באלימות, לבין בעיותיה הכלכליות של ארצו

נשיא פרו, אלן גרסיה, לא נענה לאנשי האבטחה שניסו לשכנעו להפסיק את נאומו ולנוס, כאשר התפוצצה פצצה במרחק כמה עשרות מטרים מהבימה שעליה נאם לפני איכרים, במהלך סיור בארצו. „אני כאן מדבר עם עמי, ואמשיך", אמר. היה זה צעד הפגנתי, לא היחיד, של הנשיא הצעיר ביותר ביבשת, אשר חש שהוא מוקף ומותקף בשל בעיות שכמעט אי־אפשר לפותרן.

פעולותיהם של אנשי הגרילה „סנדרו לומינוסו", הנתיב הזוהר, גאו בחודשים האחרונים עד כדי כך, שגרסיה נאלץ להכריז על מצב חירום באזור הבירה לימה, בניגוד להצהרותיו והכרתו הפנימית, שלא להשתמש יותר מן הנחוץ בכוחות המזויינים, הנחשבים מאז ומתמיד לאויבים המסורתיים של מפלגת הנשיא, א.פ.ר.א.

מאז עלה לשלטון ביולי אשתקד, כאשר נבחר כמעט במחצית הקולות, הצליח הנשיא בן ה־36 להפעיל מדיניות כלכלית חדשה שכבר הניבה פירות, אם גם לא רבים ביותר. הוא הנהיג מדיניות קפדנית של צנע, בעיקר בהוצאות הממשלה, לצד פיקוח חמור של המחירים — וכך הצליח להוריד את האינפלציה מ־11 אחוז ל־4 אחוז לחודש. אולם פועלי פרו, אשר רמת חייהם היא מן הנמוכות ביותר ביבשת, פתחו בסידרה של שביתות, שהעמידו בסימן־שאלה את תוכניותיו של גרסיה. ירידה תלולה בתוצר הלאומי הגולמי והעלמותם של מוצרים רבים מן השוק הגלוי, כדי להופיע בשוק השחור, הכריחו את הנשיא לשנות את תוכניותיו, תוכנית הצנע של גרסיה לא זכתה לתמיכה משמעותית. האילוצים הכריחו את גרסיה למתן ולהקל את הפיקוח שהנהיג על המחירים ועל עליות השכר. לא מזמן החלה ממשלת פרו בתוכנית נוספת, של מתן תמריצים לייצור המבוסס בעיקר על הורדה משמעותית במיסים במפעלי הייצור, במקביל להורדת הריבית שמשלמים אותם מפעלים עבור ההלוואות הממשלתיות.

אחת המכשלות הגדולות שבפניהן עומדת פרו, המעכבת את המשך פיתוחה, הוא קיומו של חוב חיצוני המגיע ל־14 מיליארד דולר. השנה נאלצת פרו לשלם ריבית של קרוב למיליארד דולר. כאשר עלה לשלטון הכריז גרסיה בגאווה, שהוא נבחר כדי לפעול למען האינטרסים של ארצו ולא למען הבנקים הבינלאומיים. לדבריו, הוא נחוש בדעתו לא לשלם יותר מ־10 אחוז מן היצוא של פרו, המסתכם בכ־3 מיליארד דולר, כדי לממן את הריבית לחוב החיצוני. אולם החיים עשו את שלהם, בעזרתה הנדיבה של קרן המטבע הבינלאומית שהפעילה לחצים, והיום גרסיה מודה בכך שהוא מקדיש קרוב ל־30 אחוזים מהכנסות היצוא לתשלום חובותיה החיצוניים של פרו. ברור, שלא נשארים בידיו סכומים מספיקים למימון הפיקוח והשקעות במפעלים היצרניים, לאחר שהשכר הריאלי של עובדי פרו ירד ב־65 אחוז והגיע לרמה של לפני עשר שנים, אין גרסיה מסוגל להביא לידי תמיכה מאסיבית של פועלי פרו בתוכניותיו.

רק אחד מכל שלושה מועסקים בפרו נהנה מתעסוקה קבועה, היתר מתקיימים איכשהו, כשהאיכשהו מבוסס על גנבות, איסוף תרומות של מפעלי צדקה ועזרת הקרובים במשפחות הענפות של פרו. גרסיה נאלץ להכריז השבוע באורח דראמאטי, ש„בלי פיקוח כלכלי לא תהיה דמוקרטיה ולא שקט בארץ".

המחתרות פועלות

לא רק בעיות הכלכלה מטרידות את מנוחתו של אלן גרסיה מאז עלה לשלטון, אלא גם המחתרות הפועלות בפרו ומכריחות את ממשלו לנקוט צעדי חירום, עליהם לא חלמו אנשי מפלגתו לפני שנבחר לנשיאות. באותו לילה בו הושבע גרסיה לנשיאות התפוצצו עשרות פצצות ומטעני חומר־נפץ בעיר הבירה ועלטה שררה בלימה, כאשר אחד המטענים חיבל בתחנת הכוח הראשית של העיר. פצצות התפוצצו שוב מול משכן הנשיא כאשר אלפונסין, נשיא ארגנטינה, הגיע לביקור בפרו, כדי לתמוך בעמיתו הדמוקראטי. הדבר נהפך לתופעה יומיומית בערים הראשיות של פרו ואילץ את הנשיא גרסיה להכריז על מצב חירום באזור עיר הבירה ובנמל הסמוך לה. ארבע שעות מדי לילה שורר מצב של עוצר וכל אדם היוצא לרחובות מסתכן בכך שחיילים יהרגוהו. צבא פרו נשלח שוב ל־29 מחוזות בהם הוכרז מצב־חירום על־ידי הנשיא החדש, לאחר שלא הצליח להיאבק ולעצור את הרציחות באותם אזורים. ברור לכל בפרו ומחוצה לה, שבאותם המקומות נמשכת הפרת זכויות האדם. מזכ"ל מפלגת א.פ.ר.א. השלטת, ארמנדו וילאנואבה, סבור כי יש להשעות את מצב־החירום ולפתוח בדו־שיח עם הגורמים החתרניים, אם הם מוכנים לכך. לעומתו טוען הצבא, כי מן הראוי להכריז מצב־חירום בכל שטחי המדינה, מכיוון ש„החתרנות היא כתם שמן מתפשט. אם לא ננקוט אמצעי זה, עלולה הגרילה ליהפך לתופעה שלא יהיה אפשר עוד להיפטר ממנה".

לא רק סנדרו־לומינוסו אחראי לפעולות החתרנות. קבוצה נוספת, בעלת מגמה פרו־קובאנית — „טופק אמרו" — נטלה בעבר גם היא חלק בפעולות החבלה, אולם עתה מסתבר שקבוצות נוספות, שעדיין לא ידוע מי הם שולחיהם ומנהיגיהם, החלו להשתתף במתקפה, המורגשת מאוד בפרו, של קבוצות המחתרת נגד המשטר הדמוקראטי של הנשיא גרסיה. הצבא, הסבור שיש להטיל מצב של חירום ומשטר ריכוזי חזק, שותק. אולי ללא תיאום, לדעתם של אנשי המחתרות, הסבורים שככל שיגבר הדיכוי כן הוא עשוי לסייע ל„מהפכה העממית", וכך נקלע הנשיא החדש של פרו בכף הקלע בין המחתרות והצבא, הדוגלים באלימות, לבין בעיותיה הכלכליות של ארצו.

אלן גרסיה – „הפצצות מתפוצצות, אבל הנאום חייב להימשך"

קהילת יהודי מצרים, ציונות מקומית

מאת יהושע רש

האם ניתן לעסוק כבר עתה בהיסטוריה של יהודי מצרים, וכיצד אפשר להתקרב לתערבה שקולה וכוללת של מה שקרה בקהילה זו וממנה לפני חידוש היריבויות הישראליות ותוך כדי כינונה. אין חולק על נחיצותה של משימה זו, לה נתרמו משתתפי רב־שיח בנושא „ההעפלה וההגנה במצרים" שנערך בסמינר „יד־טבנקין" ושרבים המתדיינים בו ראו אור בימים אלה.

עיון שיטתי בחומר מציב קושיה המשלבת מניה וביה גולה זו בכלל מסכת תפוצות ישראל. אנו שומעים עדויות אישיות, הנושאות אופי רומנטי ואף נוסטלגי מובהק, מעין רפורטז'ות באיחור של ארבעים שנה, ואין בכך כדי לפגום באיכותן. לצידן מבקשות גישות היסטוריות־אובייקטיביות להשתחרר מעורפי סנטימנטליות ולהצביע על רקען, תהליכים ושאר גורמים כלליים־חברתיים, שרק הכנת משקלם האמיתי מאפשרת מרידה נכונה של פעילויות בודדות, קבוצתיות או אינדיבידואליות.

קיימת רגישות מובהקת בקרב ציבור יוצאי מצרים, בישראל ובחו"ל, וכל ריווח על סימפוזיון המוקדש לעבר נבדק בזכוכית מגדלת, כאילו הערה ביקורתית עניינית משמעותה המעטת רמות חו"ח. אך כראש ובראשונה ראויים כל אנשי הסימפוזיון למחמאה: כולם כאחד נמנעים לחלוטין מאותה השתבחות והערצה עצמית המוצאת ביטוי באימרה כגון „רשמנו, או רשמתם, דף מזהיר בתולדות עמנו" ושאר דברי „שמאלץ" חלולים ויהירים הנשמעים לעיתים קרובות מדי במקומותינו.

בצדק או שלא בצדק, שוב ושוב נאמר בדברי הרב־שיח, כי אי־הכנה מתמשך איפיין את היחס של מוסדות היישוב של המדינה בדרך אל העולים מארץ היאור ואל מנהיגיהם ושליחיהם. והו טיעון חמור, הדורש מחקר ובדיקה. אך משום־מה נעדרים עד כה „מחקר ובדיקה" אלה מחיבוריהם והרצאותיהם, על אף שכדברי המנחה, ד"ר יצחק אברהמי חבר קיבוץ רגבים, „אם מתוכנו לא יקומו החוקרים שיבדקו את הסוגיות העדינות והקשות שרודשות תשובה, איש לא יעשה זאת". נראה שזהו עדיין אתגר המצפה ליישום.

לא בגלל פוגרומים

ב־1897 היו רק כ־25 אלף יהודים במצרים, ב־1917, הורות להגירת יהודים הן מהאימפריה העותומנית והן מאירופה, היו כבר כ־60 אלף וב־1947 כ־80 אלף יהודים. האם הם אכן היוו „קהילה"? אם כן, היתה זו קהילה הטרוגנית ביותר, כהגדרת שלה ברור מקיבוץ כרמיה, ועם זאת גם עשירה ביותר ש„ישבה על סיר הבשר" ושבתוכה צמחה ציונות אחרת, לא בדרך השלילה, „לא בגלל פוגרומים", כעדותו של שמעון עָנָבִי. לא בכדי מטעימה עדה אהרוני, כי הציונות בפירוש לא „יובאה" למצרים מבחוץ – היא היתה מקומית. היום היינו אומרים אותנטית, אלא ש„מקומיות" כוללנית וו טענה לדעתי פירוט סוציולוגי והיסטורי יסודי.

אחר מסימני ההיכר הבולטים של יהדות מִצְרַיִם, אומר סמי שמטוב, הוא התפקיד הבכיר שמילאו בבוא העת תנועות הנוער החלוציות בכל מישורי העשייה, הגנה, ההעפלה והעלייה. גם תנועות נוער אלו לנוניהן גרלו בערי מצרים, במיוחד בקאהיר ובאלכסנדריה, לפני ששליחים באו מקיבוצים והוסיפו מגנות הגשמה מחייבות לתכנים היהודיים־הכלליים, שכאמור היו כבר קיימים.

באווירה יוצאת דופן – כה קרוב לארץ־ישראל וכה רחוק מאילוצי החיים שהתגבשו כה – הוטצאו כל מני „קונצים" ו„טריקים" על־ידי מדריכי התנועות הציוניות שנקראו לפעול בעת ובעונה אחת בחזיתות בלתי נפרדות: חינוך, הגנה עצמית ועלייה־הברחה. יש מי שסבור כי בדרך זו הצליחו בדרך כלל לסדר את השלטונות, ועל הרפתקאות והתחכמויות למיניהן מספר כל אחד, תניך מקומי או שליח ישראלי, בהנאה ובסיפוק. יש מי שטוען כי ההנהגה המצרית ראו רצתה בפעולת העלייה הגדולה. כך אומר חיים אהרוני, המוסיף: „לא הברחנו מאות ואלפים ללא ידיעת המצרים: הם ידעו זאת מצויין ורצו בכך. השלטונות הגיעו לקביעת מדיניות מצרית מתוכננת, לפיה כדאי היה להיפטר מהיהודים. הם היו מעוניינים במישרות, בבתים ובכסף של היהודים, ולשם כך מוטב שהיהודים יסתלקו ממצרים". למסקנה זו הגיע אהרוני, אמן הבדיקה המרעית, אבל כנגדו מוכירים עמיתיו מעצרים בידי המשטרה ושהיות ארוכות בכלא, בעוון אותן פעילויות „רצויות" כביכול.

יש גם הבדלי גישה ניכרים בהצגת ה„מחנות" שכהם „ישבו", חורשים רבים, פעילים שונים, שרק לאחר מכן יכלו להצטרף אל חלוצי קבוצותיהם שכבר השתלבו בחיי ארץ־ישראל. האחד מוכיר תקופה זו ללא דרמטיות יתרה ואולי מתפתה לייפוי ימי נעוריו, וחברו שגה כדבורו על „מחנות ריכוז" – והרי עם כל הסבל והתומרות מעולם לא הוקם במצרים ה„נחשלת" אתר־אימים מן הסוג של אושוויץ ומאידנק, שנכבו באירופה הנאורה. דומה כי גם במצרים, כמו בכל מקום שבו הוטלו (או הטילו עצמם) יהודים צעירים למערכה, נוצר פער בין העוכרות ובין מה שנותר ונשתמר בזיכרון, או בין התחושה בשעת מעשה לבין שיחזור כעבור שנות דור... עם זאת, סבורני כי הדיוק הקר והרציני לא צריך בשום פנים ואופן לפגום ברעננות הסיפור והזיקה לימי ערבה ותקומה.

השלוחים מא"י הגיעו באיחור?

גם בקהילה היהודית במצרים היה מאבק רעיוני בין מחייבי הציונות לבין מתנגדיה אשר הבליטו את „מצריותם" או, בקצה אחר, העלו על נס את שמאלנותם והפכו ל„סלון־קומוניסטים". אלה אף אלה התנכרו בעיקשות למגמה הציונית, ביקשו לנעול את סניפי התנועות ומנעו מהן תקציבים חיוניים. וגם במצרים נערכו „קרבות" בין גורמים אכולי קינאה הדדית, כמו למשל אנשי „המוסד" כנגד מארגני ההגנה ומחנכי הנוער, ויש לתת את מלוא הדעת לזעקתו של יותר ממשתתף אחד ברזון – האם „לא לחינם הלכו לעולמם" (ואחרים מראשי הפעילים שנעצרו והוצאו להורג). אם האשמה או חשש מסוג זה מועלים בתוקף כה לוחץ, שמא יש דברים בגו, ואסור שקריאה לבדיקה מדוקדקת (של הוראות מנוגדות או של „התחרויות", למשל) תישאר תלויה באוויר, הרי תיקים ודו"חות מאותם הימים ככר מתחילים לעמוד לרשות המחקר.

לדעת ד"ר אהרוני, השליחים הישראליים באו מאוחר מדי למצרים: „עד או חשבו רבים שהדרכות לתנועות החלוציות הן באירופה, והתעלמו מיהדות מצרים. רק כאשר פסקה העלייה מאירופה התחילו להבין שיש לחפש מקורות חלופיים, דורבות חדשות לתנועות הקיבוציות ולישראל". טעם של מרירות ושל תרעומת מורגש בטיעון זה, והכל שהדברים נותרו לפי שעה ללא חוות־דעת אחרת, שונה ומנוגדת. אם יש להסתייגות כזאת על מה להתבסס.

ביום עיון שנערך באחרונה באוניברסיטת בר־אילן, על מחוליהן של ההנהגות הקהילתיות הדתיות ביהדות הונגריה ערב הכיבוש הנאצי, הושמעו דברי ביקורת עצמית נוקבת ביותר. שהמיסטר והרבני הוצג כאשם, בשל האנטי־ציונות שלו, בחלק רב מתלאותיהם של יהודי ארץ זו. אין שתי מהותי (מלבר כמוכון השמרה, שלאורשנו לא קטלה את יהודי מצרים) בין השאננות והאוישות שאיפיינו את המגני היהודים כאן ושם – ובשני המקרים מלבד המחנה החלוצי, שאזהרותיו נפלו כדרך כלל על אוזניים ערלות או עיוורות – בשעת מיבחן גורלי. ודאי, יש „יהודים" למיניהם בכל מקום ומקום, אך הדברים שהושמעו בבר־אילן וביד טבנקין מבליטים את המשותף.

יוזמי הכנס על ההעפלה וההגנה במצרים צדקים בדרישתם: כיוון שהתחילו במיצווה זו, תתחייבו להמשיך בה. אין לתחור למעין קונסנזוס בהצגת האירועים ובהסברתם. להיפך: הארות שונות, גישות מנוגדות והערכות אישיות או קבוצתיות שנימוקים רציניים עומדים מאחוריהן – כל אלה מעשירים את ידיעותינו.

אופקים של אבטלה באופקים

בשבוע שעבר הגיעו למפעל „אופ־אר" לעובדים מ„מבטחים" ומ„משען". המיקדמות הועברו לעובדי המפעל המושבת ב„עזרה ראשונה", עד שיקבלו את משכורותיהם. אך לא כל העובדים קיבלו אותן. 110 העובדים היהודיים היו בני־מזל. לא כן 60 העובדים הערביים המתגוררים בשטחים, בהם באלה העובדים במפעל 10 שנים ויותר. הם לא קיבלו כל מיקדמות.

בין אלה שהתקוממו נגד האפליה הזאת בין עובד לעובד היו. כמה פועלות, שהודהו כתומכות הליכוד רווקא. „כואב לנו לראות אותם בלי כסף, ביחוד עכשיו, בתקופת הרמדאן", אמרו.

1500 מובטלים מתוך כוח עבודה של 3800

סניף מפ"ם באופקים, המלווה את מאבקם של עובדי המפעל מאז הושבת לפני שבועיים,

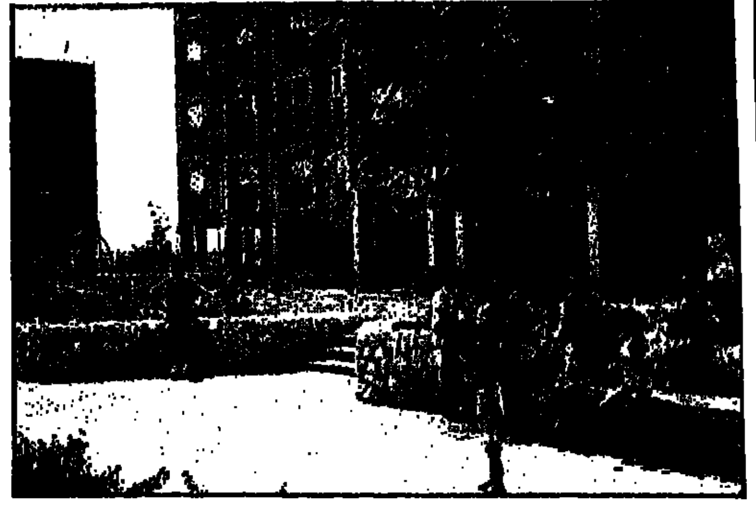

שכונת בן־גוריון באופקים   אבטלה מקדירה באופק

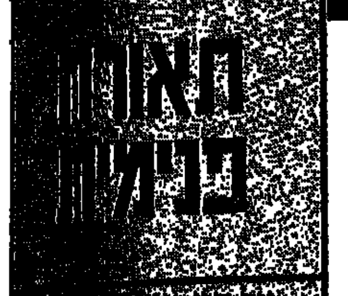

בעריכת יורם בר

הזמין את חה"כ אמירה סרטני לבקר במפעל, כידוע, הושבת „אופ־אר" בגלל קשיים כספיים אליהם נקלע, ואי־תשלום משכורות אפריל.

ח"כ סרטני נפגשה עם מזכיר מועצת הפועלים ועם אנשי האיגוד המקצועי המקומיים. מזכיר המועצה פרש לפניה את המצב החמור בעיירה, העלולה להגיע תוך זמן קצר ל־1500 מובטלים מתוך כוח עבודה של 3800 איש.

משרד התעשייה והמסחר לא עמד בהתחייבותו

בפגישה עם פועלי „אופ־אר" במפעל השתתפו גם ראש המועצה המקומית, חברת הוועדה המרכזת עליזה תמיר. בשיחה היו גילויים קשים של מרירות וכאב מצד הפועלים שהגיעו לפת לחם. חלקם תקפו קשות את המוסדות השונים, על שזנחו אותם.

אמירה סרטני הטילה את כל האחריות על הממשלה, והאשימה אותה ואת מדיניותה, ובעיקר את משרד התעשייה והמסחר, שהתחייב לסייע למפעל במימון ההצטיידות שנעשתה בו באחרונה — ולא עמד בהתחייבות.

מכל מקום

מסמך מונטבידאו

באחרונה התקיים במונטבידאו שבאורוגוואי הכנס הראשון לדיונים פוליטיים של מפלגות סוציאליסטיות באמריקה הלאטינית. בין המשלחות שהוזמנו לאורוגוואי היו שני שליחי מפ"ם והשומר־הצ', דב אביטל ומשה רוזן.

בסיום הכנס נחתם „מסמך מונטבידאו" ובו הסיכומים של המפלגות לגבי המשך דרכן. שליחי מפ"ם הצליחו למנוע מאש"ף ותומכיו להעביר הצעת החלטה קיצונית. בסופו של דבר התקבלה ההחלטה הבאה: טבעו ושיטותיו של האימפריאליזם הם הגורמים להפרדה בין העם היהודי והעם הפלשתיני. לפיכך, אנו תומכים בזכותם של שני העמים למולדתם, וכן להגדרתם הלאומית בדמוקרטיה ובשלום".

מזכ"ל ארגון התיאום הסוציאליסטי באמל"ט, חוסה דיאז, קרא ליצירת יחסים בילטראליים בין מפ"ם לארגונו.

אברהם רוזנקיר, המזכיר הבינלאומי של מפ"ם, שיגר לדיאז ברכה על קריאה זו, והבטיח לדאוג לקיום ההידברות בין מפ"ם והסוציאליסטים באמריקה הלאטינית.

המזרח אל השלום

במפגש ראשון בסוגו בין יהודים יוצאי עדות המזרח לאישים פלשתינאים, שהתקיים במועדון „צוותא" בתל־אביב, יצאו המשתתפים נגד כל צורה של גזענות וקראו לשלום בין שני העמים, על בסיס ההכרה ההדדית בזכות ההגדרה העצמית. האישים הפלשתינאיים הביעו את תקוותם, שיוצאי המזרח יתרמו את חלקם במאבק למען השלום והדמוקרטיה.

מימין לשמאל: אברהם קרעה, עורך „אל־עאודה", ד"ר נגוואה מכחול, מרצה באוניברסיטה העברית בירושלים, לשוף דורי, רכז העניינים הערביים במפ"ם, המשמש גם כמזכיר הוועד לדיאלוג ישראלי פלשתיני; חנא סניורה, עורך „אל־פג'ר" שנקבע כחבר המשלחת המשותפת הירדנית־פלשתינית לשיחות השלום, כוכבי שמש, לשעבר מראשי הפנתרים השחורים.

מחנות עבודה לצעירים ערביים

בשבוע שעבר נפתחו שני מחנות עבודה לצעירים מהמגזר הערבי, בשער הגולן ובבית זרע. במחנות משתתפים כ־30 צעירים מג'לג'ולה, ימה, בקה אל גרביה, ערה, ערערה וירכא. לאחר שעות העבודה מקיימים הצעירים פעילות חברתית, לומדים על הקיבוץ והסוציאליזם, ודנים בפעילות במפ"ם. השבוע ייפתחו עוד שני מחנות, ברמות מנשה וברמה השופט, בהשתתפות 30 צעירים נוספים.

בחופש הגדול תורחב התכנית ותכלול גם תלמידים רבים מהמגזר הערבי שישתתפו במחנות כאלה. חלק מההכנסות ממחנות העבודה יוקדשו לקרן להקמת תנועת נוער ערבית ליד מפ"ם.

פעילים מרכזיים בדור הצעיר

צעירים שהשתתפו במחנות עבודה דומים בשנה שעברה הם היום פעילים מרכזיים של הדור הצעיר של מפ"ם במקומותיהם. רכז הדור הצעיר של מפ"ם במגזר הערבי, אידריס מואסי, המארגן את המבצע, צופה השתתפות כוללת של יותר מ־250 צעירים ערביים בשנה הקרובה.

העימות

(המשך מעמוד 14)

לפני הזוויות בחן המבחר קטן מזה המוכר לנו. אך התקשנו להבין מדוע במרחק שלוש מאות מטר מן התנועות הללו נמצאו אחרות, עם אותו המבחר והמחיר, עם אותה התמורה — וכלא תורים.

ראינו פולין של אלפי נערות לבושות שמלות לבנות — ובדרכן לטקס מיוחד בכנסייה. ראינו כנסיות רבות ופסלי הגולגותא, רבים מקושטים בפרחים בצבעי הדגל הפולני.

נערך עימות בנפשם של בני הקבו"א — עימות בין מה שנראו בדמיונם כבמות התזון הנורא של השואה לבין המציאות העכשווית. הזול גם תהליך של עימות, בדיקת אמיתותם של ערכים פשוטים. סיכם אחד הנערים: חזונו יהודים יותר, ציונים יותר, כבי־אנוש יותר.

שלושים נערות (נערים), הולכות כחולות, שרוך לבן, מצלמות, פינקסים ודידיים רושמות עיתים סקרניות, אשר לא אוה נשותה ושמנה אף שתיים בזוויותיהן.

ביום האחרון בוארשה עלינו על קברה של אידנה אימנוביץ', מוסדרי אומות העולם. הנחנו עליה זרי פרחים. כאן, בבית הקברות הנוצרי, לא היה מפקד, כעבור שלוש שעות הכריזו המוטוס מגולי־התעופה אוקנציה אל המקרב. על סיפונו נמצאו שלושים נערים אשר כברו כשתש ימים שחלפו על ארמת פולין.

דיוקן

עבד חמזה: מהמאבק ב„אתא" למזכירות הח"ץ

עבד חמזה, תושב כיר אל מכסור, עבר בשנים האחרונות כמנהל חשבונות ב„אתא". במהלך הפעילות להצלת המפעל, יצר קשר עם פעילי מפ"ם והתרשם מדבקותם ומסירותם למאבק העובדים. בשיחות איתם גילה כי השקפת עולמם קרובה ללבו, והחליט להצטרף למפ"ם.

„לאור מה שהתרחש בשטח המפעל, ומתוך האכזבה ממפלגת העבודה ומפלגות אחרות, בלטה פעילותה של מפ"ם. אמרתי או לעצמי, שזו המפלגה היחידה שיכולה להיאבק למען הפועלים בסולידאריות אמיתית ולסייע להם", הוא אומר.

עבד החל את פעילותו במסגרת המאבק המשותף ב„אתא". אחר־כך הצטרף לחטיבה הצעירה בחיפה. לא מכבר נבחר כבוחר הח"ץ. הוא אף נבחר לייצג את מפ"ם חיפה במזכירות הח"ץ הארצית.

גם בכפרו, כיר אל מכסור, אירגן עבד פעילות. הוא העלה את הרעיון להקים גנון ראשון בכפר, וגייס לשם כך את יעל וגבר ואת מתמחר אידריס מנצרת. הנושא מטופל בימים אלה ומקווים שלקראת שנת הלימודים הבאה ייפתח הגנון.

בעזרת ידידו, חמן תוגיראת, הצליח עבד לארגן קבוצה של 50 צעירים שהצטרפו למפ"ם. החבורה הגדולה נפגשה עם אידריס מואסי, ונוצקו רפוסים לעבודה משותפת בכפר. להפגנת ה־1 במאי הגיעו רבים מצעירי הכפר, רבים אחרים מגלים עניין כפעילות הפוליטית במסגרת מפ"ם.

התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית

קונצרט למנויים מס' 9

קלאוס טנשטדט – מנצח
צ'י־ליאנג לין – כנר

התכנית מיצירות:
בטהובן: קונצ'רטו לכינור ולתזמורת.
צ'ייקובסקי: סימפוניה מס' 6.

תל־אביב, היכל התרבות.
8.30 בערב.
סדרה 4, הערב – 1.6.86
סדרה 5, יום ב' – 2.6.86

קונצרט למנויים מס' 9

קלאוס טנשטדט – מנצח
גדעון קרמר – כנר

התכנית:
בטהובן: הפתיחה „קוריולנוס".
שניטקה: קונצ'רטו לכינור מס' 4.
ברהמס: סימפוניה מס' 1.

תל־אביב, היכל התרבות.
8.30 בערב.
סדרה 6, יום ג', 3.6.86
סדרה 7, יום ה', 5.6.86
סדרה 8, מוצ"ש, 7.6.86
(ב־9.00 בערב)

קונצרט למנויים מס' 6

קלאוס טנשטדט – מנצח
צ'י־ליאנג לין – כנר

התכנית כמו בתל־אביב בסדרות 1–5.

ירושלים, בנייני האומה.
יום ד', 4.6.86, 8.30 בערב

רסיטל

(אחרון ב„סדרת רסיטלים")
גדעון קרמר – כנר
אנדראס שיף – פסנתרן

התכנית מיצירות:
שוברט, שומאן וברטוק.

תל־אביב, היכל התרבות.
8.30 בערב
יום רביעי, 4.6.86.

קונצרט למנויים מס' 8

קלאוס טנשטדט – מנצח
גדעון קרמר – כנר

התכנית כמו בתל־אביב בסדרות 6–8.

חיפה, אודיטוריום חיפה.
8.30 בערב.
סדרה 1, יום א', 8.6.86
סדרה 2, יום ב', 9.6.86
סדרה 3, יום ג', 10.6.86

פילוקלסיקה
קונצרט מס' 5

סטנלי ספרבר – מנצח
המקהלה הלאומית „רינת"
גדעון קרמר – מנצח וכנר

התכנית:
שוברט: רונדו ופולונז לכינור ולתזמורת.
בוקסטהודה: מגניפיקאט.
סטרווינסקי: „מצבה לזכר ג'זואלדו".
ברהמס: „נניי", אופ' 82.

תל־אביב, היכל התרבות.
8.30 בערב
יום רביעי, 11.6.86

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

מרחב תכנון מקומי אשדוד

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 16 לתכנית מפורטת 108/03/3 רובע ה', ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות השינוי: לקבוע חלוקת השטח לחלקות משנה, קביעת מגבלות בניה, קביעת דרך חדשה חד סיטרית (סימטה הולנדית).

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית כ־10.194 מ"ר, גוש: 2074, חלקות: 26, 26א'.

כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה.

שלום דינו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב

מרחב תכנון מקומי גבעתיים

הודעה על הפקדת שינוי תכנית גב/391

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א החליטה על הכנת תכנית מפורטת מס' גב/391 ש־ינוי לתכנית מתאר מס' גב/53.

השטחים הכלולים בתכנית החמר צעת: גוש 6162, 6163, 6164 חלקה / חלקות: 137, 149 חלק, 227 חלק. מקום: רחוב כ"ג 19—11 שיכון פאגי.

מיכאל בהנא — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז תל־אביב

מאי '86

הוועדה המקומית לתכנון ובניה

מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, שהוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון:

א) בגוש 6416 חלקה 178, ברחוב כ"ט בנובמבר 18, המסווגת כאזור מגורים ב' בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בניה בבית לתוספת ל־4 יח' דיור קוטג'.

ב) בגוש 6614 חלקה 116 ברח' המיסדים 26, המסווגת כאזור מגורים א' בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בניה, בבניית תוספת בק"א כבית מגורים קוטג' טורי קיים. ההקלה המבוקשת באחוזי־בניה מגיעה ל־6%.

ג) בגוש 6418 חלקה 197 ברחוב אורבוך 26, המסווגת כאזור מגורים ג' בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בניה בבית מגורים ג'. ההקלה המבוקשת בבניית תוספת בקומת גג של 23 מ"ר במקום 15 מ"ר.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר / אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

מ. רובין — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, מרחב רמת־השרון

ת.ב. א') 210
ב) 2265

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי „הדרים", הוד־השרון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק תכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „הדרים" הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' הר/53/1" ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי קביעת שטח למוסר רפואי, לצרכי ציבור ולדרכים קביעת הוראות בניה.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6442 חלקות: 46 (חלק), 45, 74 (חלק), 163, 164, 182 (חלק), 188, 189, 194 (חלק), 196, 206, 209, 213 (חלק), 208 (חלק), 183 (חלק), 184 (חלק), 210 (חלק), 160, 61 (חלק), 63 (חלק) — שכונת הדר רוזנברג האוזרים, דגניה, המכתם, העבודה, הוד־השרון.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

ד. שושי, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז — 23.5.1986

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה
הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה תג"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה באחוזי הבנייה דהיינו הקמת 3 קוטג'ים מחוברים בנצול של 97.6% בנייה במקום 93% בנייה מותרים שעל החלקה: 66 בגוש: 18167 רחוב גורדאו 5 נהריה.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה המקומית, בעיריית נהריה. לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ח. לבב
יו"ר הוועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה נהריה

טלוויזיה

08.15 תלמוד — שניים אוחזין — מאי טעמא 08.40 מסך לספרות (יסודי) — לאן נעלמת השמש 09.00 אנגלית ו' 09.20 השעה שלנו — דג הזהב 10.10 אנגלית ז' 10.30 הגיל הרך — פרפר נחמד — כקיץ 11.00 חשבון ה' — רוחו של קסטיין סיל 11.15 צרפתית 11.30 גיאוגרפיה ה'ז' — כפר מצרי 12.00 ספרות (על יסודי) — על הסיפור הקצר 12.25 אנגלית ט' 13.00 אנגלית י' 14.00 ויחלום — יונתן, גיבור הסרט — מזמין אתכם לצפות בחלום שחלם לפני חגיגת בר־המצווה שלו 14.35 פרלודים — ו' — המנצח והמלחין אנטוני הופקינס מביא הסבר קצר ל־5 הפרלודים הראשונים של רביטי 15.00 האוניברסיטה הפתוחה החיוון השקספירי — איאן מקלן משחק את שקספיר — חלק א' 16.00 רחוב סומסום 16.30 החבורה של מרסי כדורסל מעולם אחר — פרק 2 — מק מנהל המועדון נחוש בהחלטתו לאפשר לבני הנוער לבלות במועדון 17.00 ערב חרש 17.30 בית קטן — סדרה דרמה, שם הפרק: יכורכו כל הילדים (חלק ב') בערב חג המולד לורה ובני משפחתה יוצאים העירה לקנות מתנות. אישה מוכה גודל תוספת את ילדתם. ילד יתום מצטרף לחיפושים ועוזר למצוא את הילדה 18.20 מישהו משהו — סרט הנפשה 18.30 קיצור התרשות (ערבית) 18.32 תכנית מיוחדת לחודש רמדאן (ערבית) 19.00 יומן השבוע (ערבית) 20.00 עד פופ — מגזין לטוט ולבידור הפעם בתכנית סרטוני וידאו של פיל קולינס וג'קסון בראון, כמו כן ראיון שנעשה בארה"ב עם הזמר האמריקני פרינס. מנחים: עגה דולב ומנחם גרנית 20.30 מבט לחדשות 21.00 גביע העולם בכדורגל. מקסיקו 1986 — שידור ישיר של המשחק ברזיל־ספרד 22.50 קין והבל — סדרה דרמה (ראה הפניה) 23.40 מלוא הבית — סדרה אנגלית משעשעת שם הפרק: כאב לב מתוק. מארי מרחיק לכת בתפיסת חיי השותפות. ואצל טול עולה טוב הספק, אם כל עניין השותפות לא היה מקח טעות 00.10 סמוקר של יום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

08.02 צלילי בוקר 07.07 בוקר טוב — יוהאן שטראוס: הפתיחה לאופרטה העטלף; גלייארד קונצ, לקולדטורה ותו. 07.30 שחרית מוסיקלית: אופנברך רונדו קונצרטי בסול מג'ור, לצ'לו ותז; שופן: הסילפידות; מוצרט: קונצ', כדו מג'ור, לחליל, נבל ותז; שוברט: סימפ. מס. 5, בסי במול מג'ור 09.30 קונצרט בוקר: מיצירות מנדלסון, בטהובן, באך טלמאן ותומאס ארן. 11.57 מגישים שיר 12.05 אמנים כאולפן — אילנה לי־סנסקיה־סוסרן / יונתן וקימסטנר שירים מאת ורדי, דיפארק, סטוצ'בסקי ורחמנינוב. אילונה וינצה · חמדה רז — מסגתר ב־4 ידיים: ל. וויינר 4 ריקודי־עם הונגריים 13.00 קונצרט צהרים — פרסל: מוסיקת אבל למלכה מרי; באך: סוויטה מס. 3, לצ'לו סולו. מנדלסון: חמישיה מס. 1, לכלייקשת 15.05 למי סידורה — לה פה סול (ש.ח.) 16.00 קונצרט מגזה — וחוזר־וילייאם: מגוסיה על נשאים של תומאס תאליס צוזר פראנק: תפילה; הינדמית: חזיון נאצל; ברוקנר: חמישיה בפה מג'ור, לכלייקשת 18.30 מוסיקה ליום ראשון — מאר' קנטטה מס. 59 — כל האוהב אותי ישמור דברי כלינו — מוצרט: רקויאם, ק. 1626 מקס רגר: רקויאם. 20.05 ערב טוב — אלבינוני: אדאג'ו מסנה: זהרהרים מתוך תאיס 20.27 מגישים שיר 20.30 פסטיבל ישראל — ירושלים 1986 — שידור חי מהיכל התרבות, הפילהרמונית הישראלית / צ'י ליאנג לין — כנור / ק. טנשטדט במנצח. קונצ'רטו לכנור ותזמורת: צ'ייקובסקי סימפוניה מס' 6, הפתטית 22.55 מלון מוסיקלי 23.06 מוסיקה. מן העבר הרחוק.

רשת א'

07.30 חיו שירים — מזמונים ישנים (אורכים 08.05 חוגה · עם בני הגדל 09.05 השיר לא תם — שירים עבריים 09.30 מפגש · מגוין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי 10.30 רדיו קל — תכנית יומית בעברית קלה 11.10 השידור היומי לגנהי"ס סמר וצליל — תכנית לגיל הרך (והעמנו עולים לירושלים — מאת כרמלה טופלברג 11.30 השכלה ודעת לכל — צרפתית למתקדמים 12.05 בערוגות הבושם 14.05 לבת ולבן ולכל המתעניין — א) שירים הם חבריםשל סבורים — מקי (באר המים — מאת ימימה אבידור; ב) כל מה שוזה וכל מה שקרה (ממקע) לקדשונרו ולי — מאת דבורה עומר 14.45 לילדים הגדולים — חוזר בשקט ילקוט כל־נו 15.30 עולם המדע 15.55 סמר חדש — סקירה 16.05 לאור הזכונות ש.ח. עם חרמה וחרצל סינלוב 17.12 מגישים שיר 17.20 האוניברסיטה הפתוחה — צמיחות הפדינות. התרשת באמריקה — אתיופיה לאור המתפכה 18.05 מנבית ערב 18.50 פרקי היום כתגיך 19.05 מושבת ישראל 19.30 שדורים לעולים 22.05 תפוח ועץ — תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם ערכת ומנחה רבקה מיכאלי. יועץ לתכניתו ד"ר עמרם, רביב — פסיכולוג ותרבכיקליני הפעם: דעות קיצוניות, אידיאולוגיות ועקשנות אצל בני־נוער.

רשת ב'

05.57 רגע של עברית — (נעימות קלות בין 06.00 לי"ס (08.00) 07.00 הבוקר הזה 08.05 עם לשלום — מנחם גרעון הגד 09.05 ביקור בית — עם רבקה מיכאלי 10.10 כל בעיי הרשת — מגוין יומי 12.10 גל פתוח — חדשות (מזמנים 13.00 בחצי היום 14.05 יש עוד — עם גבי־גוית 15.05 רגלי קסם 16.05 שירים ושעורים 17.10 יומן כללכלה 17.30 על מסמרים ואנשים — מגוין המשק

גלי צה"ל

05.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.05 אוניברסיטה משודרת: התפתחות בה המגן העברי הגדוד הראשון ליהודה. מרצה: דר' מאיר פעיל 06.30 עוקחים עין — מירע ומוסיקה לתחילתו של יום. עם: לאה עוז 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית עם מיכה פרידמן, יצחק נוינר אילנה דיין ויעל דן 09.05 אילה בוקר — עם אלי ישראלי 10.05 הפסקת 10 עם מיכל ניב 11.05 נכון לעכשיו עם רפי רשף 13.05 קשר רדיו — עם אבוי גלעד 14.05 דו, רה יומי · עם דובי לנץ ורני קרפל 15.05 פגישה יומית — עם אורלי יניב 16.05 רדיו ספורט — מגאוין ספורט 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 כוונות — מגאוין גלי־צה"ל לעניני צבא ובטחון 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה על כלכלה — עם שמואל נחושתן 18.40 משירי הלהקות הצבאיות 18.55 הודעות לחיילים 19.05 מה יש — עם ארן טל 20.05 זה קורה · מגאוין המוסיקה של גלי צה"ל 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: התפתחות בה המן העברי (ש.ח.) 22.05 על הדבש ועל העוקץ · שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 לילה לילה — עם יואב קוטנר 23.55 שיחת חצות עם הפסיכולוג פרופ' יצחק לוין 00.05 פסטיבל ישראל 86 — קולות וביקורות 00.05 ציפורי לילה משתחות — שלמה ארצי משוחח עם מאזינים 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה 05.05 צלילי בוקר.

החברה 18.06 מסיבת עתונאים 18.45 היום בספורט 19.00 היום הזה 19.35 עם ישראל 20.05 שלום לבדרוני 22.05 תזמורות כלי־נשיפה 23.05 צלצול שלישי — שבועון לאומנויות פסטיבל ישראל — ירושלים — שירור חי.

רשת ג'

06.11 כחורה לאושר — להיטים וותיקים 07.07 שיר בבוקר בבוקר — שירים ופזמונים ישראליים 09.05 מה, כבר תשע? — עם אבי אתגר 10.05 דברים טובים — עם שמירה אמבר 11.05 רק מוסיקה 12.05 שעה תמימה — עם מלאכי חוקיה 13.05 רק בימי חול — עם מנחם פרי 14.05 לי ולך — שיר וברכה 15.05 חדש, חדיש ומחודש — עם שוש עטרי 16.05 מוסיקה לעניין 17.05 הצגה יומית 18.05 מצעד הפזמונים הלועזיים 21.05 אדום עתיק — שירים שלא נס ליחם — עם מרים אלון 23.05 הלילה הוא שירים.

קולנוע

תל־אביב
9.30 ,7.15 ,4.30

אסתר: נאריה
אורלי: מורשת הולקרופט
בית לסין: סנגראנגו   23.15

פאר: סיפורה של אגנס   9 ,6.45 ,4.30
קרן אור המתחדש: מסע העסקים של אבא   9.00 ,6.30 ,4
רון: רכבת אל החופש   9.00 ,6.45 ,4.30
אמפיר: יומו של אלוף   9.15 ,7.00 ,4.30
אורליה: נאריה   9 ,7

נתניה
שרון: מרגלים שכאלה   9.15 ,7.00
סטודיו: סיפורה של מארי   9.15 ,7.00

חולון
ספרי: זכרונות מאפריקה   9.00 ,6.00
מגדל: שורת המקהלה   9.30 ,7.15 ,4.30
ארמון: מים מים   5 ,7.15 ,9.30

בת־ים
עצמאות: גשר הגדול   9.30 ,7.30 ,5

הרצליה
תיכל: משאלת מוות 3   9.30 ,7.30 ,5.00
מלון מגדל רציאל:

באר־שבע
חן: זיכרונות מאפריקה   9.15 ,6

חדרה
חוף חדרה
בית־ספר לאסירים מתחילים   9.30 ,7.15

עכו
אודיטוריום: הכבוד של פריצי   9 ,7

בקיבורה: רכבת אל החופש
גת: שגעון של לילה
גורדון: סיפור אמיתי
דקל: בעקבות אוצר הנילוס
דרייב אין:
ניפגש בסיבוב   9.45 ,7.45
המטורפת למין   12
דוד: רמו
מוזיאון תל־אביב: חיוך הגרי לימור חיש: 9 שבועות של שכרון חושים   9.30 ,7.00
פאר: יחסים אסורים   9.30 ,7 ,4.15
סינמה 1: השוטר מבוורלי הילס
סינמה 2: העד
פאריס: מסע עסקים של אבא   9.30 ,7.15 ,2 ,11

רבי־חן:
חן 1: סילוואדור   9.45 ,7.20 ,5
חן 2: פעמיים במשך החיים   9.40 ,7.25 ,5.00
חן 3: מרגלים שכאלה   9.40 ,7 ,5
חן 4: נאטי גאן   9.40 ,7.20
חן 5: תרגיל לרופאים מתחילים   9.40 ,7.30 ,5.00
שחף: זכרונות מאפריקה   9.15 ,5.45
תל־אביב: שודדי השהקים
תכלת: שורת המקהלה   9.30 ,7.15 ,5
צוותא: חייל הלילה   8.00

רמת־גן
אואזיס: גברתי המאמן   9.30 ,7.15 ,5
לילי: 9 שבועות של שכרון חושים   9.30 ,7.15
ארמון: תרגיל לרופאים מתחילים   9.30 ,7 ,5

רב־גן:
גן 1: שגעון של לילה   9.40 ,7.30 ,5
גן 2: מסע עסקים של אבא   9.30 ,6.50 ,4.15
גן 3: פעמיים במשך החיים   9.40 ,7.30 ,5
גן 4: להב משונן   9.45 ,7

ירושלים
אדיסון: רכבת אל החופש   9 ,7 ,4.30
אורנע: מרגלים שכאלה   9.30 ,7.30 ,4.30
בית אגרון:
גבעת ווטרשיפ   18.00
יום ראשון בכפר   19.54
הבו ואיש השלג   21.30
העכבר שאגע   24.00
בנייני האומה: אלני   9.30 ,7.30 ,4.30
כפיר: זכרונות מאפריקה   9 ,5.45
הבירה: עיסרי החלל   9.30 ,7.30 ,4.30
מיטשל: נשיקת אשת העכביש   9.30 ,7.15
סמדר: לרקוד עם זר   9.30 ,7.30 ,4.30
אורגיל: שורת המקהלה   9 ,7 ,4.30

חיפה
ארמון: גשר הגדול   9 ,6.45 ,4.30
אוריה: זכרונות מאפריקה   9 ,6
חן: מרגלים שכאלה   9.15 ,7
עצמון: השוטר ממנהטן   9.15 ,7.00 ,4.30

תיאטרון

תיאטרון ישראל

הערב, יום א', 1.6

תיאטרון הבימה:
חבית ברחוב שינקין: 20.30
תדוד וניה: 20.30
צ'כוב צ'כובה: 20.30
בימרתף
רפליקה – מוזיאון ת.א. 20.30
רובינשטיין – 20.30

התיאטרון הקאמרי
קידוש: בקרית־גת: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום א' 1.6 בשעה 21.00
„רק שלום וללכת".

שרותים ● עזרה ● התבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
גני בת־ים — הנביאים 3.

חולון
הנביאים 3.

ירושלים
מאור — יפו 46.

פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.

רמת־גן
אסותא — ז'בוטינסקי 41.

תל־אביב
בני — דיזנגוף 174.
בבלי — עוזיאל 1.

חיפה
יכנה — אבן סינא 7.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 1244, חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'–ה' בימי ו' וערבי חג: 7.30.
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'–ה': 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 11.30.
מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'–ה': 16.00.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

● הדסה ע"כ – ילדים, עיניים, א.א.ג.
● שערי צדק – פנימית, נשים, אורטופדית.
● ביקור חולים – כירורגית.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־08.00–20.00, בימי ו': 08.00–15.00. טלפונים: 03־433500, 03־433500.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־229488 (11.00–20.00)
נהריה – 04־920014 (11.00–20.00)
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' – טל. 822782.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות הרפואית שיניים בישראל
בתל־אביב – בימים א'–ה' בין השעות: 21.00–23.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00–24.00, בשבתות וחגים בין השעות: 15.00–21.00.
הכתובות: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנפן 26, קומה ג', טל' 523866. פתוחה מדי יום בימים, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 21.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות חגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 03־285822, 294869.

מרכז מידע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'–ה' בשעות 17.00–21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227121.
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111.
ער"ן חיפה — טל' 04־672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111.
ער"ן נתניה — טל' 053־35316.

סילוק מוקשים
מוקד צה"ל למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד/רמלה — 101, טל' 08־221022, עפולה טלפון 065־93334, טבעון — 101, טלפון 04־931401, נהריה — טל' 04־825333, בת־ים — טל' 6511111, באר־שבע — טל' 057־74767.

מונית בת־גלים:
לירושלים: א'–ה': 7.00.
לתל־אביב: א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.35, 9.00, 10.40, 14.55, 16.35, 18.38.
לירושלים: 5.35.

מבני ברק 8.18
לחיפה: בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 13.00.

טלקס

● נידון למוות זכה במשפט חוזר לאחר 26 שנים

שיזואוקה, יפאן. — בית־המשפט העליון של טוקיו הורה אתמול לערוך משפט חוזר לגבר בן 57, הכלוא 26 שנה בתא הנידונים למוות.

בית־המשפט הגיע למסקנה, כי אין לתת אמון בהודאה של מאסאו אקאבורי, שלפיה אנס ורצח ילדה בת 6, ב־1954. הוחלט להשעות את עונש המוות שהוטל על אקאבורי ב־1960 ובית משפט מחוזי נצטווה לדון בפרשה מחדש.

אקאבורי הכריז על חפותו. הוא אמר, כי הודה בפשע אחרי שעונה בידי חוקריו. (ע"ר)

● 36 נהרגו בפיצוצים בסרי־לנקה

קולומבו. — מספר ההרוגים בשני פיצוצים שהיו בסרי לנקה ביום ו' הגיע ל־36 — אמר דובר המשרד לבטחון לאומי.

הדובר ציין, כי מוקש התפוצץ בקרבת ארבעה כלי רכב צבאיים בחבל טרינקומאלי וגרם למותם של 21 חיילים וחמישה אזרחים. 12 חיילים ושני אזרחים נפצעו.

כמה דקות לפני כן התפוצצה פצצה במפעל לעיבוד מזון ומשקאות קלים בקולומבו. ובאירוע זה נהרגו 10 פועלים ונפצעו 50.

● טיל "אריאן" פוצץ לאחר שנתגלתה תקלה

פאריס. — טיל אירופי מדגם "אריאן 2", שהיה אמור להכניס למסלול בחלל לוויין תקשורת, פוצץ אתמול בידי אנשי הבקרה, כאשר התברר שהשלב השלישי אינו פועל.

בהודעה שפורסמה כאן צוין, כי השלבים הראשון והשני פעלו בצורה מושלמת. אך המנועים של השלב השלישי לא פעלו. הלוויין והטיל שווים כ־45 מיליון דולר כל אחד. (ע"ר ע"צ)

ועדת משנה לתכנון ובניה
חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
תיק בנין 4732/174

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 266 בגוש 6750 ברחוב קרן קיימת לישראל מס' 18, חולון, הכוללת הקלה של 5% משטח המגרש 994 מ"ר עבור הקמת מעלית + 2½% עבור תוספת קומה חמישית לשיפור תנאי התכנון.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ד'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית חולון רחוב וייצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לוועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד ח. שרון — יו"ר ועדת־משנה לתכנון ובניה חולון

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תיכנון מקומי כפר סבא
הודעה בדבר אישור תוכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה כאשור עד הצנים שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקראת שינוי תוכנית מיתאר מקומית מס' כס/6/84/א'. ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התוכנית: ג' 6437 חלק מחלקה 40 וחלקות 49–54, ג' 6435 חלקות 22, 26, 27 (חלק), 34, 35 (חלק), 46, 47.

רחובות רופין, הגבורות, נורדה, הטייסים.

עיקרי הוראות שינוי התוכנית: הרחבת דרכים, קביעת שטח ציבורי פתוח, הרחבת שטח בית הקברות כולל חניה, הרחבת מוסך רוחבה, ליד אזורים שונים הוראות בניה.

הודעה על הפקדת שינוי התוכנית יחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפירסומים מס' 3051 התשמ"ד, עמוד 2089 ובעתון בוקר "הצופה" בתאריך: 9.4.84 ובעתון ערב "מעריב" מתאריך: 10.4.84 ובעתון בוקר נוסף "על המשמר" מתאריך 9.4.84.

שינוי התוכנית האמור בצורה שבה אישרה הוועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד. שיש, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

מעבורת החלל החדשה של ארה"ב "אטלנטיס". העובדת עתה מבדקים לקראת חיבורה למיכל דלק מוצק, שבאמצעותו תטוס אל החלל. המבחנים אחרי החיבור אל הטיל יתחילו בשלהי יוני. (צילום אי. פי.)

איטליה מגרשת לובים נוספים ובהם מנהל תיק מניות "פיאט"

נציגי מפלגת שמאל קטנה אירגנו "משלחת של רצון טוב" ללוב

מאת אהרון ניר, כתב "על המשמר" באיטליה

רומא. — מריו קאפנה, מזכ"ל המפלגה השמאלנית "דמוקרטיה פרולטרית" (6 צירים בפרלמנט מבין 600), יצא בראש משלחת של מפלגתו ללוב, לביקור של שישה ימים. שבמסגרתו ייפגש עם קדאפי ועם ראש הממשלה ג'אלוד.

הידיעה עוררה סנסציה ותמיהה גדולה באווירת העויינות השוררת כעת ביחסה של איטליה ללוב.

קאפנה הצליח לגבש מפלגה שמאלנית, הנוקטת כל הזמן בעמדות אנטי־ישראליות קיצוניות. יהודי איטליה לא ישכחו לקאפנה את העובדה, שבימי פלישת צה"ל ללבנון, גרר ברפש החוצות של מילאנו את דגל מדינת ישראל. מתקבל על הדעת, שבמחווה של פגישה עם קדאפי דווקא כעת, מתכוון קאפנה להציג עצמו כנושא הדגל הפרו־ערבי באיטליה, הנוקטת באחרונה בעמדות פושרות למדי בעניין הפלשתיני והערבי.

דווקא ביממה האחרונה עשתה איטליה צעד נוסף להחרפת היחסים עם לוב. כוחות ניכרים של שוטרים וסוכנים חשאיים שמו בסוף השבוע שעבר מצור על 29 דירות ברומא, כדי למסור ל־29 אורחים לוביים צווי גירוש מאיטליה. המשטרה מצאה בדירותיהם רק 12 מהמבוקשים. יתר ה־17 הסתלקו מאיטליה כבר קודם לכן. בין הלובים "הבלתי רצויים" באיטליה מנהל "לאפיקו", החברה הפיננסית הלובית, החולשת על 15 אחוזים ממניות "פיאט".

130 מנפגעי האסון בצ'רנוביל שוחררו מבתיה"ח; 23 מתו עד כה

מוסקווה. — 180 מבין כ־300 פצועים קשה, קורבנות האסון בכור הגרעיני בצ'רנוביל, שוחררו מבתי־חולים — גילתה רופאה סובייטית.

סוכנות הידיעות הסובייטית "טאס" ציטטה את ד"ר אנגלינה גוסקובה, מבית־החולים מספר 6 במוסקווה, כי מתוך 299 אנשים, שאושפזו כשהם סובלים מקרינה, נשלחו 130 לבתיהם.

רופא אמריקני, שסייע להגיש עזרה לקורבנות, אמר ביום ה', כי מספר ההרוגים מגיע ל־23, ביניהם 21 שמתו מקרינה שספגו.

סוכנות הידיעות הסובייטית "נובוסטי" גילתה, כי 80 מבין 120 האנשים, המקבלים טיפול במוסקווה, שרויים בסכנה גדולה ביותר. (ע"ר)

חוסיין יפגש מחר עם מיטראן

פאריס. — חוסיין מלך ירדן יבוא מחר לפאריס לביקור עבודה פרטי של יומיים, שבמהלכו יפגש עם הנשיא מיטראן ועם ראש הממשלה ז'אק שיראק, וישוחח עמם על הסיכסוך הישראלי־הערבי ועל מאמצי הפיוס שהוא עושה בין סוריה לעיראק.

ראש ממשלת צרפת מייחס חשיבות רבה לביקור זה, ביקור ראשון של מנהיג ערבי בפאריס, מאז נכנסה הממשלה החדשה לתפקידה, לפני כחודשיים. ירדן גם מעוניינת ברכישת נשק משוכלל להגנה בפני מטוסים. (ע"צ)

מוסקווה מוכנה לחזק מערך ההגנה של לוב

מוסקווה.— בריה"מ הודיעה ביום ו' כי היא מוכנה לסייע ללוב לחזק את מערך ההגנה שלה.

בהודעה רשמית, שפורסמה לאחר שעבד סלאם ג'אלוד, האיש השני בצמרת הלובית, סיים ביקור, שנמשך ארבעה ימים, במוסקווה, נאמר, כי המנהיגים הסובייטיים הביעו נכונות לפתח שיתוף פעולה לטווח ארוך על יסוד עקרונות של שוויון ותועלת הדדית. "נקבע שבריה"מ מוכנה להגיש ללוב סיוע כדי לחזק את יכולתה ההגנתית", מציינת ההודעה. עוד נאמר בה, כי משלחת צבאית סובייטית תבקר בלוב במחצית הראשונה של חודש יוני. (ע"ר)

● סנאטור אלן קראנסטון אמר אתמול, כי יש לדחות את פנייתו של רייגן לספק לסעודיה נשק בשווי 354 מיליון דולר, מאחר שמדינה זו תומכת בטרור ומתנגדת למאמצי השלום הנעשים במזה"ת.

● צרפת פוצצה מיתקן גרעיני תת־קרקעי נוסף באי האלמוגים מורורואה בדרום האוקינוס השקט — מסרו אתמול מדענים בניו־זילנד. זה הפיצוץ השלישי והגדול ביותר שנערך על־ידי צרפת באיזור במהלך השנה.

עיראק מסכימה לתנאי סוריה להתפייסות: החייאת החזית המזרחית

אבו דאבי — נשיא עיראק, צדאם חוסיין, נתן את הסכמה לתנאים שהציבה סוריה לחידוש היחסים בין שתי המדינות, שנותקו באוקטובר 1980 — מסר ביום ו' העתון "אל איתיחאד" המופיע באבו דאבי.

העיתון מסתמך על מקורות מהימנים בדמשק, ומציין כי סוריה תבעה את חידוש החזית המזרחית, המשותפת נגד ישראל, בהשתתפות של עיראק וירדן, וכן חידוש האמנה הסורי־עיראקי לשיתוף פעולה משנת 1978.

בריה"מ מסרבת להחזיר ליפאן ארבעה איים

מוסקווה.— מנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבאצ'וב, דחה את תביעתה של יפאן, שמוסקווה תחזיר לה ארבעה איים.

עמדה זו של המנהיג הסובייטי הובהרה בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים בשיחות שקיים ביום ו' עם שר החוץ היפאני, שינטארו אבה.

בריה"מ השתלטה על האיים, בעלי החשיבות האסטרטגית, בצמוד להוקאידו, בסוף מלחמת העולם השניה. יפאן מסרבת לשים קץ באורח רשמי למעשי האיבה, כל עוד לא הוחזרו לה האיים האלה.

מקורות יפאניים אמרו, כי גורבאצ'וב פתח את הפגישה עם שר החוץ היפאני במילים הבאות: "באת לעורר בעיה, שאין להעלותה".

עם זאת הטעים גורבאצ'וב, כי מוסקווה מעוניינת ביחסים טובים עם יפאן. הוא הביע דאגה נוכח כוונתה של יפאן להיות מעורבת בתוכנית "מלחמת הכוכבים" של ארה"ב. (ע"ר, ע"צ)

בית כנסת שנהרס במלחה"ע ייבנה מחדש במזרח ברלין

ברלין המזרחית.— "בית הכנסת החדש" של ברלין, שנחנך ב־1866 ונהרס כליל בהפצצות במלחמת העולם השניה, ייבנה מחדש בברלין המזרחית ויפתח את שעריו ביום השנה ה־50 ל"ליל הבדולח" — הפוגרום הנאצי ביהודים בשנת 1938 — הודיעה אתמול סוכנות הידיעות המזרח־גרמנית.

זו הפעם הראשונה שהשלטונות גרמניה המזרחית עושים מאמץ גדול מכין זה כדי לשקם בית־כנסת. הקהילה היהודית ברפובליקה הדמוקרטית הגרמנית כוללת 400 נפש בלבד, מהם 200 החיים בברלין המזרחית. (ע"צ, ע"ר)

יילנה בונר: סחארוב השווה רופאיו למנגלה

רומא.— חיי אנדריי סחארוב נתונים בסכנה מוחשית, אם יישאר בגורקי — אמרה אתמול רעייתו, יילנה בונר, כהופיעה לפני מדענים איטלקיים.

היא ציינה, כי בעלה השווה את הרופאים הסובייטיים שטיפלו בו, במהלך שביתת הרעב שהכריז, עם "הרופא" הנאצי ד"ר מנגלה. הרופאים הסובייטיים אמרו לו: "לא ניתן לך למות, אך נהפוך אותך לנכה".

היא פנתה למדענים במערב בבקשה, שיתעלמו מהמידע הכוזב והמתפרסם על ידי הק.ג.ב. בקשר לבעלה, כולל סרטי וידיאו או ראיונות של ויקטור לואיס. עוד אמרה, כי היא מוכנה להשאר בגלות בגורקי, אם זה התנאי שמציגים השלטונות הסובייטיים לשובו של בעלה למוסקווה. (ע"צ, ע"ר)

יילנה בונר, רעייתו של המדען הסובייטי הגולה אנדריי סחארוב, בפגישתה עם ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, בלונדון, ביום ו'. (צילום אי. פי)

● מועצת הבטחון האריכה ביום ה' פה אחד את המנדט של כוח האו"ם ברמת הגולן לתקופה נוספת של שישה חודשים.

המועצה סמכה את ידיה על דו"ח של מזכיר האו"ם, שבו נאמר, כי המצב במזה"ת עדיין מסוכן, כל עוד לא הושג הסדר כולל של הסכסוך הישראלי־הערבי על כל היבטיו.

שערי מטבע־חוץ בבנק הפועלים — 30.5.86

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
דולר אמריקני	1	1.45	1.52	1.4793	1.4977	1.4882
לירה שטרלינג	1	2.15	2.25	2.1901	2.2174	2.2048
מרק גרמני	1	0.63	0.66	0.6404	0.6484	0.6425
פרנק צרפתי	1	0.19	0.21	0.2007	0.2032	0.2018
גילדן הולנדי	1	0.55	0.58	0.5679	0.5749	0.5716
פרנק שווייצרי	1	0.76	0.80	0.7733	0.7829	0.7754
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2016	0.2042	0.2023
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1898	0.1921	0.1908
כתר דני	1	0.17	0.18	0.1730	0.1752	0.1739
מרק פיני	1	0.27	0.29	0.2783	0.2818	0.27
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0714	1.0848	1.0779
דולר אוסטרלי	1	1.02	1.10	1.0597	1.0729	1.0658
ראנד דר' אפריקני	1	0.38	0.64	0.6287	0.6365	0.6340
פרנק בלגי	10	0.30	0.32	0.3128	0.3167	0.3148
שילינג אוסטרי	10	0.89	0.94	0.9107	0.9220	0.9146
לירה איטלקית	1,000	0.91	0.97	0.9321	0.9434	0.9379
ין יפני	100	0.84	0.88	0.8514	0.8620	0.8561

ועדת משנה לתכנון ובניה
חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
תיק בנין 4783/58

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 8 בגוש 6750 ברחוב מפרץ שלמה מס' 59, חולון, הכוללת הקלה של 6% משטח המגרש (1021 מ"ר) בכל הקומות + 2½% עבור קומה נוספת + 5% עבור התקנת מעלית.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ד'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית חולון רחוב וייצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לוועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד ח. שרון — יו"ר ועדת־משנה לתכנון ובניה, חולון

טלקס

● תושב דיר־חנא — מפקד משטרת ראש־פינה

בפעם הראשונה מאז הקמת מדינת ישראל יתמנה היום נוצרי למפקד תחנת משטרה. פקד עפיף חינאוי בן 44 מהכפר דיר־חנא, המשרת 19 שנה במשטרה, ייכנס לתפקידו כמפקד משטרת ראש־פינה.

פקד חינאוי הוא בוגר קורס לקציינים בכירים של משטרת ישראל ומילא תפקידים רבים בעת שירותו במשטרה.

המפקד הקודם של תחנת ראש־פינה, פקד כאמל פארס, יועלה לדרגת רב־פקד ויכהן כקצין מיבצעים של משטרת מרחב הגליל.

יהודה צור

● דורש סיוע דחוף לחקלאים

סגן שר־החקלאות קורא לסיוע ממשלתי דחוף לחקלאי ישראל, כדי שיוכלו להתמודד במאבק המתפתח בין השוק האירופי המשותף לבין ממשלת ארה"ב.

סגן השר, ח"כ אברהם כץ־עוז, שיגר מכתב בעניין זה לראש הממשלה שמעון פרס.

להמחשת דבריו מסתמך ח"כ כץ־עוז על המדיניות הנוכחית של משרד־החקלאות בארה"ב לסיוע ולהגנת המיגזר החקלאי כלפי מתחריו.

סגן שר־החקלאות מבקש בזה לשכנע את ראש הממשלה "בצורך דחוף להגנת המיגזר החקלאי, בעיקר ליצוא". לדבריו, "חקלאי ישראל ללא סיוע ממשלת ישראל — לא יוכלו לעמוד במאבק הבינלאומי עתה".

יוסף גלילי

● מצעד הצדעה לחולון

מצעד בו ישתתפו 70 גושי צעידה ומוצגים ממונעים, לציון יובלה ה־50 של חולון, יתקיים ביום רביעי הקרוב בשעה 5:30 אחה"צ ברחובותיה הראשיים של העיר עד לשכונת קרית־שרת. המצעד יחלוף על־פני בימת כבוד בכיכר העיריה. המשטרה תסגור את הרחובות הראשיים לתנועה החל משעה 5:00 אחה"צ באותו יום.

ב"מצעד ההצדעה לחולון" ינועו גושי תזמורות, להקות מחול, תפאורות נעות תלויות וכרכרות מלכותיות, וכן גושי משטרה, משמר אזרחי ומפעלי תעשייה, שיציגו במצעד את הישגיהם.

מלשכת דובר העיריה נמסר, שהכספים למיבצע גוייסו בעיקר מחברות פרטיות על־ידי מודעות פירסום.

אשר שילוני

● פסטיבל עדות ישראל בפאריס

שומרוני שכם לא יוכלו לייצג את ישראל בפסטיבל העדות בפאריס, שיתקיים במחצית יוני, משום שאין להם דרכון ישראלי — נאמר לשומרונים ע"י משרד־החוץ.

מתנהלים מגעים שבמקום השכמים תצא לפאריס משלחת ייצוגית משומרוני חולון. בפסטיבל תשתתף, זו לראשונה, משלחת של עולי אתיופיה יחד עם נציגי עדות אחרות בישראל.

הפסטיבל יימשך 6 ימים ומשתתפים בו 50 נציגי עדות מישראל. הוא מאורגן ע"י רדיו צרפת ומשרד החינוך הצרפתי. המשלחת הישראלית מאורגנת ע"י חטיבת המוסיקה של קול ישראל. בראש המשלחת — יוסף בן־ישראל מחטיבה זו.

אשר שילוני

● פרס חולון לספרות תורנית — לפרופ' שאוה

פרס חולון לספרות תורנית וחוכמת ישראל, ע"ש שר־הפנים המנוח מ.ח. שפירא, יוענק היום לפרופ' למשפטים באוניברסיטאות ת"א ובר־אילן, פרופ' מנשה שאוה.

הפרס, המוענק זו השנה ה־14, יוענק לפרופ' מנשה שאוה על ספרו "הדין האישי בישראל", שיצא לאחרונה בהוצאת מסדה. הפרס יוענק בישיבת מועצת עיריה חגיגית בבית העיריה.

אשר שילוני

ברוך מלביש ערומים

הרב של קריית־שלום מובא להארכת מעצרו — צילום: ש. אבריאל/י.פ.פ.א.

"הדוגמנית היתה ערומה והלבשתי אותה בצבע"

אמר הרב של קריית־שלום שנעצר כחשוד בהשחתת תחנות אוטובוסים ● מאסר לשני אברכים שגרמו נזקים לתחנות

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

הרב של שכונת קריית־שלום שמואל כהן־לברובסקי, נעצר ביום ו' על־ידי שופט השלום בנימין קוהלת לארבעה ימים בחשד להשחתת תחנות אוטובוסים.

נציג המשטרה סיפר בבית־המשפט, כי החשוד נתפס ביום ה' סמוך לחצות על־ידי ניידת סיור כשהוא מרסס בצבע מודעת פרסומת בתחנת אוטובוס. בחיפוש במכוניתו נמצאו שישה בקבוקי ספריי בצבע לבן.

החשוד אמר בבית־המשפט: "לא חיבלתי בתחנה. ראיתי תמונה של בחורה ערומה ורק ניסיתי להלביש אותה בצבע". השופט לא התרשם כנראה מטעון זה והורה, כאמור, להאריך את מעצרו בארבעה ימים להמשך החקירה.

בית־משפט השלום בירושלים גזר עונשי מאסר על שני אברכים מישיבת תולדות אהרון בשכונת מאה שערים, שהואשמו בגרימת נזקים בתחנות אוטובוסים בבירה.

בהחלטתה מציינת השופטת מרים נאור, כי אין להשלים עם כך שאנשים בעלי עמדות אידיאולוגיות אלו או אחרות, ינסו להשליט את עמדותיהם בכוח תוך נטילת החוק בידיהם. הדרך להילחם בתופעת ההצתות וגרימות הנזק בתחנות האוטובוסים היא ענישה הולמת.

הנאשם הראשון, חיים גוטליב, הובא לדין על גרימת נזקים לתחנות אוטובוסים, כאשר חלק מן המקרים בוצעו בעת שהיה הנאשם משוחרר בערובות ממעצר בגין עבירות דומות. לפיכך החמירה עמו השופטת נאור וגזרה עליו 5 חודשי מאסר בפועל ושנה מאסר על תנאי.

על הנאשם השני, פנחס קלר, גזרה השופטת 100 ימי מאסר בפועל ו־6 חודשים על תנאי.

כמו־כן חייבה אותם השופטת לשלם פיצויים בסך 720 ש"ח כ"א לחברת "פוסטר מדיה", המתחזקת את תחנות האוטובוסים, בגין פגיעה ב־3 תחנות אוטובוסים. על גוטליב הטילה השופטת עוד 480 ש"ח פיצויים, על פגיעה בתחנות נוספות.

גזר הדין עורר סערה ברחוב החרדי.

הפגנת השבת "רצח" שבוע שמיני בפ"ת

מאת ציפה רימון, כתבת "על המשמר"

הסרט "זכרונות מאפריקה" שובר קופות בקולנוע "היכל" בפתח־תקווה וגם על ההפגנה ברחובות הסמוכים לרחבת הקולנוע טרם ירד המסך זו השבת השמינית.

בצומת הרחובות נורדאו־מוהליבר ניצבו בליל שבת שורות של שוטרים ומשמר הגבול מצויידים באלות ומגנים. יצאה התהלוכה המסורתית של כ־500 תושבים דתיים בראשם הרב ברוך שמעון סלומון. המשטרה לא אישרה קיום התהלוכה ומפקד המרחב, סגן־ניצב ניסים מעוז, קרא לרב סלומון להתפקד ולדלל את השורות ל־50 איש. "אסור לנו לספור בשבת", מתריס לעומתו הרב.

לאחר שהדתיים הוזהרו ולא התפזרו החלה המשטרה לפזר את המפגינים בכוח. במהלך הפעולה תקף אחד המפגינים שני צלמי משטרה ונעצר למשך השבת. שלושה מפגינים אחרים שתקפו והעליבו שוטרים נעצרו ושוחררו וזומנו לחקירה במוצאי שבת.

"לא מעט משפחות של שוטרים נהרסות בגללכם", קרא אחד הקצינים לעבר הרב סלומון. "ליבנו אותכם", ענה לו הרב והבטיח להיפגש שוב באותו מקום ובאותה השעה ביום שישי הבא.

הסיכסוך בן השנתיים בחברת "אל־על" בארה"ב הגיע לסיומו

סיכסוך העבודה הממושך בין חברת "אל־על" לבין קבוצת של עובדיה בארה"ב, הוסדר אור ליום ו' — על כך הודיע מנהל יורק המפרק הזמני של חברת "אל־על", עו"ד עמרם בלום, לשר התחבורה חיים קורפו.

בלום מסר, שהושג הסכם לפיו יועברו חלק מהבעיות שטרם מצאו את פתרונן לידי בורר, המקובל על הנהלת "אל־על" ועל איגוד עובדי התחזוקה האמריקניים המייצג את העובדים שם.

קורפו הביע את שביעות רצונו מחיסול הסיכסוך, בציינו שהודות לצעדי הייעול שנקטה "אל־על" בארה"ב — שכתוצאה מהם פרץ הסיכסוך — חסכה החברה כ־2 מיליון דולר.

200 העובדים בארה"ב התנגדו לדרישות "אל־על" לפטר 20 מהם ולהנהיג שכר של העובדים בישראל מאז תום השביתה הגדולה. כאשר הניהול של "אל־על" הועבר לידי המפרק.

מיטורד קשה

השביתה פרצה באמצע מארס 1984, ואם כי לא גרמה לכל הפרעה בתנועה הסדירה של מטוסי "אל־על" בין ניו־יורק ותל־אביב, הפך הסיכסוך למיטו"ד קשה. הדבר הביא להתקפות קשות על ישראל בעיתוני האיגודים המקצועיים האמריקניים ופגע במכירות איגרות הבונדס בקרב האיגודים, שהיו בעבר בין התומכים הנלהבים ביותר של ישראל בארה"ב.

במשך השנתיים קיימו השובתים משמרות־מחאה עם שלטים כירי עובר או שניים במרחק־מה ממסוף אל־על בנמל קנדי — שכמעט לא הורגשה ע"י נוסעי החברה.

דובר "אל־על" מסר, שבסיכום קיבלו העובדים בארה"ב למעשה הצעות שהועלו על־ידי "אל־על" כבר לפני שנה וחצי. בין היתר סוכם עתה, כי 80 מבין 200 שעבדו אז ב"אל־על" יחזרו לעבודה תוך 60 יום מחתימת ההסכם.

"אל־על" גם השיגה שבטיסות הפנים־ארציות של החברה בין ניו־יורק ללוס־אנג'לס לא מחויבת החברה להעלות את הטכנאים למטוס לטיפול. כמו כן תהיה החברה רשאית להעביר עובדים ממחלקה למחלקה לפי ראות עיניה.

יש לציין, כי מבין העובדים שהוחלט לקבלם בחזרה, חלק בוודאי כבר מצא עבודה בחברות אחרות, ולא את כולם יהיה צורך לקבל מחדש. (עתים)

בקבוק תבערה הושלך לעבר בי"ס בראשל"צ

מאת זהבה מרזס, כתבת "על המשמר"

בקבוק תבערה נזרק שלשום לעבר חדר המורים של חטיבת הביניים ע"ש אהרון קארול בראשל"צ.

שלשום בלילה התקבלה בתחנת משטרת ראשל"צ הודעה אודות שריפה שפרצה בביה"ס ע"ש קארול. למקום יצאו מיד כבאית וניידת שהצליחה לכבות את השריפה. לחדר המורים נגרם נזק בינוני.

להערכת המשטרה מדובר בהצתה שנגרמה כתוצאה מהשלכת בקבוק תבערה. טרם נעצרו חשודים.

בפלילים

מחר ייפתח משפטן של חוה יערי ואביבה גרנות

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב ייפתח מחר בבוקר משפטן של חוה יערי ואביבה גרנות הנאשמות ברצח בכוונה תחילה של התיירת מלה מלבסקי.

משפטן של השתיים יימשך כל חודש יוני, ארבע ישיבות בשבוע, בפני בית־המשפט בראשותה של השופטת חנה אבנור ויופיעו 41 עדים מטעם התביעה.

יערי וגרנות הכחישו באמצעות עורכי־דינם עדנה קפלן, דרור מקריץ ונתן קנת כל מעורבות בפרשת הרצח. השתיים נעצרו לפני מספר חודשים ומאז הן שוהות בכלא הנשים בנווה־תירצה. הן מואשמות גם בהוצאת 51 אלף דולר במירמה מחשבונה של מלבסקי.

הסליחה לא הועילה לחשוד במעשים מגונים

"תחילה התלוננה האשה על מעשים חמורים שנעשו כלפיה על־ידי החשוד, והיום היא באה לבית־המשפט וטוענת שהיא סולחת לו. דווקא בשל כך אני סבור שיש לתת למשטרה אפשרות לחקור מקרה חמור זה" — אמר ביום ו' שופט השלום בתל־אביב אביגדור סלטון, כשהורה לעצור תושב קריית־אונו ל־6 ימים, בשל חשד של נסיון לאונס, איומים ותקיפה.

רס"ר המשטרה מציון אהרוני גולל ביום ו' בבית־המשפט פרשה עגומה של גבר והידועה בציבור שלו. איש המשטרה סיפר, כי ב־19.5.86 לפנות בוקר הגיע החשוד לבית המתלוננת, ודפק בדלת עד שפתחה. התפתח ביניהם ויכוח ואז אמר לדיירת: "את שייכת לי ועוד לא עשיתי העברת בעלות".

כשהתחננה לפניו שיעזבנה — תפס החשוד את בנה בן ה־5 בצווארו, הוציאו מבעד לחלון, בקומה הרביעית, ואיים עליה שאם לא תיעתר לו — יזרוק את הילד למטה.

כך, טען ב"כ המשטרה, אילץ אותה החשוד להתרפס לפניו, גרר אותה למיטה וניסה לבעול אותה בכוח. אחרי שאמרה שתזעיק את המשטרה — הסתלק.

לפני כמה ימים שוב בא לדירתה ודרש ממנה לשכב איתו. "הילדים בבית החלו למרר בבכי, היא קיבלה מכה ברגלה, ואז עזב אותה" — סיפר רס"ר המשטרה.

ביום ו' בשבוע שעבר, טען איש המשטרה, בא החשוד לדירה ושב תקף את האשה. הפעם הצליח לגרור אותה וביצע בה מעשה מגונה בכפייה. שעות אחדות לאחר מכן נעצר החשוד.

לפני שהשופט שמע את דברי הסניגור, עו"ד יוסף ויזר, פרצה המתלוננת בסערה לאולם בית המשפט וביקשה לסלוח לחשוד ולבטל את התלונה.

אולם השופט, כאמור, הורה לעצור את החשוד ל־6 ימים להמשך החקירה. (עתים)

חשוד בסיוע לאחיו להימלט ממאסר

משטרת חיפה חוששת, שהאסיר זוהיר אסער מחמור, שחמק ביום ה' ונמלט זמן קצר לאחר שנדון ל־20 חודשי מאסר בבית־משפט השלום בחיפה, ינסה להימלט מהארץ — על כך נודע בהליך להארכת מעצרו של אחיו, מוחמד אסער מחמור (21) מחיפה, החשוד כי רקם יחד עם הנמלט את מזימת הבריחה.

שני האחים הורשעו ביום ה' בבית־משפט השלום בחיפה בביצוע שורה של התפרצויות וגניבות לבתי־עסק בחיפה. השופט גזר על זוהיר 20 חודשים מאסר בפועל ועל אחיו שנגרר אחריו 9 חודשי מאסר על תנאי.

בהיותם בתא המעצר של בית־המשפט התחזה זוהיר בשם אחיו, שעמד להשתחרר ממעצרו, ובדרך זו הצליח לחמוק ולהימלט מידי שוטרי הלווי.

מוחמד אסער מחמור נעצר על־ידי המשטרה כחשוד בכך שרקם יחד עם אחיו את מזימת הבריחה. הוא טען להגנתו, כי "אחי הטיל עלי איומים, שאם לא אעזור לו לברוח — יהרוג אותי. הוא נתן לי מכות בתא מעצר ולכן השתתפתי בתוכניתו".

השופט עמירב רנד הורה לעצור את החשוד ל־7 ימים. (עתים)

משתתפים בצער המשפחה
עם מותו של
דב נאמן
בית עין השופט

למלי, דן, עליזה והילדים
אתכם באבלכם במות
דב נאמן ז"ל
מבית נחשון

לצפורה ואריה גמר
אתכם באבל במות האח
אריה צ'רנין
בית מענית